

0

7

Ilmarisen vuosi

10 SOSIAALINEN VASTUU

Sosiaalinen vastuu tarkoittaa vastuuta yhtiön perustehtävästä eli eläketurvan hoidosta sekä vastuuta yhtiön asiakkaista, henkilöstöstä ja muista sidosryhmistä.

18 TALOUDELLINEN VASTUU

Taloudellinen vastuu edellyttää eläkkeiden katteena olevien varojen tuottavaa ja turvaavaa sijoittamista.

24 YMPÄRISTÖVASTUU

Ilmarinen huomioi ympäristövaikutukset omassa toiminnassaan, omistamissaan kiinteistöissä sekä muissa sijoituskohteissa.

Tämä julkaisu sisältää Ilmarisen tilinpäätöksen 2007 ja kertoo yhtiön toiminnasta huomioiden sosiaalisen, taloudellisen sekä ympäristövastuun näkökulmat.

SISÄLTÖ

Ilmarisen avainluvut	1
Toimitusjohtajan katsaus	2
Ilmarinen osana yhteiskuntaa	4
Ilmarisen uutisvuosi 2007	6
Työeläkealan kehitys	8
SOSIAALINEN VASTUU	
Ilmarisen vahvuutena osaava ja motivoitunut henkilöstö	10
Asiakkaat luottavat Ilmariseen	12
Vakuutus- ja eläkeasiat hoituvat verkossa	14
Työhyvinvoinnista yrityksen menestystekijä	16
TALOUDELLINEN VASTUU	
Sijoitustoiminta tuottohakuista ja vastuullista	18
Ilmarisen sijoitukset tuottivat 5,7 prosenttia	20
Ilmarisen taloudellinen asema on vahva	22
YMPÄRISTÖVASTUU	
Kiinteistöjen ympäristövastuu seurannassa	24
Ilmarisen raportoinnin vertailu GRI-ohjeistoon	26
HALLINTO	
Ilmarisen hallinto ja ohjaus	28
Hallintoneuvosto, hallitus ja tarkastajat	30
Johtoryhmä, osastopäälliköt ja muu johto	32
Asiakkaiden neuvottelukunta	34
Vakuutettujen, eläkeasiain ja eläkkeensaajien neuvottelukunta	35
TILINPÄÄTÖS	36–85
Toimintakertomus	38
Tuloslaskelma	49
Tase	50
Rahoituslaskelma	52
Tilinpäätöksen liitetiedot	53
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	53
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	56
Tunnusluvut ja analyysit	73
Riskienhallinta	79
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	84
Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto	85
Lukijan opas	86
Suomen lakisääteinen työeläkejärjestelmä	88

36 TILINPÄÄTÖS

Yhtiön toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2007. Tilinpäätöksen liitetiedoissa sivuilla 79–83 on kattava riskienhallintaa käsittelevä osio.

ILMARINEN

vuonna 2007

Ilmarinen on työeläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävä on pitää huolta työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Ilmarinen hoitaa myös tulevien eläkkeiden katteena olevaa sijoitusomaisuutta.

VAKUUTUSMAKSUTULO
2 773 milj. €

MAKSETUT ELÄKKEET
2 398 milj. €

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO
KÄYVIN ARVOIN
5,7 %

ILMARISEN

avainluvut

	2007	Muutos-%	2006	2005	2004	2003
Vakuutusmaksut, milj. €	2 772,5	4,5	2 652,6	2 346,0	2 217,3	2 229,6
Maksetut eläkkeet, milj. €	2 398,4	7,1	2 239,1	2 035,8	1 933,1	1 901,7
Kokonaisliikekulut, milj. €	103,5	5,0	98,6	98,2	98,5	87,8
Vastuuvelka, milj. €	22 661,1	8,3	20 917,2	18 891,3	16 375,6	15 275,0
Taseen loppusumma käyvin arvoin, milj. €	25 964,0	9,9	23 635,4	21 553,0	18 050,5	16 475,0
Toimintapääoma, milj. €	6 068,8	4,1	5 828,0	5 090,1	3 597,8	2 951,2
% vastuvelasta	32,5		33,7	32,0	25,6	22,3
suhteessa vakavaisuusrajaan	2,0		2,4	2,5	2,3	2,2
Sijoitukset käyvin arvoin, milj. €	23 663,6	2,9	22 994,9	20 983,2	17 635,6	15 985,5
Sijoitusten tuotto käyville arvoille, %	5,7		8,5	12,1	7,9	8,7
Eläkkeensaajia	262 971	2,0	257 884	243 775	239 511	235 965
TyEL-vakuutuksia	34 113	8,1	31 551	31 386	31 572	31 927
TyEL-vakuutettuja	417 000	7,8	387 000	357 000	349 000	364 000
YEL-vakuutuksia	51 289	2,8	49 898	49 495	49 580	49 696
Vakituinen henkilöstö 31.12.	545	0,4	543	541	689	649

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Markkina-asema vahvistuu selvästi

Kuluneen vuoden aikana olen oppinut arvostamaan sitä työtä, jota ilmarislaiset ovat pitkäjänteisesti tehneet yhtiön ja koko työeläkejärjestelmän eteen. Olen myös havainnut kehittämisen kohteita, joihin määrätietoisesti tarttumalla parannamme edelleen toimintaa ja siten edistämme sekä yhtiön että asiakkaidemme menestystä.

Vuosi 2007 oli Ilmariselle kokonaisuutena varsin hyvä. Erityisen tyytyväinen olen kaikkien aikojen parhaaseen myyntimenestykseen. Ilmarisen asiakaskanta kasvoi enemmän kuin koskaan ennen ja markkina-asemamme tulee vahvistumaan selvästi. Myös sijoitukset tuottivat kohtuullisen hyvin vaikeassa markkinatilanteessa.

Korkea vakavaraisuusasteemme antaa meille hyvät mahdollisuudet tavoitella kilpailukykyisiä asiakashyvityksiä jatkossakin.

USA:n asuntoluottokriisillä ei ole ollut välittömiä vaikutuksia suomalaisten työeläkesijoitusten tuottoihin, mutta epäsuorat vaikutukset saattavat muodostua merkittäviksi, jos yleinen epävarmuus lisääntyy pysyvästi ja Suomen talouskasvu hidastuu. Keskeisiä riskitekijöitä ovat edelleen rahoitusmarkkinoiden epävarmuus sekä öljyn hinta ja sen voimakas vaihtelu.

Itselleni viime vuosi oli ensimmäinen Ilmarisen vetovastuussa. Kuluneen vuoden aikana olen oppinut arvostamaan sitä työtä, jota ilmarislaiset ovat pitkäjänteisesti tehneet yhtiön ja koko työeläkejärjestelmän eteen. Olen myös havainnut kehittämisen kohteita, joihin määrätietoisesti tarttumalla parannamme edelleen toimintaa ja siten edistämme sekä yhtiön että asiakkaidemme menestystä.

TYÖELÄKEKILPAILU LISÄÄNTYY

Työeläkealaa on kritisoitu siitä, ettei kilpailua ole riittävästi ja toimijoita on vähän. Työeläketurva on keskeinen osa suomalaisten sosiaaliturvaa, ja siten osa siitä on rajattu lainsäädännöllä kilpailun ulkopuolelle. Työeläkkeen taso on esimerkiksi sama yhtiöstä riippumatta.

Työeläkeyhtiöt kilpailevat palveluilla, sijoitustuotoilla, asiakashyvityksillä ja tehokkuudella. Toimijoita eläkesäätiöt ja -kassat mukaan lukien on yhteensä enemmän kuin esimerkiksi pankkialalla, josta itse tulini. Viime vuonna TyEL:n voimaantumisen myötä myös Etera tuli kilpailuun mukaan. Asiakkaiden siirtyminen yhtiöstä toiseen oli vilkasta, ja iloksemme asiakkaat keskittivät runsaasti vakuutusiaan varsinkin Ilmariseen.

Vireillä olevan kilpailuselvityksen myötä kilpailu on edelleen lisääntymässä, ja varsin todennäköisesti muutaman vuoden kuluttua siirrytään osin yhtiökohtaiseen hintojen määräytymiseen. Ilmarises- sa olemme jo aloittaneet tähän valmistautumisen.

TYÖELÄKEOTE KAIKILLE

Vuodesta 2008 alkaen jokainen työikäinen työntekijä ja yrittäjä saa työeläkeotteen yksityisen alan työskentelytiedoistaan joka vuosi. Tuleva eläke rakentuu näiden rekisteritietojen varaan, joten tiedot kannattaa tarkistaa. Ilmarinen on ensimmäisenä yhtiönä kehittä- mässä työeläkeotteeseen myös verkkopalvelun, joka tulee käyttöön jo tänä keväänä. Verkkopalvelu on nopea ja tehokas tapa tarkistaa tietonsa.

Työeläkeote on osa Ilmarisen palvelutehtävää. Vastuullisena toimijana Ilmarisen päämäärä on hoitaa kaikki tehtävänsä laadukkaasti ja asiakkaiden tarpeita vastaavasti riippumatta siitä, ovatko kyseessä palvelut työnantajille, vakuutetuille vai eläkkeensaajille.

ILMARISEN ASIAKKUUS KANNATTAA

Ilmarisen asiakkaat ovat saaneet selkeää taloudellista etua alan parhaina asiakashyvityksinä. Nämä heijastavat pääosin työeläkeyhtiön sijoitustoiminnan pitkän aikavälin menestystä, mutta jatkossa enenevässä määrin myös kustannustehokkuutta. Sijoitustoiminnassa olemme linjanneet tavoitteeksemme olla tuottohakuinen, pitkäjänteinen ja vastuullinen sijoittaja. Korkea vakavaraisuutemme antaa meille hyvät mahdollisuudet tavoitella kilpailukykyisiä asiakashyvityksiä tulevaisuudessakin. Kustannustehokkuudessa meillä on vielä varaa parantaa ja sen eteen tulemme tekemään työtä.

Asiakaskanta kasvaa huomattavasti myös tänä vuonna johtuen Ilmariseen tehdyistä siirtopäätöksistä. Tästä olemme erittäin iloisia. Kertoohan se siitä, että olemme onnistuneet toimintamme kehittämässä. Samalla se tuo veloitteen jatkuvaan kehittymiseen ja onnistumiseen myös kasvaneen asiakaskunnan tarpeiden tyydyttämisessä.

Ilmarinen tarjoaa vakuutuksenottajille palveluita sekä itse että yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Yhtiön vahvimpia kilpailuvaltteja on kumppanuus OP-Pohjola-ryhmän kanssa. Tämän kumppanuuden myötä asiakkaillemme on käytössään ryhmittymän maanlaajuisen palveluverkko ja kattava finanssialan palveluvalikoima.

Kiitän teitä, hyvät asiakkaat, luottamuksestanne. Lupaani, että teemme jatkossakin lujasti töitä yhteisen menestyksemme eteen.

Harri Sailas
toimitusjohtaja

ILMARINEN

osana yhteiskuntaa

Yhteiskunnallinen vastuu kuuluu erottamattomasti Ilmarisen jokapäiväiseen toimintaan lakisääteisen eläketurvan hoitajana. Ilmarisen arvot, hyvä vakuutustapa -ohjeisto, omistajapolitiikka, vastuullisen sijoittamisen ohjeet ja riskienhallintapolitiikka ohjaavat osaltaan yhtiön toimintaa.

Ilmarinen osallistuu yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien kanssa suomalaisen työeläkejärjestelmän ja sen pitkän ajan rahoituksen kehittämiseen.

Työeläkeyhtiönä Ilmarinen toteuttaa eläkeuudistuksen tavoitteita edistämällä ihmisten työelämässä jaksamista ja jatkamista työhyvinvointipalvelun sekä siihen liittyvän tutkimustyön ja ammatillisen kuntoutuksen kautta.

Yhteiskuntavastuussa on kyse myös luottamuksen luomisesta ja lunastamisesta eri sidosryhmiin. Asiakkaiden, henkilöstön ja muiden sidosryhmien ääni kuuluu Ilmarisessa monin tavoin. Ilmarinen käy keskustelua sidosryhmiensä kanssa eri yhteistoimintafoorumeilla, kuten asiakkaiden, vakuutettujen ja eläkkeensaajien neuvottelukunnissa.

Yhteiskuntavastuuasioiden koordinoijana Ilmarisessa toimii yhteiskuntavastuutoimikunta, jossa on mukana asiantuntijoita yhtiön eri toiminta-alueilta. Tässä julkaisussa käsittelemme Ilmarisen yhteiskuntavastuuta sosiaalisen, taloudellisen sekä ympäristövastuun kautta. Ilmarisen toiminnan luonteen mukaan pääpaino on sosiaalisessa ja taloudellisessa vastuussa.

Ilmarinen noudattaa listayhtiöitä koskevaa suositusta yhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä. Lainsäädäntönsä velvoittamina työeläkeyhtiöt joutuvat kuitenkin poikkeamaan suosituksista muutamassa kohdassa. Sivulla 26–27 on Ilmarisen raportoinnin vertailu GRI-ohjeiston mukaisiin tietoihin.

Yhteiskunnallinen tulonjakolaskelma, milj. €	2007	2006
Tulonmuodostus		
Vakuutusmaksutulo	2 772,5	2 652,6
TyEL työnantajan osuus	2 019,5	1 953,4
TyEL työntekijän osuus	559,1	517,8
YEL yrittäjät	193,9	181,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot ilman liikekuluja	1 347,6	1 810,0
Muut tuotot ja kulut	1,4	1,4
Kokonaistuotot	4 121,5	4 464,0
Tulonjako		
Eläkkeensaajille	-2 396,1	-2 237,1
TyEL-eläkkeensaajat	-2 199,5	-2 053,9
YEL-eläkkeensaajat	-196,6	-183,2
Varautuminen tulevaisuuden eläkkeisiin	-1 344,6	-1 353,8
Varautuminen tulevaisuuden riskeihin	-275,8	-767,6
Puskuroidaan mahdollisia tulevia liian pieniä sijoitustuottoja	-267,8	-751,3
Puskuroidaan mahdollisia tulevia vakuutusliikkeen tappioita	-8,0	-16,3
Asiakashyvitys	5,9	-3,1
Siirretään seuraavan vuoden asiakashyvityksiä varten	-74,0	-81,0
Maksetut hyvitykset	79,9	77,9
Henkilöstökulut	-32,6	-32,6
Muut palveluiden tuottajat	-70,9	-66,0
Lähdeverot	-5,8	-2,1
Takuupääoman korko	-1,6	-1,7
Lahjoitukset	-0,1	-0,1
Kokonaistulonjako	-4 121,5	-4 464,0

ILMARINEN

lyhyesti

Perustehtävä

Ilmarinen on työeläkevakuutusyhtiö, jonka tehtävä on pitää huolta työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Ilmarinen hoitaa myös tulevien eläkkeiden katteena olevaa sijoitusomaisuutta.

Ilmarinen on keskinäinen yhtiö, jonka omistavat yritys- ja yrittäjäasiakkaat, Ilmarisessa vakuutetut työntekijät ja takuupääoman omistajat.

Toiminnan tavoitteet

Ilmarinen on linjannut päämääräkseen olla eläkevakuuttamisen edelläkävijä, joka kasvaa kannattavasti. Ilmarinen on tuottohakuisen, pitkäjänteinen ja vastuullinen sijoittaja.

Liiketoiminnan kehittämisessä panostetaan lähivuosina erityisesti asiakaspalvelun kehittämiseen, kumppaniyhteistyön vauhdittamiseen sekä kustannustehokkuuden parantamiseen.

Toimintaa ohjaavat arvot

Ilmarinen ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon lakisääteisen työeläkevakuutuksen hoitamiseen liittyvän erityisen vastuun ja sen edellyttämät velvoitteet.

Toimintaamme ohjaavat arvot ovat:

VASTUU TYÖELÄKKEISTÄ

Rakennamme työeläketurvaa pitkäjänteisellä toiminnalla noudattamalla esimerkillistä liiketoimintaetiikkaa.

TYTYTYVÄISET ASIAKKAAT

Työskentelemme yhdessä asiakkaan parhaaksi. Tytytyväinen asiakas on työnantajamme ja palvelujemme paras markkinoija.

KEHITTYVÄ TYÖYHTEISÖ

Toimintamme lähtökohta on hyvä yhteistyö ja yksilön arvostaminen. Luomme edellytyksiä korkeatasoiselle osaamiselle ja kannustamme henkilöstöä itsensä ja työnsä kehittämiseen.

TULOSELLINEN TOIMINTA

Saamme yhdessä aikaan tuloksia, joista voimme olla ylpeitä.

ILMARISEN

uutisvuosi 2007

TAMMIKUU

2 Ilmarinen ja Pohjola julkaisivat verkkopalvelun, jossa kotitalouksien palkkaamien työntekijöiden vakuuttaminen on helppoa.

5 Ilmarinen Aloitusrahasto Vera Oy:n osakkaaksi. Rahastoyhtiö tekee pääomaisijoituksia aikaisen vaiheen teknologiayrityksiin ja innovatiivisiin palveluyrityksiin kaikkialla Suomessa.

16 Ilmarinen lähti mukaan kolmelle suursijoittajalle räätälöityyn kiinteistörahastoon. Aberdeen Real Estate Fund Finland pyrkii etsimään sijoituskohteikseen kiinteistöjä, joissa on kehityspotentiaalia.

HELMIKUU

1 Ilmarisen hallituksen uutena jäsenenä aloitti OP-ryhmän pääjohtaja Reijo Karhinen.

21 Ilmarinen julkisti tuloksensa vuodelta 2006. Vuosi oli menestykäs vakuutuskannan kehittymisen kannalta, ja yhtiön markkinaosuuden arvioitiin nousseen selkeästi. Myös sijoitukset tuottivat hyvin, yhtiön vakavaraisuus vahvistui ja kustannustehokkuus parani.

MAALISKUU

8 Ilmarisen hallituksen nimettiin uusiksi jäseniksi STTK:n tuleva pääsihteeri Leila Kostiainen sekä Oy Dextra Ab:n toimitusjohtaja Leena Niemistö.

22 Dementiatyön seminaari järjestettiin Ilmarisessa.

29 Ilmarisen hallituneuvoston valittiin uusiksi jäseniksi YIT Oyj:n konserni-johtaja Hannu Leinonen, Ammattiliitto Suoran puheenjohtaja Tarja Lankila, Securitas Oy:n toimitusjohtaja Jarmo Mikkonen, RAY:n toimitusjohtaja Sinikka Mönkäre ja Aina Group Oyj:n toimitusjohtaja Jaakko Nevanlinna.

HUHTIKUU

19 Uuden eduskunnan kansanedustajat olivat Ilmarisen ja Suomen Yrittäjien vieraina keskustelemassa yrittäjyydestä ja suomalaisesta työeläkejärjestelmästä.

24 Eläkkeensaajien neuvottelukunta aloitti toimintansa. Neuvottelukunta valitsi kokouksessaan puheenjohtajaksi Per-Erik Lundhin, joka on aikaisemmin toiminut Metallityöväen liiton puheenjohtajana.

TOUKOKUU

21 Kansainvälisen aktuaarijärjestön eläke- ja sosiaaliturvajaos aloitti Ilmarisessa kolmipäiväisen Helsingin konferenssin. Ilmarisen aktuaarijohtaja Hillevi Mannonen toimi vuoden 2007 kansainvälisen aktuaariyhdistyksen presidenttinä.

ELOKUU

30 Ilmarinen julkisti osavuosi-raporttinsa. Vahvan tuloksen taustalla oli sijoitusten hyvä tuotto ja uusien vakuutusten kasvanut myynti sekä erinomainen siirtotulos.

SYYSKUU

26 Ilmarisen hallitus hyväksyi päivitetyn omistaja-politiikan ja vastuullisen sijoittamisen ohjeet.

Vuonna 2007 merkittäviä tilaisuuksia olivat muun muassa kansainvälinen aktuaarikonfrenssi, ensimmäisen pohjoismaisen ilmastonmuutosraportin julkistus ja omistajuutta käsittelevä seminaari.

Ilmarisella oli kaikkien aikojen paras kokonaismyyntitulos.

LOKAKUU

- 3 Ilmarinen ja Vanhustyön keskusliitto sopivat pitkäaikaisesta yhteistyöstä.
- 4 Maailmanlaajuisen sijoittajayhteisön Carbon Disclosure Projectin tekemä ensimmäinen pohjoismaisia yrityksiä koskeva ilmastonmuutosraportti julkistettiin Ilmarisessa. Tilaisuuden pääpuhujana oli eduskunnan puhemies Sauli Niinistö.
- 4 Ilmarinen menestyi erinomaisesti TyEL- ja YEL-vakuutusten siirroissa. Ilmarisen siirtotulos niin koko vuonna kuin syyskuussa päättyneellä neljännellä siirtokaudella oli koko työeläkealan paras.
- 9 Ilmarinen oli mukana yhteistyökumppanina ja työhyvinvointityöpajan isäntänä Finnish Business Society ry:n järjestämässä vastuullisen yritystoiminnan seminaarissa.

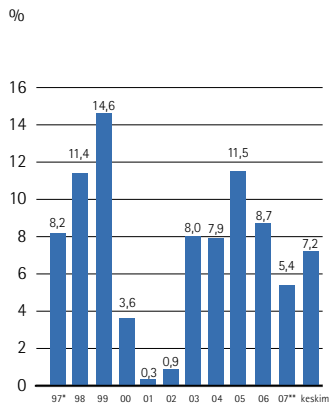
MARRASKUU

- 18 Ilmarinen aloitti tietojen antamisen yhtiön tuloksesta neljännesvuosittain. Kokovuosi- ja puolivuositulosten välissä seurataan sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden kehittymistä. Sijoitustuotot ajalta 1. 1.–30. 9. 2007 olivat 6,8 prosenttia.
- 29 Ilmarinen ja OKO järjestivät yhdessä asiakkailleen Omistajuuden monet kasvat -seminaarin, jossa omistajuutta tarkasteltiin eri näkökulmista.
- 15 Ilmarinen-palkinto vuoden 2007 henkilöstöteosta myönnettiin Skanska Oy:lle ja NCC Rakennus Oy:lle. Vuoden henkilöstöteko palkittiin tänä vuonna kahdeksannen kerran.
- 29 Hallintoneuvosto valitsi Ilmarisen hallitukseen Suomi-yhtiön toimitusjohtajana 1. 1. 2008 aloittaneen Markku Vesterisen ja AKAVAn puheenjohtajan Matti Viljasen.

JOULUKUU

- 17 Ilmarinen lahjoitti joulutervehdyksiin varatut rahat arvokkaan vanhuuden edistämiseksi Vanhustyön keskusliitolle. Näillä rahoilla liitto tukee vanhusten virkistystoimintaa.
- 20 Nokian Eläkesäätiön hallitus päätti siirtää Nokian työntekijöiden lakisääteisen työeläketurvan Ilmarisen hoitoon 1. 3. 2008 alkaen. Vastuunsiirto käsittää kaikkiaan noin 15 000 työntekijän ja noin 5 000 eläkkeellä olevan nokia-laisen peruseläketurvan.

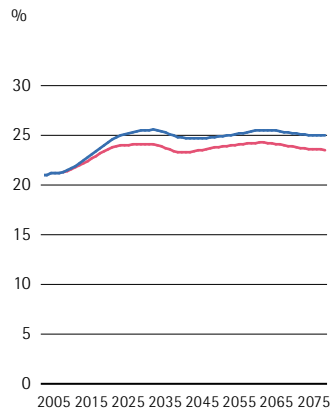
Työeläkevarojen vuosituotot sitoutuneesta pääomasta

* Sisältävät vain yhtiöiden tiedot
 ** Vuoden 2007 luku on alustava arvio

Lähde: TELA

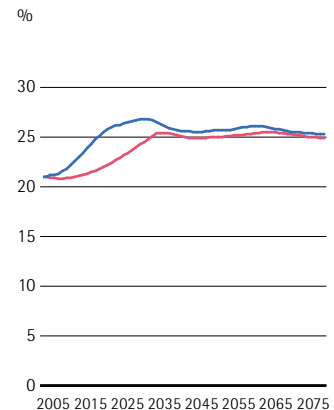
TyEL-maksun kehitys

■ Reaalituotto 4,5 %
 ■ Reaalituotto 4 %

Lähde: ETK

TyEL-maksuprosentti eri vanhuuseläkkeen alkavuuksilla

■ Vanhuuseläke 68-vuotiaana
 ■ Vanhuuseläke 63-vuotiaana

Lähde: ETK

TYÖELÄKEALAN KEHITYS

Työeläke elää ajassa

Kuluvalla vuosikymmenellä työeläkejärjestelmään on tehty merkittäviä muutoksia, joilla se on entistäkin paremmin sopeutettu yhteiskunnassa tapahtuneeseen kehitykseen. Muutokset koskivat eläkkeiden määräytymissääntöjä ja rahoitusjärjestelmän yksityiskohtia, ja ne tulivat pääosin voimaan vuosina 2005 ja 2007.

UUDISTUNUT TYÖELÄKE

Uudistusten keskeisinä tavoitteina on ollut varmistua siitä, että työeläke täyttää siihen kohdistuvat odotukset ja samalla kansantalouden kantokyky riittää eläkkeiden kustantamiseen.

ELÄKELAIT YHDISTYIVÄT

Vuonna 2007 ei sovittu uusista muutoksista, vaan keskityttiin ensimmäistä vuottaan voimassa olleen työntekijän eläkelain (TyEL) toimeenpanoon. Tämä laki syntyi kolmen yksityisalojen työeläkkeitä koskeneen lain yhdistämisen tuloksena.

Työeläkejärjestelmän toimeenpano on hajautettu. TyEL:iä hoitavia työeläkeyhtiöitä, eläkesäätiöitä ja eläkekassoja on yhteensä lähes 50. Hajautus tuo mukanaan kilpailua, jonka myötä sijoitustuotot paranevat ja palvelut kehittyvät. Osa työeläkkeisiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä on kuitenkin sellaisia, joissa yhteistyö on perusteltua. Esimerkkinä tällaisesta otettiin vuonna 2007 monivuotisen valmistelu-projektin jälkeen käyttöön työeläkelaitosten yhteinen ansiorekisteri, jonka työeläkelakien yhdistäminen teki mahdolliseksi.

TYÖSSÄ JATKAMISEEN KANNUSTETAAN

Työeläkejärjestelmän lupaus on aktiivikäisen kulutustason koh- tuullinen säilyttäminen myös eläkeaikana. Eri eläkelakien ikärajo- ja ja eläkkeen määräytymistä koskevin muutoksin on haettu tasa- painoa tämän perustehtävän ja oikeansuuntaisten kannustimien välillä.

Tärkeää on, että ansiotyössä jatkaminen tuottaa aina suuremman eläkkeen kuin eläkkeelle jääminen. Kansantalouden mahdollisuudet kantaa luvatuista eläkkeistä syntyvät kustannukset riippuvatkin rat- kaisevasti siitä, että työssä jatketaan yleisesti kyllin pitkään.

Keskimääräinen elinaika on kasvanut vuosikymmenten ajan, ja on kaikki syy odottaa tämän kasvun jatkuvan. Eläkeuudistuksiin si- sältyi niin sanottu elinaikakerroin, jolla alkavia eläkkeitä tulevai- suudessa pienennetään keskimääräisen eliniän kasvun mukaisesti. Eläkettä pienentävä vaikutus on kuitenkin kompensoitavissa jatka- malla ansiotyössä. Kompensointia helpottaa, että 63 vuoden iästä lukien työeläkkeen karttumisvauhti on nostettu hyvin korkeaksi.

Ikääntyneiden työllisyysasteet ovat parantuneet olennaises- ti tällä vuosituhanella. Tämä myönteinen kehitys on osaksi hyvän suhdannevaiheen, mutta varmasti osaksi myös eläkkeen määräyty- miseen liittyvien kannustimien ansiota.

ELINAIKAISET ANSIOT ELÄKKEEN PERUSTANA

Aiemmin eläke laskettiin työsuhteittain, mutta tulevaisuudessa vain kunakin vuonna maksetut palkkaeurot ratkaisevat. Kaikille yksityis- aloilta palkkaa ansainneille lähetetään vuodesta 2008 alkaen vuo- sittain niin sanottu työeläkeote. Otteella on tiedot rekisteröidystä työsuhteista ja -ansioista niiden tarkastamista varten ja tieto tois- taiseksi kertyneestä eläkkeestä. Vanhemmille ikäluokille otteessa on myös arvio siitä, millaiseksi eläke muodostuu, jos henkilö jatkaa an- siotyössä esimerkiksi 63-, 65- tai 68-vuotiaaksi. Vaihtoehtoisten las- kelmien tekemistä varten Ilmarisen verkkosivuilla (www.ilmarinen.fi) on jo nyt laskuri.

TAVOITTEENA PAREMMAT SIOJITUSTUOTOT

Eläkkeet rahoitetaan työeläkemaksuin ja sijoitustuotoin. Mitä korke- ammiksi tuotot muodostuvat, sitä vähemmän on tarpeen kerätä va- roja työeläkemaksun kautta. Tuottojen parantamiseksi tehtiin vuoden 1997 alusta uudistuksia, joiden turvin työeläkeyhtiöt voivat tavoitella entistä korkeampia sijoitustuottoja. Lisää samansuuntaisia muutok- sia tuli voimaan vuoden 2007 alusta. Näillä uudistuksilla parannettiin edelleen kunkin eläkesijoittajan riskinkantokykyä ja samalla siirrettiin osa osakemarkkinoiden riskistä yhteisesti kannettavaksi.

Yksityisalojen työeläkelaitosten sijoitustuotot kymmenvuotis- kaudelta 1997–2006 olivat keskimäärin 7,5 prosenttia vuotta kohti. Tämä ylitti inflaation 5,8 prosenttiyksiköllä. Suhdannetekijöistä joh- tuen vuoden 2007 tuotot jäivät hieman pienemmiksi, ja lopullisen

JAAKKO TUOMIKOSKI, varatoimitusjohtaja

VAHVUUTENA PÄÄTÖKSENTEKOKYKY

Suomalaisen työeläkkeen vahvuuksia on sen kehittämistä. Kun tarvitaan sopeutumista yhteiskunnan muutoksiin, ratkaiseva rooli on työeläkemaksun maksajia ja tulevia eläkkeensaajia edustavilla keskeisillä työmarkkinajärjestöillä. Näin työeläketurvaa on yketyä kehittämään pitkäjänteisesti ja ajan haasteiden mukaan.

arvion tekeminen tuoreimpien muutosten vaikutuksesta on joka ta- pauksessa mahdollista vasta vuosien päästä.

TYÖELÄKEMAKSUN NOUSUENNUSTE ALENI

Eläketurvakeskus uudisti työeläkemaksun tulevaa tasoa koskevat en- nusteensa syksyllä 2007. Nousu on maltillisempaa kuin aikaisemmis- sa ennusteissa: seuraavan 25 vuoden kuluessa työeläkemaksun ta- so yksityisellä sektorilla nousee laskelmien mukaan nelisen prosent- tiyksikköä ja vakiintuu sitten saavuttamalleen tasolle. Arvioitu nou- su on pari prosenttiyksikköä pienempi kuin aiemmissa ennusteissa. Sekä työnantajan että työntekijän maksu nousisi keskimäärin vajaat 0,1 prosenttiyksikköä vuodessa.

Työeläkejärjestelmän kehittäminen vastuullisella otteella edel- lyttää, että tarkastellaan eri epävarmuustekijöitä ja niihin liittyviä vaihtoehtoisia tulevaisuudenkuvia. Tulevaa maksutasoa voi vain en- nustaa. Maksuennuste on herkkä oletuksille, joita tehdään toisaalta eläkkeellesiirtymisiän noususta, toisaalta sijoitusten tuotosta. Sivun 8 kuvissa on muutama vaihtoehto.

ILMARISEN VAHVUUTENA

osaava ja motivoitunut henkilöstö

Sosiaalinen vastuu tarkoittaa Ilmariselle vastuuta yhtiön asiakkaista, henkilöstöstä ja sidosryhmistä sekä perustehtävästämme eläketurvan hoidosta. Vastuu henkilöstöstä merkitsee oikeudenmukaista henkilöstöpolitiikkaa, jolla varmistetaan työntekijöiden osallistuminen yrityksen päätöksentekoon, työn ja vapaa-ajan tasapainottamista sekä tasa-arvoista palkkausta ja urakehitystä. Yhtiön tärkein voimavara on osaava, palveluhaluinen ja motivoitunut henkilöstö.

ASIAKASKESKEISYYTTÄ VAHVISTETAAN

Ilmarisen henkilöstöpolitiikan lähtökohta on hyvä työyhteisö ja yksilön arvostaminen. Tavoitteena on luoda yhtiöön hyvä johtamisympäristö, joka edistää henkilöstöjohtamisen vastuullisia käytäntöjä. Henkilöstöstrategian keskeisiä tavoitteita ovat osaamisen varmistaminen, asiakaspalveluhenkisyyskehittäminen, tehokkuuden ja joustavuuden lisääminen sekä toimintatapojen uudistaminen.

Henkilöstön työsuhteiden keskimääräinen pituus on tällä hetkellä 14 vuotta. Lähtövaihtuvuus vuonna 2007 oli 3,1 prosenttia. Pitkien työsuhteiden ja jatkuvan koulutuksen ansiosta Ilmarisen henkilöstö on kokenut ja osaavaa. Hiljaisen tiedon siirto nuoremmille työntekijöille on koettu yhtiössä tärkeäksi. Yhtiössä kannustetaan myös sisäiseen liikkuvuuteen, ja puolet vuonna 2007 tehdyistä rekrytoinneista olivat sisäisiä.

Ilmarislaiset ovat henkilöstötutkimusten mukaan aina arvostaneet yhtiötä hyvänä työnantajana, vaikka kehittämiskohteitaikin on havaittu. Henkilöstökyselyssä 2007 vastausprosentti oli 82. Korkein keskiarvo tutkimuksessa oli väittämällä "Ilmarinen on hyvä työnantaja" (4,4 asteikolla 1–5). Muutosten johtaminen ja ongelmatilanteiden käsittely nousivat tutkimuksen perusteella kehittämiskohteiksi.

TASA-ARVOINEN TYÖYHTEISÖ

Tasa-arvoisuus tarkoittaa Ilmarisessa muun muassa tasavertaisia urakehitysmahdollisuuksia riippumatta sukupuolesta ja iästä. Johtoryhmässä naisten osuus on 44 ja miesten 56 prosenttia, ja keskiarvossa vastaavat luvut ovat 46 ja 54. Ryhmäesimiehistä sen sijaan naisia on valtaosa eli 79 prosenttia. Hallintoneuvostossa ja hallituksessa miehillä on enemmistö. Tasa-arvoa mitataan myös palkkauksella. Naisten palkat ovat palkkaryhmissä hivenen korkeampia kuin

miehillä, kun taas miesten palkat ovat korkeampia sopimuspalkkoissa. Yhtiön työntekijöistä naisia on 73 prosenttia ja miehiä 27 prosenttia. Naisten keski-ikä on 45 vuotta ja miesten 44 vuotta.

Työntekijöillä on laaja edustus yhtiön eri toimielimissä koko Ilmarisen johtoryhmästä aina linjojen johtoryhmiin ja erilaisiin toimikuntiin asti. Henkilöstöllä on näin hyvät mahdollisuudet vaikuttaa yhtiön toimintaan.

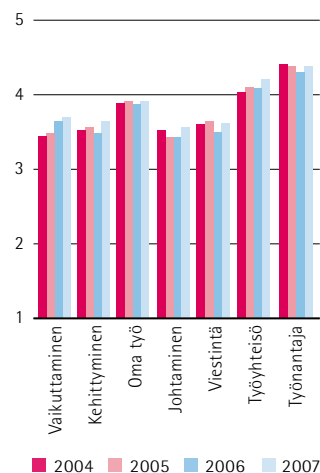
HYVINVOINTIA HYVÄSTÄ ESIMIESTYÖSTÄ

Henkilöstön hyvinvointia edistetään kehittämällä osaamista, työmenetelmiä ja -välineitä sekä pitämällä huolta työkunnosta ja -terveydestä. Työyhteisön hyvinvointiin tähtää myös monipuolinen vapaa-ajan kerhotoiminta.

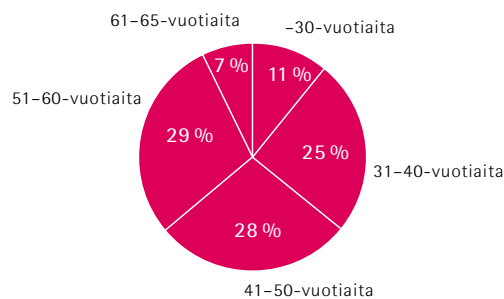
Työhyvinvointiin vaikuttaa oleellisesti hyvä esimiestyö. Syksyllä 2007 käynnistyi noin vuoden kestävä esimiesvalmennusohjelma, johon kaikki henkilövastuulliset esimiehet osallistuvat. Valmennuksen tavoitteena on antaa eväitä esimiehille kehittyä omassa esimiestyössään ja etenkin ihmisten johtamisessa. Valmennusohjelman tavoitteena on myös yhtenäistää yhtiön johtamiskulttuuria. Esimiesvalmennuksen pohjaksi järjestetyssä kyselyssä esimiesten saama palaute oli kokonaisuudessaan melko hyvää (3,8 asteikolla 1–5).

Henkilöstöä kannustetaan itsensä ja työnsä kehittämiseen. Työntekijöiden osaamista vahvistetaan erilaisilla koulutushankkeilla, työtehtäviä kierrättämällä ja mentoroinnilla. Viime vuoden koulutuksessa painottuivat työeläkeosaamisen lisäksi esimies- ja asiakaspalveluvalmennus sekä tietojärjestelmäkoulutus. Taitoja kartutetaan myös yhä enemmän verkko-opiskelun avulla. Kaikkiaan koulutukseen käytettiin neljä päivää ilmarislaista kohti.

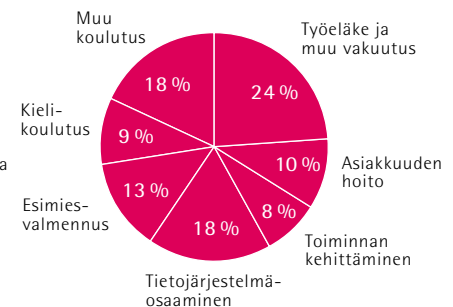
Henkilöstökyselyn tuloksia

Henkilöstön ikäjakauma 2007

Henkilöstökoulutuksen sisällöt 2007

ASIAKKAAT

luottavat Ilmariseen

Ilmarisen menestyi vuonna 2007 erinomaisesti sekä uusien vakuutusten myynnissä että eläkeyhtiöiden välisessä siirtoliikkeessä. Kaikkien aikojen parhaan myyntituloksen myötä asiakasmäärä kasvoi sekä pienissä, keskisuurissa että suurissa yrityksissä.

Ilmarinen hoitaa yhteensä yli 700 000 suomalaisen työntekijän, yrittäjän ja eläkeläisen työeläketurvaa. Ilmarinen ottaa kaikes- sa toiminnassaan huomioon lakisäätöiden työeläkevakuuttamisen hoitamiseen liittyvän erityisen vastuun ja sen edellyttämät velvoitteet. Yhtiön merkittävä osa työeläkeyhtiöiden yhteenlasketusta maksutulosta on noin kolmannes. Yrittäjien vakuuttajana Ilmarinen on Suomen suurin. Yhtiön keskeisiä palveluja ovat vakuutus-, eläke- ja työhyvinvointipalvelut, ammatillinen kuntoutus sekä rahoitus- ja toimitilapalvelut.

Työeläkeyhtiöt alentavat yritysasiakkaidensa työeläkemaksu- ja asiakashyvytyksillä, joiden suuruus perustuu työeläkeyhtiön vaka- varaisuuteen ja taloudelliseen menestykseen. Ilmarinen on linjan- nut tavoitteekseen olla vakavaraisin työeläkeyhtiö, jolla on alan kilpailukykyisimmät asiakashyvytykset. Ilmarinen on siirtänyt asiakas- hyvytyksiin vuosina 1997–2007 yhteensä 688 miljoonaa euroa. Se on sekä yhteensä että asiakasta kohden enemmän kuin minkään muun eläkeyhtiön hyvytykset vastaavana aikana. Vuoden 2007 tuloksesta siirrettiin asiakashyvytyksiin käytettäväksi 74 miljoonaa euroa.

ASIAKKAAT OVAT TYYTYVÄISIÄ PALVELUUN

Asiakkaiden mielipiteillä on ratkaiseva merkitys palvelujen kehittä- misessä, ja siksi Ilmarinen tutkii säännöllisesti asiakkaidensa tyyty- väisyyttä palveluihin erilaisilla kyselyillä. Keskisuuret ja suuret asiak- kaat ovat perinteisesti olleet hyvin tyytyväisiä yhtiöön, ja myös vii- me vuoden tutkimuksessa tämä asiakasryhmä antoi kiitettävän arvo- sanan kaikista tarkastelluista osa-alueista. Myös pienempien yritysten ja yrittäjien tyytyväisyys on pysynyt kyselyjen valossa hyvänä.

Asiakkaiden näkemyksistä kertoo sekin, että monet asiakkaat ovat keskittäneet kaikki työeläkevakuutuksensa Ilmariseen, kun se vuo- den 2007 alussa tuli mahdolliseksi.

ENNÄTYKSELLINEN MYYNTITULOS

Ilmarisen vakuutusten kokonaismyyntitulo, 351 miljoonaa euroa, oli ennätysellinen ja asiakasmäärä kasvoi selvästi. Vuoden päätty- essä Ilmarisen hoidossa oli 34 113 yrityksen ja 51 289 yrittäjän työ- eläkevakuutus, joiden piiriin kuului yhteensä noin 468 000 henki- löä. Uusien vakuutusten myynti oli koko vuoden ajan edellisvuosia vilkkaampaa, ja kappalemääräisesti kasvua oli vuoteen 2006 verrat- tuna 20 prosenttia.

Asiakkaiden mielipiteillä on ratkaiseva merkitys Ilmarisen palvelujen kehittämisessä.

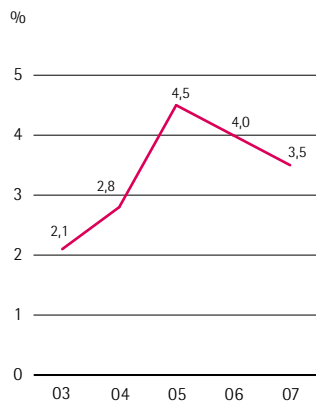
TyEL-vakuutusten siirtoliike eläkeyhtiöiden välillä muodos- tui Ilmariselle historiallisen hyväksi. Vuoden yhteenlaskettu siirto- tulos oli noin 82 miljoonaa euroa maksutulolla mitattuna. Uusi TyEL antoi asiakkaille mahdollisuuden keskittää vakuutuksensa Ilma- risen, ja tällaisen päätöksen tekikin noin 2 300 asiakasta. Ilmarinen teki selvästi positiivisen siirtotuloksen kaikkiin kilpailijoihinsa näh- den. Asiakaskanta kasvoi sekä pienissä, keskisuurissa että suuris- sa yrityksissä.

Yrittäjäeläkevakuutusten myynnissä ylitettiin selvästi aiempien vuosien tulokset. Uusien vakuutusten myynti oli vuotuisella maksutulolla mitattuna noin 17,5 miljoonaa euroa, ja kappalemääräisesti myytiin 5540 uutta vakuutusta. Myös YEL-vakuutusten siirtotulos oli 900 kappaleen verran voitollinen.

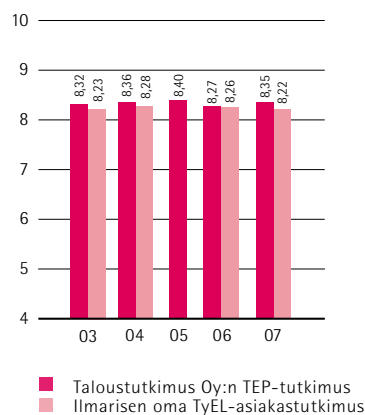
Ilmarisen yhteistyökumppaneilla OP-Pohjolalla ja Pohjantähdellä oli sekä yrittäjien eläkevakuutusten että pienten ja keski suurten yritysten työeläkemyyntissä keskeinen merkitys. Asiakaspalvelua ja myynnin tehokkuutta on lisäksi parannettu Ilmarisen omalla valtakunnallisella asiakaspääliikköverkostolla. Myös verkkopalvelu on kasvattanut suosiotaan työeläkevakuuttamisessa, ja verkkomyynti oli tilivuonna määrältään merkittävä, yli 9 miljoonaa euroa.

Nokia Oyj teki joulukuussa merkittävän päätöksen siirtää 15 000 työntekijänsä eläkevakuutukset eläkesäätiöstä Ilmariseen 1.3.2008 alkaen.

Ilmarisen asiakashyvytykset työnantajan TyEL-maksusta

TyEL-vakuutusasiakkaiden arvosanat Ilmariselle

SINI KIVIHUHTA, asiakasyhteysjohtaja

ERINOMAINEN VUOSI

Vuosi 2007 oli huikea menestys vakuutusmyynnissä Ilmariselle ja saavutimmekin yhtiön kaikkien aikojen parhaan kokonaismyyntituloksen. TyEL:n voimaan tulon myötä asiakkaat osoittivat luottamustaan meihin keskittämällä työeläkevakuutuksensa laajamittaisesti Ilmariseen. Erityisenä ilonaiheena pidän uusien asiakkaiden suurta määrää. Nokian päätös siirtyä Ilmarisen asiakkaaksi antaa hyvän kuvan kyvystämme palvella myös suuria asiakkaita.

Hyvän tuloksen taustalla on onnistunut oma sekä yhteistyössä kumppaneidemme kanssa tehty myyntityö. Haluamme myös jatkossa vastata asiakkaidemme tarpeisiin laadukkaalla palvelulla ja olla vastuullinen työeläkevakuutusten hoitaja.

VAKUUTUS- JA ELÄKEASIAT

hoituvat verkossa

Suomalaiset ovat erittäin tottuneita asioimaan verkossa, esimerkiksi 75 prosenttia suomalaisista hoitaa jo pankkiasiansa internetin avulla. Myös työeläkevakuutusasioiden hoitamisessa verkkoasiointi kasvattaa suosiotaan.

Ilmarisella on alan kattavimmat ja käytetyimmät verkon asiointipalvelut, joissa työeläkevakuuttamiseen ja eläkkeisiin liittyvien asioiden hoitaminen on helppoa. Maksuttomat palvelut ovat asiakkaidemme käytössä ajasta ja paikasta riippumatta.

TyEL:n tultua voimaan myös tilapäiset työnantajat ja kotitaloudet voivat hoitaa vakuuttamisen Ilmarisen verkkopalvelussa. Vuoden 2007 lopussa otettiin käyttöön myös uusi Vakuutushakemuspalvelu, jossa asiakkaat voivat täyttää ja lähettää TyEL- ja YEL-hakemuksia.

Verkon Eläkepalvelu on kahden viimeisen vuoden aikana nousut merkittäväksi yhteydenpitokanavaksi henkilöasiakkaiden ja Ilmarisen välillä. Kävijämäärät ovat jatkuvassa nousussa, ja vuonna

2007 kasvua edelliseen vuoteen oli 25 prosenttia. Ilmarisen tuottamista vanhuuseläkkeen ennakoarvioista jo 80 prosenttia tehdään verkon kautta. Ilmarisen vastaanottaa muihin eläkeyhtiöihin ja Kelaan verrattuna eniten sähköisiä vanhuuseläkehakemuksia.

Ilmarisen verkkopalvelut eläkkeensaajille ovat myös toimialan kattavimmat. Suosituiksi toiminnoiksi ovat osoittautuneet erityisesti todistus maksetusta eläkkeestä ja sähköinen pankkitilin muutos. Todistusta voi käyttää virallisena osoituksena eläkkeen määräämistä esimerkiksi erilaisia etuuksia haettaessa. Verkossa on myös mahdollista nostaa eläkkeenmaksussa käytettävää veroprosenttia. Muilla työeläkeyhtiöillä ei ole samankaltaisia palveluja omille eläkkeensaajilleen.

Työeläkeotteen tarkoituksena on omien työskentelytietojen tarkistaminen. Työeläke lasketaan aikanaan otteen tietojen mukaan ja niiden on siksi oltava oikein. Tietojen tarkistusvastuu siirtyy asteittain viittä vuotta vanhempien tietojen osalta työeläkelaitokselta työntekijälle.

Otteessa on lueteltu yksityisen alan työsuhteet ja tiedot yrittäjätoiminnasta sekä ne sosiaalietuudet, joiden perusteella on kertynyt eläkettä. Lisäksi otteessa on laskettu vuoden 2007 loppuun mennessä kertyneen eläkkeen määrä. Yli 50-vuotiaille ja yrittäjäasiakkaille on laskettu arvio vanhuuseläkkeestä 63–68-vuotiaana.

Otteessa ei ole tietoja

- julkisen alan, kuten valtion, kunnan ja kirkon työskentelystä
- työskentelystä ulkomailla
- nykyisen työsuhteen lisäeläketurvasta ja vapaamuotoisista eläkevakuutuksista.

Otteetta eivät saa ulkomailla asuvat, vain julkisella alalla työskennelleet eivätkä eläkkeellä olevat lukuun ottamatta osaaika-eläkkeellä olevia.

Ilmarinen lähettää otteen postitse touko-marraskuun aikana yhtiössä vakuutetuille työntekijöille ja yrittäjille. Myös ne julkisen alan työntekijät, joiden viimeinen yksityisen alan ansio-työ on ollut vakuutettuna Ilmarisessa, saavat otteen Ilmarisesta. Ilmarinen avaa toukokuussa työeläkeotteen verkkopalvelun, joka on ympäri vuorokauden käytössä oleva maksuton palvelu.

VERKKOPALVELUILLE HYVÄT ARVOSANAT

Asiakkaiden tyytyväisyyttä verkkopalveluihin tutkitaan vuosittain verkkokyselyillä. Vuoden 2007 tutkimuksessa verkon Eläkepalvelu sai asiakkailta kokonaisarvosanaksi 8,5 (asteikolla 4–10). Parhaimmat arvostukset saivat pankkitilin muuttaminen ja osoitteenmuutos helppokäyttöisyytensä ja ymmärrettävyytensä ansiosta. Vastaaajista 91 prosenttia suosittelisi palvelua kollegoilleen ja ystävilleen.

Verkon Vakuutuspalvelu sai tutkimuksessa yrityksiltä ja yrittäjiltä kokonaisarvosanan 8,4. Helppokäyttöisimpinä toimintoina pidettiin todistusten tulostusta, TyEL-vuosi-ilmoituksen ja -tiedoston lähettämistä sekä TyEL-vuosilaskelman selausta (arvosanat 8,7–8,9). Yrittäjät pitivät eniten mahdollisuudesta hakea maksuihin joustoa verkon kautta (arvosana 8,3). Vastaaajista 97 prosenttia suosittelisi palvelua kollegoilleen varmasti tai todennäköisesti.

LUOTETTAVAA TIETOA ELÄKETURVASTA

Työeläkkeet ovat olennainen osa suomalaisen yhteiskunnan sosiaaliturvaa. Työeläke turvaa toimeentuloa vanhuuden lisäksi myös muissa elämäntilanteissa, kuten työkyvyttömyyden kohdatessa tai perheenhuoltajan kuolemantapauksessa.

Ilmarinen antaa keskitetysti neuvontapalveluidensa kautta tietoa eläkkeisiin liittyvistä asioista kaikissa henkilöasiakkaitten elämäntilanteissa ja -tilanteissa, kuten eläkehakemukseen, eläkepäätökseen tai eläkkeen maksamiseen liittyvissä asioissa.

Päätöksenteon nopeudella on merkitystä eläkkeensaajan toimeentuloturvan kannalta. Ilmarinen on linjannut keskeiseksi toimintaperiaatteekseen tehdä eläkeratkaisut oikeudenmukaisesti ja nopeasti sekä ilmoittaa päätöksenteon perusteet ymmärrettävästi. Hakemusten käsittelyajat ovat lähes kaikissa eläkelajeissa huomattavasti lyhyemmät kuin muissa työeläkeyhtiöissä keskimäärin.

Ilmarinen tarjoaa edelleen ainoana työeläkeyhtiönä hylkäävän työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneille asiakkailleen ohjaavaa palvelua muun muassa toimeentulon järjestämiseksi ja työelämässä jatkamiseksi. Vuonna 2006 perustetun palvelun tuottavat yhteistyösopimuksen tehneet kuntoutustutkimuslaitokset ja työklinit eri puolilla Suomea.

Eläkkeisiin liittyviä puheluita tuli Ilmariseen vuonna 2007 noin 200 000 kappaletta, ja keskimäärin asiakas joutui odottamaan noin 30 sekuntia. Asiakkailta tulee runsaasti yhteydenottoja myös Ilmarisen verkkopalvelun ja sähköpostin kautta. Eläkepäätöksen saaneille syksyllä 2007 tehdyn asiakastytyväisyyskyselyn mukaan palvelun laatua pidettiin erinomaisena (arvosana 4,5 asteikolla 1–5).

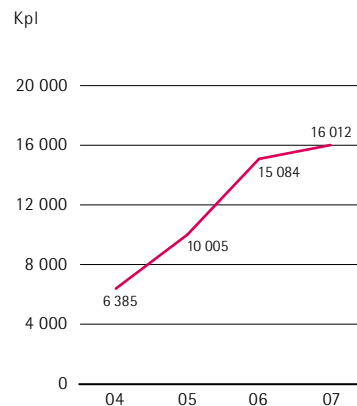
TYÖELÄKEOTE VUODESTA 2008 ALKAEN

Vuoden 2008 touko-marraskuun aikana Ilmarinen lähettää työeläkeotteen kaikille 18–67-vuotiaille työntekijöille ja yrittäjille, jotka on vakuutettu Ilmarisessa. Otteen saa Ilmarisesta yhteensä 710 000 henkilöä. Työeläkeote lähetetään, jotta jokainen voi tarkistaa tulevan eläkkeensä pohjana olevat työskentelytietonsa ja ilmoittaa mahdollisista puutteista tai virheistä omaan eläkeyhtiönsä.

Eläkehakemusten käsittelyajat ovat lähes kaikissa eläkelajeissa huomattavasti lyhyemmät kuin alalla keskimäärin.

Ilmarinen on varautunut vuoden 2007 aikana työeläkeotteen lähettämisen aiheuttamaan lisääntyneeseen asiakaspalvelutarpeeseen muun muassa koulutuksella, lisäämällä henkilökuntaa sekä järjestelmämuutoksien avulla. Ilmarinen avaa myös työeläkeoteverkkopalvelun, jossa Ilmarisessa vakuutettu henkilö saa oman työeläkeotteen ja voi tehdä Ilmariselle korjauspyyntöjä otteen tiedoista.

TyEL-asiakkaiden verkkosopimusten määrä

TYÖHYVINVOINNISTA

yrityksen menestystekijä

Ilmarisen tavoitteena on auttaa asiakasyrityksiään pitämään henkilöstön työkyky hyvänä, jotta työssä jaksettaisiin paremmin ja jatkettaisiin nykyistä pidempään. Tämä on työntekijän, yrityksen ja yhteiskunnan yhteinen etu. Siksi Ilmarinen tarjoaa asiakkailleen työhyvinvointipalveluja ja helposti hyödynnettävää tietoa työkyvyttömyysriskin hallitsemiseen.

Työkyvyttömyyseläkkeet ja varhainen eläköityminen aiheuttavat monelle yritykselle merkittäviä kustannuksia. Monessa tapauksessa näitä kustannuksia voitaisiin pienentää hyvällä henkilöstöjohtamisella. Esimiestyön ja johtamiskäytäntöjen kehittäminen onkin kiinteä osa työhyvinvoinnin parantamista, ja juuri siihen myös Ilmarisen asiakkaat haluavat useimmiten panostaa työhyvinvointihankkeissaan.

Työkyvyttömyysriskin hallitsemiseksi Ilmarinen tarjoaa asiakkailleen myös neuvontaa ja koulutusta erilaisiin eläkelanteisiin ja on apuna ammatillisen kuntoutuksen prosessien kehittämisessä yrityksen ja henkilöstöjohtamisen näkökulmasta.

TYÖHYVINVOINNIN VERKKOPALVELUJA JA SEMINAAREJA

Ilmarisen asiakkaat saavat laajasti tietoa ja työkaluja henkilöstöjohtamisen eri tilanteisiin työhyvinvoinnin verkkosivuilta. Esimerkkinä käytännön työkaluista on syksyllä 2007 lanseerattu varhaisen välittämisen malli. Se ohjaa asiakkaita rakentamaan yritykseen yhteisen toimintatavan turhien sairauspoissaolojen ehkäisemiseksi varhaisen havainnoinnin ja toimenpiteiden eli välittämisen keinoin.

Ilmarinen järjestää vuosittain kaikille asiakkailleen avoimia työhyvinvointiseminaareja. Vuonna 2007 järjestettiin 12 Motivoseminaaria sekä viisi ajankohtaisseminaaria eri puolilla Suomea. Niiden aiheet käsitelivät laajasti työhyvinvoinnin eri näkökulmia esimiestyön perusteista työyhteisön, osaamisen ja työhyvinvoinnin johtamiseen sekä hiljaisen tiedon siirtämiseen. Näiden lisäksi Ilmarinen järjesti viime vuonna reilusti yli 100 asiakaskohtaista työhyvinvoinnin kehittämistä käsittelevää tilaisuutta.

Ilmarinen haluaa vaikuttaa suomalaisen työelämän kehittämiseen. Vuonna 2007 yhtiö osallistui muun muassa Työhyvinvoinnin

päättäjäpäiville ja yhteiskuntavastuuta käsittelevään CSR Forumiin sekä palkitsi perinteiseen tapaan Vuoden henkilöstöteko -kilpailun voittajan.

KUNTOUTUS PIDENTÄÄ TYÖURIA

Eräs keino tukea työkyvyn säilymistä ja työssä jatkamista ovat työkyvyn ylläpito- ja kuntoutusohjelmat. Ammatillinen kuntoutus on työeläkelaitoksen tukea työhön paluuseen sekä työpaikan- tai ammatinvaihtoon silloin, kun työntekijä ei voi terveydentilansa takia enää jatkaa entisessä tehtävässään ja hänellä on uhka joutua työkyvyttömyyseläkkeelle lähivuosina. Terveydentilalle sopivan työn tai ammatin löytäminen voi tapahtua Ilmarisen tukeman työhön valmennuksen, työkokeilun tai oppisopimuskoulutuksen avulla.

Onnistuneen kuntoutusohjelman jälkeen työntekijä voi jatkaa työelämässä sairaudestaan huolimatta. Myös työnantaja säästää eläkemenoina ja säilyttää työntekijän ammattitaidon ja osaamisen yrityksessään. Tavoitteena on havaita työkyvyttömyyden uhka niin varhain, että työkyvyttömyys voidaan ehkäistä tai ainakin myöhentää sen alkamista.

Ilmarisen tukema ammatillinen kuntoutus on vahvassa nousussa kaikkien tunnuslukujen valossa. Kuntoutushakemuskärien kasvu jatkui jo neljättä vuotta. Kuntoutuksen vaikuttavuus eli niiden kuntoutettavien osuus, jotka palaavat kuntoutuksen jälkeen työhön tai työmarkkinoiden käytettäviksi, ylitti edellisten vuosien tapan 65 prosentin rajan. Kuntoutushakemusten nopea ja tarkka käsittely on tärkeää, ja muutaman viime vuoden aikana hakemusten käsittelyajat ovatkin puolittuneet. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä myös Ilmarisen asiakaspalvelun laatuun vuosittain tehtävän kyselyn perusteella.

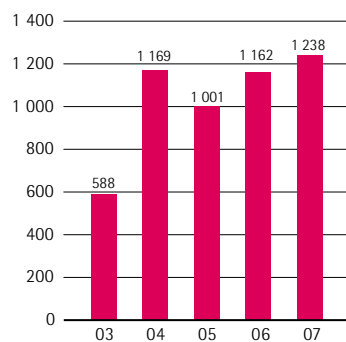
NEUVONTA JA OHJAUS TÄRKEITÄ

Kuntoutusasiantuntijoiden antama neuvonta ja asiakasohjaus ovat tärkeä osa Ilmarisen kuntoutustoimintaa. Ilmarisessa kiinnitetään erityistä huomiota asiakasohjaukseen silloin, kun mietitään työhön paluun konkreettista suunnitelmaa sekä kuntoutuksen käynnistymistä. Jos työntekijän työsuhde on voimassa, työhön paluun ratkaisut pyritään tekemään yhteistyössä työntäjän kanssa. Mikäli kuntoutujalla ei ole mahdollisuutta palata entisen työntäjän palvelukseen, voidaan tarvittaessa käyttää paikallisia palveluntuottajia apuna suunnitelmaa tehtäessä.

Vuonna 2007 Ilmarinen helpotti asiakkaidensa työtä sähköistämällä työkokeilusopimukset ja niiden lähettämisen. Myös kuntoutujille annettava ohjeistusta parannettiin muun muassa kehittämällä verkkosivujen materiaalia ja asiakkaan saamia ohjeita hänen kuntoutuksensa nopeaksi käynnistämiseksi.

Ilmarisen kuntoutushakemukset

Kpl

Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden perusteet

Kpl

- Tuki- ja liikuntaelinsairaudet
- Muut sairaudet
- Verenkiertoelinten sairaudet
- Mielenterveyden häiriöt

Lähde: ETK

KATI HUOPONEN, osastopäällikkö,
työhyvinvointipalvelut

TYÖHYVINVOINTI EDELLYTTÄÄ LAAJA- ALAISTA JA JATKUVAA KEHITTÄMISTÄ

Työelämän haasteena on nyt ja tulevaisuudessa ikääntyvien työntekijöiden työssä jaksaminen ja työelämässä pysyminen. Kokenut ja ammattitaitoinen henkilöstö on korvaamaton voimavara yritykselle, etenkin työvoimapulan uhatessa. Ennenaikaisten eläköitymisten vähentyessä voitavat sekä työntekijä, yritys että koko yhteiskunta.

Ilmarinen haluaa olla asiakkaidensa tukena vastaamassa tähän haasteeseen. Oikeudenmukaisella johtamisella sekä hyvillä ja joustavilla työjärjestelyillä mahdollistetaan myös ikääntyneiden työntekijöiden motivaation säilyminen työssä jatkamiseen. Kun työntekijät voivat hyvin, yritys on hyvässä iskukunnossa ja työn tuloksellisuus on sen mukaista.

Yrityksen tehokkuuden ja toimintakyvyn kannalta onkin erittäin tärkeää, että ns. hiljaisen tiedon siirtyminen senioreilta nuoremmalle polvelle varmistetaan systemaattisesti hyvissä ajoin. Aivan yhtä tärkeää on, että yrityksessä on käytössä toimintamalli, jonka avulla työhyvinvointiin ja työkykyyn liittyvät ongelmat huomataan mahdollisimman varhain. Muun muassa näihin tilanteisiin Ilmarisen työhyvinvointipalvelut tuovat tukea.

Työhyvinvoinnista huolehtimisen tulee olla jatkuvaa toimintaa: säännöllistä nykytilan kartoittamista ja seuranta sekä ongelmakohtiin tarttumista.

SIOITUSTOIMINTA

tuottohakuista ja vastuullista

Ilmarisen sijoitustoiminnan tavoitteena on sijoitusten mahdollisimman korkea tuotto pitkällä aikavälillä, kuitenkin siten, ettei sijoitusten keskimääräinen riski ole liian suuri suhteessa yhtiön riskinkantokykyyn.

Hyvällä pitkän aikavälin tuottotasolla voidaan hillitä tulevien eläkemaksujen nousupainetta ja tarjota kilpailukykyisiä asiakashyvityksiä. Lyhyen aikavälin arvovaihtelu ei ole sijoitustoiminnan perustehtävän kannalta olennaista, mikäli vakavaraisuudelle ja toimintapääoman riittävyydelle asetetut tavoitteet toteutuvat. Ilmarisen sijoitusvarallisuuden keskimääräinen tuotto-odotus on pitkällä aikavälillä 6 prosenttia ja tuoton odotettu keskihajonta 8 prosenttia.

AKTIIVISESTI KEHITYKSEN KÄRJESSÄ

Ilmarinen pyrkii korkeisiin sijoitustoiminnan tuottoihin hyvin hajautetulla sijoitussalkulla, ammattitaitoisella sijoituskohteiden arvioinnilla ja sijoitusriskien hallinnalla. Ilmarinen kantaa sijoitusriskiä niin, että sen määrä on tasapainoisessa suhteessa riskinkantokykyyn ja toisaalta sijoitusten tuotto-odotus on paras mahdollinen. Mahdollisuus asiakashyvitysten antamiseen perustuu suurelta osin sijoitustoiminnan tulokseen. Ilmarisen asiakashyvitykset ovat alan parhaat viimeisen kymmenen vuoden ajalta.

Ilmarinen haluaa erottautua kilpailijoistaan kilpailukykyisillä sijoitustuotoilla myös jatkossa ja panostaa siksi sijoitustoiminnan kilpailutekijöiden kehittämiseen. Näitä ovat esimerkiksi osake-

painotteisen sijoitussalkun pitkäjänteinen kehittäminen, aktiivinen rooli sijoitusmarkkinoilla sekä eri sijoituskohteiden ja niiden tuotto-potentiaalin hyvä tuntemus. Ilmarisen sijoitusyksikkö pyrkii aina yleistä markkinakehitystä parempaan tulokseen aktiivisella salkunhoidolla.

HAJAUTUS LISÄÄ TUOTTOMAHDOLLISUUKSIA

Ilmarinen pyrkii parhaisiin sijoitustuottoihin paitsi pitkäjänteisellä riskiaseman valinnalla myös aktiivisella ja laaja-alaisella salkunhoidolla. Yhtiö on tunnettu toimija uusien sijoitusmahdollisuuksien valikoivassa hyödyntämisessä. Sijoitusten laaja-alainen hajauttaminen ja parhaan osaamisen etsiminen kullekin sijoituslajille antaa pitkäjänteiselle sijoittajalle parhaan tuloksen. Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa päätetään omaisuuslajien painotuksista eli perusallokaatiosta ja sijoitustoiminnan tavoitteista.

Oman sijoitusorganisaation lisäksi joissakin sijoituskohteissa, kuten kehittyvien talouksien markkinoissa, pääomasijoitusrahoitossa ja absoluuttisen tuoton rahastoissa, käytetään ulkopuolisia sijoituspalveluiden tuottajia. Ulkopuolisten varainhoitajien osuus on noin 15 prosenttia.

ILMARINEN SIOJITTA SUOMEEN

Ilmarisella on yhtiön hallituksen hyväksymä omistajapolitiikka, joka päivitettiin syyskuussa 2007. Aktiivinen omistaminen vaikuttaa myönteisesti omistusten arvon kehitykseen ja alentaa sijoituksiin liittyvää riskiä. Tämä tarkoittaa muun muassa osallistumista yhtiökokouksiin ja yhteydenpitoa yritysten johtoon. Vuoden 2007 aikana Ilmarisen osallistumisprosentti kotimaisissa yhtiökokouksissa oli yli 75 prosenttia. Ilmarisen sijoitusorganisaatio tapasi eri yhtiöiden johtoa viime vuonna yli 500 kertaa. Tapaamisista yli puolet koski kotimaisia yrityksiä.

Ilmarinen edistää omistamiensa yritysten ammattitaitoista hallintoa ja johtamista osallistamalla yritysten hallitusten jäsenten valintaan. Ilmarinen ottaa julkisessa omistajapolitiikkamuistiossaan (katso www.ilmarinen.fi) kantaa muun muassa omistamiensa yhtiöiden hallintorakenteeseen, osingonjakopolitiikkaan ja kannustinjärjestelmiin.

Eläkejärjestelmän menestyminen on riippuvainen Suomen kansantalouden kehityksestä. Ilmarinen haluaa olla aktiivinen sijoittaja suomalaisessa elinkeinoelämässä. Vuonna 2007 Ilmarisen kaikista sijoituksista noin kolmasosa eli yli 8 miljardia euroa oli sijoitettu eri muodoissa suomalaiseen yhteiskuntaan.

SIOJITUSTOIMINTA ON VASTUULLISTA

Ilmarisen omistajapolitiikassa otetaan kantaa myös vastuullisuuteen: yhtiön sijoitustoiminnan pitää olla paitsi tuottavaa myös vastuullista ja eettisesti kestävä. Ilmarinen ei sulje mitään toimialaa pois, vaan kohteet valitaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti toimivien yritysten joukosta. Näiden yritysten uskotaan hoitavan taloudelliset velvoitteensa keskimääräistä paremmin ja läpinäkyvämmiin.

Viime syksynä tehdyssä omistajapolitiikan päivityksessä nimettiin kansainväliset normit, joita Ilmarinen edellyttää omistamiensa yhtiöiden noudattavan. Näitä normeja ovat mm. ILO:n työelämää koskevat ohjeet, YK:n Global Compact, OECD:n ohjeet monikansallisille yrityksille ja YK:n lastenoikeuksien julistus. Normit käsittelevät mm. ympäristöinvestointeihin, työntekijöiden asianmukaiseen kohteluun ja ihmisoikeuksiin liittyviä ohjeita. Periaatteet ovat sellaisenaan käytössä Ilmarisen omista suorissa sijoituksissa sekä osake- että korkosijoituksissa. Rahastojen valinnassa arviointi painottuu omaisuudenhoitoyhtiön vastuullisuuteen ja läpinäkyvyyteen.

Ilmarisen sijoituskohteiden vastuullisuuden tarkastelussa yhteistyökumppanina GES Investment Service tarkastaa Ilmarisen salkun kaksi kertaa vuodessa. Mikäli jokin yhtiö rikkoo valittuja periaatteita, Ilmarinen voi pidättäytyä sijoituksesta tai myydä omistuksensa pois. Vuoden 2007 aikana myytiin yksi arvopaperi pois ja jätettiin lukuisia muita ostamatta. Uutena toimintamallina on ns. vaikuttamisprosessi, joita oli viime vuonna seitsemän. Näistä yksi (BP) saatiin päätökseen. Muiden kohdalla keskustelua jatketaan.

Vuoden 2007 aikana Ilmarinen osallistui ensimmäistä kertaa Carbon Disclosure -projektiin (CDP: lue lisää s. 25). Lisäksi Ilmarinen on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen ohjeet ja on mukana kahdessa kansainvälisessä hyvässä hallintotapaa kehittävässä järjestössä, ICGN:ssä ja ECGI:ssä.

- Sijoittaja ilmaisee yhtiön toimintaan liittyvän tyytymättömyytensä ja huolensa yhtiön johdolle.
- Aktiivisen dialogin kautta on tarkoitus saada yhtiö lopettamaan epäsuotava toiminta.
- Sijoittajan aloittaman vaikuttamisprosessin tarkoitus ei ole siirtää operatiivista johtamista sijoittajalle.
- Prosessin tarkoituksena on vähentää yhtiön toimintaan liittyviä taloudellisia tai imagollisia riskejä.

BP-VAIKUTTAMISPROSESSI

Ilmarinen oli mukana kansainvälisessä sijoittajajoukossa, joka esitti huolensa BP:n työ- ja ympäristöturvallisuuden puutteista. BP:n Teksasin jalostamolla oli tapahtunut ihmishenkiä vaatinut räjähdys vuonna 2005. Seuraavana vuonna Alaskas-

sa tapahtui mittava öljyvuoto, joka havaittiin vasta viisi päivää myöhemmin. Molemmissa tapauksissa asiantuntijat havaitsivat vakavia puutteita turvallisuudessa ja viivytyksiä korjaavissa toimenpiteissä, jotka yhtiö oli laiminlyönyt kustannuksiin vedoten. Oikeudenkäynneissä ja asiaa selvittämään perustetun komitean käsittelyssä yhtiön edustajat eivät suostuneet todistamaan vaan vetosivat oikeuteensa olla kertomatta asiaan johtaneista syistä.

Sijoittajien ja yhtiön edustajien välillä käydyt keskustelut ovat johtaneet siihen, että yhtiö on myöntänyt virheensä ja maksanut korvauksia eri osapuolille. Parantaakseen turvallisuutta BP on palkannut ulkopuolisia arvioitsijoita ja lisännyt toimintojensa läpinäkyvyyttä. Näiden lisäksi yhtiö tutkii mahdollisuutta lisätä turvallisuuteen liittyviä mittareita johdon palkitsemisjärjestelmiin.

ILMARISEN SIOITUKSET TUOTTIVAT

5,7 prosenttia

Ilmarisen sijoitusvarallisuuden tuotto oli 5,7 prosenttia käyville arvoille eli noin 1,3 miljardia euroa. Reaalisesti yhtiön sijoitukset tuottivat jonkin verran edellisvuosia vähemmän, noin 3,0 prosenttia. Sijoitustoiminnan tuotto ylitti vertailuindeksinsä.

Osakemarkkinoiden tuotto oli viime vuonna kohtuullinen. Eri osakemarkkinoiden väliset tuottoerot olivat kuitenkin suuret. Suomessa painorajoitettu OMXH-indeksi nousi 8,1 prosenttia, kun taas esimerkiksi Ruotsissa osakekurssit paikallisessa valuutassa laskivat lähes seitsemän prosenttia. Yhdysvalloissa dollarimääräiset osakekurssit nousivat viidellä prosentilla, ja Japanissa jenimääräiset kurssit laskivat yli 11 prosenttia.

Viime vuoden aikana Ilmarinen lisäsi edelleen sijoituksiaan noteerattuihin osakkeisiin. Vuoden lopulla niiden osuus sijoitusvarallisuudesta oli lähes 41 prosenttia. Sijoitukset noteerattuihin osakkeisiin tuottivat 5,8 prosenttia. Pääomasijoitusten tuotto oli edellisvuoden tapaan korkea, 42,5 prosenttia. Uusia sitoumuksia pääomasijoitusrahastoihin tehtiin yli 500 miljoonalla eurolla, ja niiden osuus sijoitusvarallisuudesta nousi 2 prosenttiin.

Ilmarinen lisäsi sijoituksiaan absoluuttisen tuoton rahastosi-
joituksiin eli hedge-rahastoihin noin 435 miljoonalla eurolla, ja

niiden osuus koko sijoitusvarallisuudesta nousi kahdella prosenttiyksiköllä yli 3 prosenttiin. Hedge-rahastojen tuotto oli lähes 19 prosenttia.

Yleinen suhdannekehitys säilyi suotuisana pitkälle vuoteen 2007. Vuoden loppupuolella talouskasvu hidastui erityisesti Yhdysvalloissa, jossa asuntoluottokriisi alkoi heijastua yleiseen taloudelliseen toimintaympäristöön. Maailmantalouden kasvu hidastui noin 4,9 prosenttiin. Öljyn hinta nousi, ja vuoden lopulla sen tynnyrikohtainen hinta hipoi 100 dollarin rajaa.

PITKIEN KORKOJEN NOUSU JATKUI EUROALUEELLA

Koko viime vuotta tarkastellen maailman inflaatio säilyi vakaana, mutta hintojen nousu kiihtyi vuoden loppua kohti muun muassa raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hintojen nousun seurauksena. Suomessa inflaatio kiihtyi vuoden aikana, ja keskimäärin se oli 2,5 prosenttia.

Ilmarisen sijoitukset 31. 12. 2007

	Riskijakauma milj. €	Riskijakauma %	Tuotto %
Korkosijoitukset	10 033,9	42,4	2,3
Lainasaamiset	1 239,3	5,2	4,5
Joukkovelkakirjalainat	8 626,0	36,5	2,0
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	168,5	0,7	4,0
Osakesijoitukset	10 372,7	43,8	7,7
Noteeratut osakkeet	9 625,3	40,7	5,8
Pääomasijoitukset	520,0	2,2	42,5
Noteeraamattomat osakesijoitukset	227,4	1,0	28,5
Kiinteistösijoitukset	2 165,3	9,2	9,5
Suorat kiinteistösijoitukset	1 916,0	8,1	9,0
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	249,3	1,1	14,5
Muut sijoitukset	1 091,7	4,6	30,8
Hedge fund -sijoitukset	801,2	3,4	18,6
Hyödykesijoitukset	238,6	1,0	-
Muut sijoitukset	51,9	0,2	-
Sijoitukset yhteensä	23 663,6	100,0	5,7

Vuoden jälkipuoliskolla Yhdysvaltojen keskuspankki laski kolmeen otteeseen keskeistä ohjaukorkoaan yhteensä prosenttiyksiköllä 4,25 prosenttiin asuntoluottokriisin leviämisen estämiseksi. Vuoden alkupuolella Euroopan keskuspankki puolestaan nosti keskeistä ohjaukorkoaan kahdesti yhteensä 0,5 prosenttiyksiköllä 4,0 prosenttiin. Dollari heikkeni suhteessa euroon noin 10 prosen-

Osakemarkkinoiden tuotto oli viime vuonna kohtuullinen. Eri markkinoiden tuottoerot olivat kuitenkin suuret.

tilla. Muutoksen taustalla olivat lyhyiden korkojen eron kaventuminen Yhdysvaltojen ja euroalueen välillä sekä Yhdysvaltojen talousnäkömyien heikentyminen. Euro vahvistui keskimäärin myös muita valuuttoja vastaan. Ilmarisen noin 5,6 miljardin euron valuuttamääräisten sijoitusten arvon heikkenemistä laimensi valuuttasuojaus, jonka avulla eliminoitiin yli puolet Ilmarisen kantamasta valuuttariskistä. Ulkomaisten osakkeiden valuuttasuojaus nosti niiden tuottoa yli 2 prosenttiyksiköllä noin 4 prosenttiin.

Yhdysvalloissa pitkät korot laskivat vuoden aikana noin puolella prosenttiyksiköllä runsaaseen 4,1 prosenttiin. Euroalueella rahapolitiikan kiristyminen ja talousnäkömyien jatkuminen suotuisina puolestaan nostivat pitkiä korkoja vajaalla puolella prosenttiyksiköllä noin 4,3 prosenttiin. Tuottokäyrät olivat vuoden lopulla tasaisia sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Euroalueen pitkien korkojen nousun seurauksena Ilmarisen joukkolainasalkun tuotto jäi noin 2 prosenttiin. Parhaiten tuotti kehittyvien talouksien lainasalkku, 6,1 prosenttia. Heikoin tuottokehitys oli yrityslainoissa, joissa tuottovaatteet suhteessa valtionlainoihin selvästi nousivat kansainvälisen luottokriisin seurauksena.

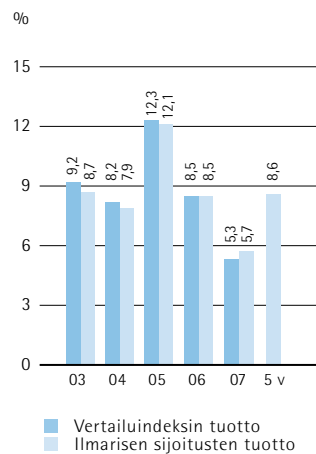
KIINTEISTÖMARKKINOILLA VILKAS VUOSI

Suomalaisten kiinteistömarkkinoiden aktiviteetti säilyi korkeana viime vuonna. Sijoituskiinteistöjen kaupankäyntivolyymi ylsi edellisvuoden huipputasolle ja kansainväliset sijoittajat vahvistivat osuuttaan Suomen kiinteistömarkkinoilla. Toimitilojen ja asuntojen vuokrat nousivat selvästi voimistuneen kysynnän johdosta. Voimakkaan sijoitus- ja tilakysynnän seurauksena myös rakentaminen etenkin pääkaupunkiseudulla lisääntyi entisestään. Vuoden jälkipuoliskolla alkanut kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden epävarmuus heijastui myös kiinteistömarkkinoille. Tämä näkyi useita vuosia jatkuneen tuottovaatimusten laskun pysähtymisenä ja kaupankäynnin hidastumisena. Listattujen kiinteistöyhtiöiden kurssit laskivat Euroopassa 30 prosenttia edellisvuosien ripeän nousun jälkeen sekä rahoitus-

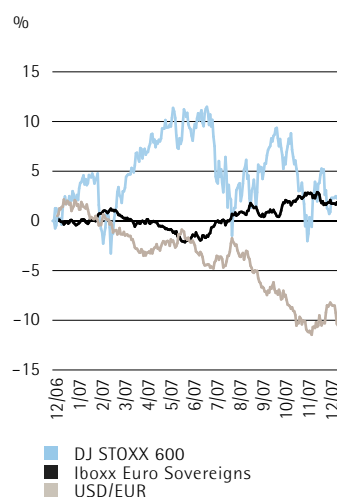
markkinoiden yleisen epävarmuuden lisääntymisen seurauksena. Ilmarisen kiinteistösijoitusten tuotto oli 9,5 prosenttia, josta epäsuorien kiinteistösijoitusten tuotto oli 14,5 prosenttia ja suorien omistusten tuotto 9,0 prosenttia. Suorien kiinteistösijoitusten käyviä arvoja korotettiin 48 miljoonalla eurolla.

Yritysrahoituksen lainakanta kasvoi viime vuonna 100 miljonnalla eurolla 1,2 miljardiin euroon. Lainasalkun tuotto oli 4,5 prosenttia, ja uusien lainojen korko 5,0 prosenttia. Uusia lainoja nostettiin yhteensä 351 miljoonan euron arvosta.

Sijoitusten tuottovertailu

Sijoitusmarkkinoiden tuottoja 2007

ILMARISEN TALOUDELLINEN ASEMA on vahva

Ilmarisen vakavaraisuus on erittäin vahva ja riskinotto on pidetty hallittuna suhteessa vakavaraisuuspuskurien kokoon. Vuoden 2007 päättyessä yhtiön vakavaraisuutta mittaava toimintapääoma oli 32,5 prosenttia suhteessa vastuovelkaan.

Ilmarisen asema lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavana vakuutusyhtiönä edellyttää olennaisena osana huolenpitoa yhtiön taloudellisesta asemasta ja siihen liittyvien riskien hallinnasta. Tämä vaatii sekä vuotuisen että pitkän aikavälin tuloksen tarkastelua ja näiden ohella vakavaraisuuspuskurien riittävyden arviointia suhteessa yhtiön vastuisiin ja riskeihin.

Riskienhallintaa selostetaan tarkemmin toimintakertomuksessa sivulla 46 ja tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 79–83 sekä yhtiön verkkosivuilla www.ilmarinen.fi.

VAKUUTUSLIIKE

Vakuutusliikkeen riskit liittyvät vakuutusmaksun ja vastuuvelan riittävyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin nykyisiin ja tuleviin eläkkeisiin. Pitkällä aikavälillä keskeisin vakuutusliikkeen riskeistä on odotettavissa olevan eliniän pituuteen liittyvä epävarmuus, lyhyemmällä aikavälillä alkavien eläkkeiden lukumäärään ja suuruuteen liittyvä epävarmuus.

Vakuutusliikkeen riskienhallinta perustuu lain turvaavuusvaatimukset täyttäviin laskuperusteisiin, joiden mukaan vakuutusmaksu ja vastuuvelka lasketaan, sekä yhtiön aktuaaritoimen suorittamiin analyyseihin. Tariffit ovat yhteiset kaikille työeläkevakuutusyhtiöille. Yhtiön on lain mukaan myönnettävä kaikki siltä haetut vakuutukset.

Vakuutusliikkeen vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan vastuuvelkaan sisältyvällä puskurilla, tasoitusvastuulla, joka on kertynyt vakuutusliikkeen aikaisempien vuosien ylijäämistä. Työeläkevakuutusyhtiöiden yhteisissä laskuperusteissa tasoitusvastuulle määrätään vakuutusliikkeen puskuritarpeen mukaisesti mitoitettut rajat.

Työkyvyttömyyseläkkeitä on alkanut jo pidempään paljon aiempaa vähemmän ja tä-

män vuoksi työeläkeyhtiöiden tasoitusvastuita on pienennetty asettamalla työkyvyttömyysmaksu arvioitua työkyvyttömyysmenoa maltammaksi ja antamalla työkyvyttömyysmaksuun tilapäinen alennus. Näin menetellään myös vuonna 2008.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnan riskienhallinnan puitteet asettaa työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuussäännöstö. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan toimintapääomalla, jonka muodostavat yhtiön varsinaisen eläkevastuun ja tasoitusvastuun ylittävät varat.

Lainsäädännössä asetetut toimintapääoman vähimmäisvaatimus, vakavaraisuusraja, enimmäismäärä ja muut valvontarajat riippuvat yhtiön sijoitustoiminnan riskinotosta siten, että riskipitoisempi sijoitustoiminta edellyttää suurempaa toimintapääomaa. Yhtiön hallitus päättää sijoitustoiminnan kokonaisriskitasosta.

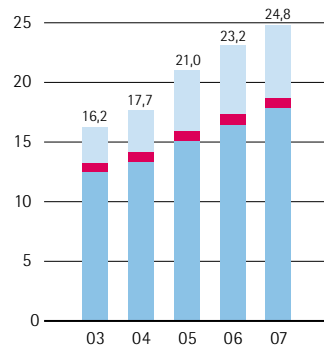
Vastuuvälille on vuosittain hyvitetävä korko, joka riippuu pääasiassa työeläkelaitosten keskimääräisestä vakavaraisuusasteesta, mutta osaksi myös niiden osakesijoitusten keskimääräisestä tuotosta. Jälkimmäinen piirre siirtää osan osakeriskistä koko työeläkejärjestelmän

Tulos käyvin arvoin, milj. €

	Omalla vastuulla oleva vakuutusliike	Muu vakuutusliike	Sijoitus-toiminta	Hoito-kustannusliike	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo	571,0	2 104,7	-1,5	98,3	2 772,5
Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin			1 347,7		1 347,7
Maksetut korvaukset	-530,7	-1 866,4	1,0		-2 396,1
Vastuuvelan muutos	-23,3	-238,2	-1 010,0		-1 271,5
Kokonaisliikekulut	-8,1		-9,8	-85,6	-103,5
Muut tuotot ja kulut			0,0	1,4	1,4
Verot			-5,8		-5,8
Tulos käyvin arvoin	9,0	0,0	321,6	14,1	344,6
Tasoitusvastuun muutos					-8,0
Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen					-339,0
Arvostuserojen muutos					77,7
Poistoeron muutos					4,6
Siirto asiakashyvityksiin					-74,0
Tilikauden voitto virallisella tuloslaskelmalla					5,9

Eläkevarat

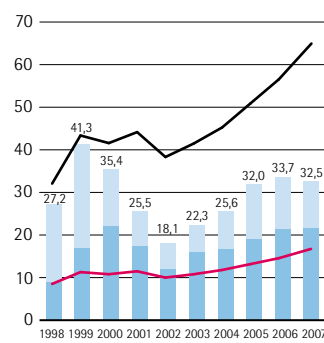
Mrd. €

■ Toimintapääoma
■ Tasoitusvastuu
■ Varsinainen eläkevastuu

Vakavaraisuus vuositasonalla

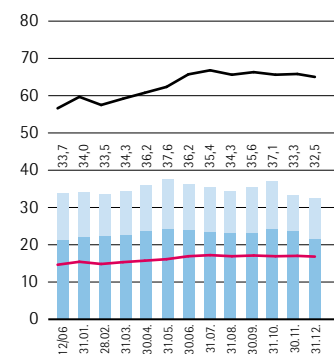
% vastuuvelasta

■ Arvostuserot ja muut taseen ulkopuoliset erät
■ Taseeseen sisältyvä toimintapääoma
■ Toimintapääoman enimmäismäärä
■ Vakavaraisuusraja

Vakavaraisuus kuukausitasolla

% vastuuvelasta

■ Arvostuserot ja muut taseen ulkopuoliset erät
■ Taseeseen sisältyvä toimintapääoma
■ Toimintapääoman enimmäismäärä
■ Vakavaraisuusraja

vastuulle. Jos sijoitustoiminnan tuotot ylittävät vastuuvellalle hyvitetävän koron, erotus kasvattaa toimintapääomaa. Päinvastaisessa tilanteessa toimintapääomaa puretaan tarvittava määrä. Korkea vakavaraisuus merkitsee samalla suurempia asiakashyvityksiä.

ILMARISEN TALOUDELLINEN ASEMA

Ilmarisen kokonaistulos vuodelta 2007 oli 344,6 miljoonaa euroa ja tase käyvin arvoin oli 25 964,0 miljoonaa euroa. Viralliseen tilinpäätökseen sisältyvät tunnusluvut ja analyysit on esitetty sivuilla 73–78. Ilmarisen sijoitustoiminnan tulos oli vuonna 2007 syksyn vaikeaan markkinatilanteeseen nähden sangen tyydyttävä. Tulos vastuuvellalle hyvitetävän koron vähentämisen jälkeen oli 321,6 miljoonaa euroa. Toimintapääoma kasvoi 240,8 miljoonaa euroa 6 068,8 miljoonaa euroon. Osaketuottosidonnaisen vastuuvellan kehitys

seurasi osakekurssia ja vuoden päättyessä tämä uusi puskuri oli 6,8 miljoonaa euroa. Toimintapääoma oli 32,5 prosenttia (33,7 prosenttia vuonna 2006) toimintapääomavaatimusten perusteena olevasta vastuuvelasta ja 2,0-kertainen (2,4-kertainen) verrattuna vakavaraisuusrajaan. Osakekurssit olisivat voineet laskea noin 37 prosenttia tai yleinen korkotaso nousta noin 7 prosenttiyksikköä, ennen kuin Ilmarisen toimintapääoma olisi laskenut vakavaraisuusrajalta.

Yhtiön vahva toimintapääoma kestää sijoitusmarkkinoiden luonteeseen liittyvän vaihtelun ja mahdollistaa siten Ilmarisen pitkäjänteisen, tuottohakuisen sijoitusstrategian, jossa osakkeilla on suuri osuus sijoitusten tavoitejakoumassa. Tilinpäätöksen liitetiedoissa sivuilla 79–83 esitetään yhtiön sijoitustoiminnan riskien hallintaan liittyvää tietoa, muun muassa sijoitussalkun herkkyysoanalyysi.

Varsinainen vastuuvetka, tasoitusvastuu ja toimintapääoma ovat kukin omalta osaltaan turvaamassa eläkkeitä. Näiden katteena olevat eläkevarat käsittävät yhtiön varallisuuden jokseenkin kokonaan. Varsinainen vastuuvetka on turvaavasti laskettu ja sen tulee aina olla katettu. Se kasvaa tasaisesti vakuutuskannan kehityksen mukaisesti, toisin kuin tasoitusvastuu ja toimintapääoma, jotka otavat vastaan vakuutusliikkeen tuloksen ja sijoitustoiminnan tuloksen heilahtelut. Ilmarisen vakavaraisuus on erittäin vahva ja riskinotto on pidetty hallittuna suhteessa vakavaraisuuspuskurien kokoon.

Tase käyvin arvoin, 31.12.2007, milj. €

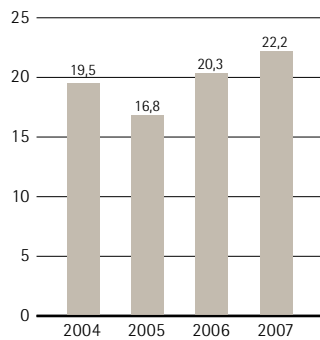
Vastaavaa		Vastattavaa	
Sijoitukset käyvin arvoin	23 663,6	Oma pääoma ehdotetun voitonjaon jälkeen	90,5
Saamiset	2 236,6	Poistoero	10,2
Muu omaisuus	63,8	Arvostuserot	2 100,2
		Osittamaton lisävakuusvastuu	3 937,1
		Toimintapääoman muut erät	-69,2
		Toimintapääoma	6 068,8
		Tasoitusvastuu	917,9
		Vakavaraisuuspääoma	6 986,7
		Ositettu lisävakuutusvastuu (asiakashyvityksiin)	75,1
		Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	6,8
		Varsinainen vastuuvetka ¹⁾	17 724,2
		Muut velat ²⁾	1 171,2
Vastaavaa yhteensä	25 964,0	Vastattavaa yhteensä	25 964,0

¹⁾ vastuuvetka ilman lisävakuutusvastuita ja tasoitusvastuita

²⁾ sisältää toimintapääomasta vähennetyt taseen ulkopuoliset erät 69,2 milj. euroa, sekä ehdotetun voitonjaon 1,7 milj. euroa

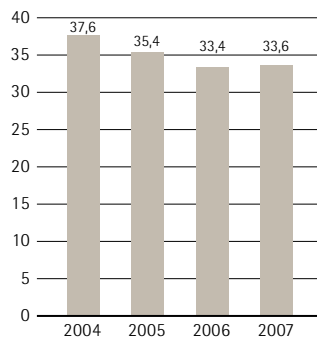
Sähkönkulutus

kWh/m³/v

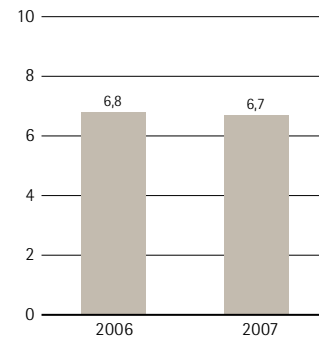
Lämmönkulutus

kWh/m³/v

Kaukojäähdytyksen kulutus

MWh/m³/v

Ilmarinen on seurannut vuodesta 2004 alkaen energian kulutusta kiinteistöjen ylläpidossa. Vuonna 2006 seurantaan otettiin mukaan kaukojäähdytys. Seurannassa on mukana Ilmarisen kokonaan ylläpitämät kiinteistöt. Pääomavuokraohteiden kulustietoja ei ole mukana taulukoissa, sillä näissä kiinteistöissä vuokralainen vastaa itse ylläpidosta, korjauksista sekä energian kulutuksesta.

KIINTEISTÖJEN YMPÄRISTÖVASTUU seurannassa

Ilmarisen ympäristövastuu liittyy lähinnä yhtiön omistamiin kiinteistöihin sekä muiden sijoituskohteiden ympäristövaikutusten arviointiin.

Eläkeyhtiönä Ilmarisen omaan toimintaan ei liity olennaisesti ympäristöä kuormittavia osa-alueita. Nykyisin esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyvät haasteet koskettavat kuitenkin kaikkia yrityksiä toimialasta riippumatta.

Ilmarinen edellyttää sijoituskohteiltaan kestävän kehityksen periaatteiden noudattamista. Yhtiön vastuullisen sijoittamisen periaatteista kerrotaan enemmän sivulla 19. Käytännössä Ilmarinen vaatii, että sijoituskohteena oleva yritys noudattaa sekä kansainvälistä että paikallista lainsäädäntöä ja huolehtii esimerkiksi toiminnan vaatimista riittävästä ympäristöinvestoinneista.

Ilmarinen on merkittävä kiinteistösijoittaja Suomessa, ja se pyrkii ohjaamaan omistamiensa kiinteistöjen ympäristöasioiden hoitoa. Kiinteistöihin liittyviä merkittäviä ympäristövastuuseikkoja ovat energian kulutus, jätehuolto, jätteiden lajittelu ja hyötykäyttö sekä

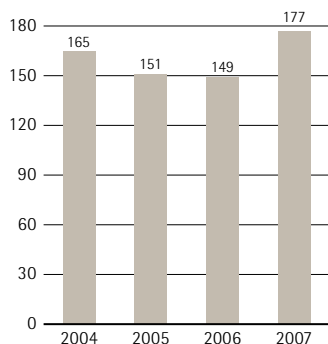
kierrätys. Ilmarinen on kehittänyt menetelmiä, joilla voidaan huomioida ja seurata ympäristövastuuta kiinteistöinvestoinneissa sekä kiinteistöjen ylläpitopalveluissa.

VASTUULLISTA RAKENNUTTAMISTA

Ilmarinen on aktiivinen toimija kiinteistöalan ympäristöystävällisten toimintamallien ja rakennuttamisen ratkaisujen edistämisessä. Ilmarinen edellyttää rakennushankkeissa yhteistyökumppaneiltaan ympäristövastuullisuutta ja elinkaariajattelua. Ilmarisen edellyttämät toimintatavat kirjataan ylläpidon ja rakentamisen sopimuksiin. Nämä

Veden kulutus

l/m³/v

toimintatavat sisältävät peruseriaatteet muun muassa materiaali-valintoja, teknisiä ratkaisuja, energian- ja vedenkulutuksen mittausta sekä huoltokirjaa varten ja ympäristöosaamisen kehittämisen.

Rakennuttamisessa ympäristövastuu on sisällytetty rakentamisen seurannan mittareihin. Uudis- ja peruskorjauskohteissa noudatetaan hyvää ja viranomaisten hyväksymää rakennustapaa. Ilmarinen haluaa myös säilyttää omistamiensa kiinteistökohteiden rakennushistoriallisen arvon yhteistyössä viranomaisten kanssa.

Ilmarinen on aktiivinen toimija kiinteistö- alan ja rakennuttamisen ympäristö- ystävällisten ratkaisujen edistämisessä.

Ilmarinen on ollut mukana kiinteistö- ja rakennusalan energiasäästösopimuksessa (KRESS) vuosina 2001–2007. Vuonna 2007 Ilmarinen osallistui energiasäästöviikoille Helsingin Postitalon kiinteistöllä. Ilmarisen kiinteistöyksikkö on jo usean vuoden ajan keskittynyt etsimään keinoja, joilla hallitaan kiinteistöjen energioiden kulutusta, jätehuollon kehittämistä ja kylmäaineiden hallintaa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi siirtymistä energiaa ja ympäristöä säästävään kaukokylmäjäähdykseen kiinteistöjen peruskorjauksen yhteydessä.

Oman toimitalon energiankulutukseen sekä jätehuoltoon, jätteiden lajitteluun, kierrätykseen ja hyötykäyttöön on myös kiinnitetty erityistä huomiota, ja toimitalon kokonaisenergiankulutus onkin saatu selvään laskuun. Jätteiden lajittelun ansiosta paperijätteestä valtaosa menee kierrätykseen. Myös toimitalon siivouksessa on kiinnitetty huomiota ympäristöhuoltoon. Muun muassa pesu- ja puhdistusaineiden yhtenä valintakriteerinä on, että ne kuormittavat ympäristöä mahdollisimman vähän. Ilmarisen ympäristövastuuseen kuuluu myös varmistaa, että palvelutuottajien ympäristöasioiden hoito on yhtiön hyväksymällä tasolla.

ANNA HYRSKE, yhteiskuntavastuuanalyttikko

ILMASTONMUUTOS SIOITTAJAN NÄKÖKULMASTA

Ilmastonmuutos on sijoittajallekin merkittävä asia. Ennustettavuus tulee vaikeammaksi, ja sen takia hyvien sijoituskohteiden identifioiminen muuttuu yhä haastavammaksi. Sijoittajan tavoitteena on löytää yrityksiä, jotka edistävät puhtaamman energiantuotannon kehittämistä tai auttavat muita sopeuttamaan omaa toimintaansa uuteen ympäristöön. Mielenkiintoisia sijoituskohteita ovat myös ne yritykset, jotka kehittävät uutta teknologiaa päästöjen vähentämiseksi tai tuotantoprosessien uudistamiseksi.

Kyseessä on sijoittajalle valtava haaste, mutta samalla myös mahdollisuus, sillä ilmastonmuutos synnyttää uusia yrityksiä ja uusia toimialoja. Ilmarinen on mukana kansainvälisessä sijoittajien yhteisössä Carbon Disclosure -projektissa (CDP), jonka tarkoituksena on tuottaa sijoittajille tietoa siitä, kuinka suuryritykset ovat valmistautuneet kohtaamaan ilmastonmuutoksen luomat haasteet ja mahdollisuudet. CDP on tuottanut asiasta maailmanlaajuisen raportin jo viime vuonna.

Ilmarisessa 4. lokakuuta julkaistun ensimmäisen pohjoismaisen raportin tärkeimpiä havaintoja oli, että yrityksillä on jo nyt paljon tietoa ilmastonmuutoksesta. Sijoittajat ovat muutoksen vaikutuksista yhä kiinnostuneempia, mutta työkaluja ja vaikutusten systemaattiseen arviointiin on vielä vähän. Ilmarisessa tämä työ on jo aloitettu, sillä salkunhoitajat miettivät myös ilmastonmuutoksikysymyksiä yhtenä muuttujana sijoitus päätöksiä tehdessään.

ILMARISEN RAPORTOINNIN VERTAILU

GRI-ohjeistoon

Ilmarisessa pohdittiin vuonna 2005 laajapohjaisessa sisäisessä työryhmässä, mitä yhteiskuntavastuu Ilmarisessa tarkoittaa ja mitkä ovat yhtiön toiminnan vaikutukset sidosryhmiin. Pysyvä yhteiskuntavastuutyöryhmä on jatkanut työtä eteenpäin ja näin kehittänyt Ilmarisen vastuullisuuden käytäntöjä ja raportointia vuosittain eteenpäin.

Global Reporting Initiative (GRI) on kansainvälinen yhteisö, joka kehittää kestävä kehityksen raportointia koskevia ohjeistoja. GRI:n tarkoituksena on edistää luotettavan, ymmärrettävän ja vertailu-

kelpoisen tiedon raportointia. GRI:n ohjeiden soveltaminen yritysten raportoinnissa on täysin vapaaehtoista, mutta siitä on tullut merkittävä standardi yhteiskuntavastuuasioiden raportoinnissa.

Oheisessa taulukossa on verrattu Ilmarisen vuosikertomuksessa tai verkkosivuilla julkaisemia tietoja GRI-ohjeistoon. Ilmarisessa tätä ohjeistoa on käytetty viitekehyksenä raportoinnin kehittämisessä, vaikka sen mukaan ei suoraan raportoidakaan. GRI:n edellyttämät tiedot eivät kaikkein ole olennaisia suomalaisen työeläkeyhtiön kannalta.

	Sisältyy	Sivu tai sijainti	Huomiot
1. Strategia ja analyysi			
1.1 Toimitusjohtajan katsaus	Raportoitu	Sivu 2	
1.2 Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	Osittain raportoitu	Sivut 4-5	
2. Organisaation profiili			
2.1-2.9 Perustiedot Ilmarisesta	Raportoitu	Sivut 1, 5, 28	
2.10 Palkinnot ja tunnustukset	Ei raportoitu		
3. Raportoinnin kuvaus			
3.1-3.4 Raportin kuvaus	Osittain raportoitu	Sivu 26, www.ilmarinen.fi	
3.5-3.11 Raportin laajuus ja laskentarajat	Ei raportoitu		
3.12. GRI sisältövertailu	Raportoitu	Sivut 26-27	
3.13 Ulkoinen varmennus	Ei raportoitu		
4. Hallintokäytännöt ja sitoumukset			
4.1-4.10 Hallinto	Osittain raportoitu	Sivut 28-33	
4.11-4.13 Sitoutuminen ulkoiisiin yhteiskuntavastuualoitteisiin	Raportoitu	Sivut 19, 25	
4.14-4.17 Sidosryhmävuorovaikutus	Osittain raportoitu	Sivut 4, 34-35, 41	
5. Johtamismalli ja tunnusluvut			
Johtamismalli	Raportoitu	Sivu 29	

TUNNUSLUVUT

TALOUDELLINEN VASTUU			
EC1 Suora tuotettu taloudellinen lisäarvo jaoteltuna	Raportoitu	Sivu 4	Yhteiskunnallinen tulonjakolaskelma
EC2 Ilmastonmuutoksen vaikutus	Osittain raportoitu	Sivu 25	
EC3 Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	Raportoitu	Sivu 55	Tilinpäätöstietoja
EC4-EC9	Ei olennaista		

SOSIAALINEN VASTUU		Sisältyy	Sivu tai sijainti	Huomiot
LA1	Työvoima jaotettuna työsuhteen ja työsopimuksen mukaan	Raportoitu	Sivu 46, www.ilmarinen.fi	
LA2	Henkilöstön vaihtuvuus	Raportoitu	Sivu 11	Henkilöstön lähtövaihtuvuus Sisäiset rekrytoinnit
LA3	Etuudet määräaikaisille ja kokoaikaisille työntekijöille	Ei raportoitu		
LA4-LA6		Ei olennaista		
LA7	Tapaturmataajuus, poissaolot	Raportoitu	www.ilmarinen.fi	Työtapaturmat Sairauspoissaolot
LA8-LA9		Ei olennaista		
LA10	Keskimääräiset koulutustunnit	Raportoitu	Sivu 11	Kouluspäivät Koulutussisällöt
LA11	Koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	Raportoitu	Sivu 11	
LA12	Kehityskeskustelujen piirissä olevien osuus	Raportoitu	www.ilmarinen.fi	Kehityskeskustelujen kattavuus
LA13	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien koostumus	Raportoitu	Sivu 11	Sukupuolijakauma Keski-ikä
HR1-HR3		Ei olennaista		
HR4	Syrjintätapaukset	Raportointi tapauskohtaisesti		Henkilöstötutkimus
HR5-HR9		Ei olennaista		
SO1		Ei olennaista		
SO2-SO3	Korruptioon liittyvä riskianalyysi ja koulutus	Osittain raportoitu	www.ilmarinen.fi	Ilmarisen hyvän vakuutus- tavan ohjeet Omistaja- politiikka / Vastuullisen sijoittamisen ohjeet
SO4	Korruptiotapausten yhteydessä toteutetut toimenpiteet	Raportointi tapauskohtaisesti		
SO5	Organisaation poliittiset kannanotot sekä osallistuminen poliittiseen vaikuttamiseen	Osittain raportoitu	Sivu 8, www.ilmarinen.fi	Osallistuminen työeläke- järjestelmän kehittämiseen
SO6	Poliittisten puolueiden rahallinen tuki	Ei raportoitu		
SO7	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkominen	Raportointi tapauskohtaisesti		
SO8	Merkittävien lainsäädännön ja säännösten rikkominen	Raportointi tapauskohtaisesti		
PR1-PR4		Ei olennaista		
PR5	Asiakastyytyväisyys	Raportoitu	Sivu 12	Asiakastyytyväisyys- tutkimukset
PR6-PR9	Markkinointiviestintään ja yksityisyyden suojaan liittyvät periaatteet ja rikkomukset	Raportointi tapauskohtaisesti	www.ilmarinen.fi	Ilmarisen hyvän vakuutustavan ohjeet
YMPÄRISTÖVASTUU				
EN1-EN3		Ei olennaista		
EN4	Välillinen energiankulutus	Raportoitu	Sivu 24, www.ilmarinen.fi	Ilmarisen seurannassa olevien kiinteistöjen sähkön- ja lämmönkulutus
EN5	Tehokkuutta parantamalla saavutettu energiansäästö	Osittain raportoitu	Sivut 24-25, www.ilmarinen.fi	
EN6	Energiatehokkaiden ja uusiutuvalla energialla tuotettujen tuotteiden ja palveluiden tarjoamiseen liittyvät aloitteet.	Osittain raportoitu	Sivu 25	KRESS-energiensäästösopimus Kaukokylmäjäähdytys
EN7	Välillisen energiankäytön vähentämiseen liittyvät aloitteet ja niiden avulla saavutettu vähennys energiankäytössä	Osittain raportoitu	Sivu 25	Energiensäästöviikko Toimitalon energiankulutus
EN8	Vedenotto jaoteltuna lähteittäin	Raportoitu	Sivu 25	Ilmarisen seurannassa olevien kiinteistöjen vedenkulutus
EN9-EN17		Ei olennaista		
EN18	Kasvihuonekaasupäästöjä vähentävät aloitteet	Raportoitu	Sivu 25	Carbon Disclosure Project
EN19-EN21		Ei olennaista		
EN22	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain	Raportoitu	www.ilmarinen.fi	Ilmarisen vastuulla olevien kiinteistöjen jätejakauma
EN23-EN27		Ei olennaista		
EN28	Merkittävät ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomukset	Raportointi tapauskohtaisesti		
EN29	Tuotteiden ja materiaalien kuljetuksiin sekä henkilöstön matkustamiseen liittyvät merkittävät ympäristövaikutukset	Ei raportoitu		
EN30	Ympäristönsuojelun menot ja ympäristöinvestoinnit	Ei raportoitu		

Lue lisää GRI-ohjeistosta sivulta www.globalreporting.org

ILMARISEN HALLINTO ja ohjaus

YLEISTÄ

Ilmarinen on keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö, jonka omistavat yhtiöjärjestyksessä mainituin edellytyksin asiakkaat eli vakuutuksenottajat ja Ilmarisessa vakuutetut työntekijät sekä takuupääoman omistajat.

Työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa ja valvontaa säätelevät osakeyhtiölaki, vakuutusyhtiölaki, työeläkevakuutusyhtiölaki ja yhtiöjärjestys. Ilmarinen noudattaa näiden lisäksi listayhtiöitä koskevaa suositusta yhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä. Työeläkevakuutusyhtiöitä koskeva lainsäädäntö velvoittaa kuitenkin muu-
massa kohdassa työeläkeyhtiöt suosituksista poikkeavaan toimintatapaan.

YHTIÖKOKOUS

Ylintä päätösvaltaa Ilmarisessa käyttävät osakkaat yhtiökokouksessa. Äänioikeus yhtiökokouksessa on osakkailla tai heidän valtuuttamillaan edustajilla.

Yksityiskohtaiset tiedot äänioikeuden jakoperusteista löytyvät Ilmarisen yhtiöjärjestyksestä yhtiön internetsivuilta osoitteesta www.ilmarinen.fi.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa on käsiteltävä lainsäädännön edellyttämät tilinpäätösasiat sekä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Vuoden 2007 varsinainen yhtiökokous pidettiin 29.3.2007 Ilmarisessa. Kokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksessä määrätyt asiat, ja lisäksi kuultiin toimitusjohtajan katsaus vuodesta 2006.

HALLINTONEUVOSTO

Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan työeläkeyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto, jonka tehtävät määräytyvät lain, säännösten ja Ilmarisen yhtiöjärjestyksen mukaan. Hallintoneuvoston tehtävänä Ilmarisessa on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvostoon 28 jäsentä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vähintään puolet jäsenistä valitaan keskeisiä työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että näistä seitsemän on työnantajien ja seitsemän palkansaajien ehdottamaa henkilöä.

Hallintoneuvoston jäsenistä puolet on vuosittain erovuorossa. Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuositain keskuudestaan puheenjohtajansa. Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2007 kaksi kertaa. Hallintoneuvoston puheenjohtajan palkkio on 5 000 euroa, varapuheenjohtajan 3 800 euroa sekä jäsenten 2 500 euroa vuodessa. Puheenjohtajan kokouspalkkio ja tarkastuspalkkio ovat 350 euroa kokoukselta. Jäsenten kokouspalkkio ja tarkastuspalkkio ovat 300 euroa. Hallintoneuvoston jäsenet on esitelty sivulla 30.

VAALIVALIOKUNTA

Vaalivaliokunta valmistelee yhtiökokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenistä sekä ehdotuksen jäsenten palkkioiksi ja matkakustannusten perusteiksi.

Samoin valiokunta valmistelee hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenistä sekä ehdotuksen jäsenten palkkioiksi ja matkakustannusten perusteiksi. Valiokunnan ehdotukset eivät sido yhtiökokousta tai hallintoneuvostoa, vaan näillä hallintoelimillä säilyy yhtiöoikeudellinen päätösvalta nimitysasioissa.

Hallintoneuvosto valitsee kalenterivuositain vuoden viimeisessä kokouksessaan vaalivaliokuntaan 6 jäsentä. Jäsenten tulee olla yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä. Valiokunnalla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joista toiseksi hallintoneuvoston on valittava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Jäsenistä puolet valitaan vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä.

Vaalivaliokunnan jäsenten kokouspalkkio on 500 euroa. Vaalivaliokunnan jäsenet on kerrottu sivulla 31.

HALLITUS

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Ilmarisen hallituksella on työjärjestys, jonka mukaan hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat yhtiön strategisista linjauksista päättäminen, vuosittaisen sijoitussuunnitelman ja riskienhallintasuunnitelman laatiminen sekä yhtiökokouksessa käsiteltävien asioiden valmistelu. Lisäksi hallituksella on nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta.

Hallituneuvosto valitsee hallitukseen neljäksi vuodeksi kerrallaan 12 varsinaista jäsentä sekä neljä varajäsentä. Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolet on valittava keskeisten työntekijöiden ja palkansaajien edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että tällä tavoin valittuja jäseniä ja vastaavasti varajäseniä on yhtä monta.

Hallituksen jäsenen ja varajäsenen toimikausi alkaa valintaa seuraavan tilikauden alussa ja päättyy valintaa seuraavan neljännen tilikauden lopussa. Nykyisten hallituksen jäsenten toimikausi alkoi 1.1.2006 ja päättyy vuonna 2009. Hallitus valitsee kunkin kalenterivuoden alussa keskuudestaan puheenjohtajansa. Vuonna 2007 hallitus kokoontui yhteensä 11 kertaa. Hallituksen jäsenten keskimääräinen osallistumisaste kokouksiin oli 84 prosenttia.

Hallituksen puheenjohtajan palkkio on hallituneuvoston 29.11.2007 tekemän päätöksen mukaan 1.1.2008 alkaen 26 000 euroa, varapuheenjohtajan 19 000 euroa, jäsenten 12 000 euroa ja varajäsenten 9 000 euroa vuodessa. Hallituksen kaikkien jäsenten kokouspalkkio on 500 euroa kokoukselta. Hallituksen jäsenet on esitelty sivuilla 30-31.

TOIMITUSJOHTAJA, TOIMITUSJOHTAJAN SIJAINEN JA VARATOIMITUSJOHTAJA

Ilmarisessa on hallituksen nimittämä toimitusjohtaja ja hänen sijaisenaan toimiva varatoimitusjohtaja.

Toimitusjohtajana on toiminut 1.1.2007 alkaen Harri Sailas. Toimitusjohtajan sijainen on varatoimitusjohtaja Jaakko Tuomikoski.

LIIKETOIMINNAN MUU ORGANISOINTI JA VASTUUT

Ilmarisessa on hallituksen nimittämiä johtajia, jotka vastaavat vastuualueensa toiminnasta ja tekevät päätökset toimialaansa kuuluvista asioista hyväksytyyn strategiaan, tuloskorttien ja budjettien puitteissa.

Säännöllisesti kokoontuva Ilmarisen johtoryhmä toimii toimitusjohtajan tukena päätöksenteossa. Johtoryhmä osallistuu koko Ilmarista koskevien ratkaisujen valmisteluun, toteutuksen ohjaukseen ja seurantaan. Ilmarisen johtoryhmä on esitelty sivuilla 32-33.

JOHDON PALKKIOT JA ELÄKEIKÄ

Ilmarisessa on hallituksen hyväksymä koko henkilökuntaa koskeva palkkiojärjestelmä. Tulospalkkion suuruuteen vaikuttavat yhtiön tavoitteiden saavuttamisaste, oman yksikön tavoitteiden saavuttamisaste ja henkilökohtainen suoriutuminen. Sijoituslinjan johdolla ja asiantuntijoilla on oma palkitsemisjärjestelmänsä.

Johtajien eläkeikä poikkeaa lain mukaisesta eläkeiästä ennen 1.7.1992 nimitettyjen johtajien osalta, joiden eläkeikä on 60 vuotta. Toimitusjohtajan eläkeikä on 62 vuotta.

Toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot vuonna 2007 olivat 388 159 euroa.

SISÄPIIRI

Ilmarisella on hallituksen viimeksi 2.2.2006 hyväksymä sisäpiiri-ohje. Sen tarkoituksena on edistää Ilmarisen sijoitustoiminnan julkista luotettavuutta. Pysyvään sisäpiiriin kuuluvat henkilöt, jotka asemansa tai tehtävänsä perusteella saavat haltuunsa säännönmukaisesti sisäpiiritietoa. Lisäksi sisäpiiri-ohjetta sovelletaan tilapäisiin sisäpiiriläisiin, jotka saattavat saada hankekohtaisesti sisäpiiritietoa. Tavoitteena on lisätä tietämystä sisäpiirimääräyksistä niin, ettei määräyksiä tahattomastikaan rikota.

RISKIENHALLINTA- JA VALVONTAJÄRJESTELMÄT

Ilmarisen riskienhallinnasta ja valvontajärjestelmistä kerrotaan sivuilla 79-83. Tilintarkastajat sekä eläkeratkaisutoiminnan ja sijoitustoiminnan valvojat sekä valiokuntien jäsenet luetellaan sivulla 31.

Ilmarinen maksoi palkkioita tilintarkastusyhteisölleen PricewaterhouseCoopers Oy:lle tilikaudelta 2007 arvonalisäverot mukaan lukien tilintarkastuksesta 246 720 euroa, veroneuvonnasta 85 190 euroa ja muusta neuvonnasta 48 939 euroa.

HALLINTONEUVOSTO, HALLITUS JA TARKASTAJAT

ILMARISEN HALLITUS ylhäältä vasemmalta: Reijo Karhinen, Arto Hiltunen, Hannu Syrjänen, Leif Fagnäs, Leila Kostainen, Hannu Rautiainen ja Lauri Ihalainen

HALLINTONEUVOSTO

Puheenjohtaja Jorma Eloranta

Vuorineuvos, toimitusjohtaja, Metso Oyj,
erovuorossa 2008

Varapuheenjohtaja Antti Herlin

Hallituksen puheenjohtaja, Kone Oyj,
erovuorossa 2009

Maija-Liisa Friman

Dipl.ins.,
erovuorossa 2009

Henrik Gayer

Diplomiekonomi,
erovuorossa 2008

Kim Gran

Toimitusjohtaja, Nokian Renkaat Oyj,
erovuorossa 2008

Pertti Hagren

Päätuottamismies, BEMIS Valkeakoski Oy,
erovuorossa 2009

Liisa Joronen

Hallituksen puheenjohtaja, SOL Palvelut Oy,
erovuorossa 2008

Kai Korhonen

Senior adviser, Stora Enso Oyj,
erovuorossa 2008

Veikko Kuusakoski

Hallituksen puheenjohtaja,
Kuusakoski Group Oy,
erovuorossa 2008

Antti Lagerroos

Merenkulkuneuvos,
erovuorossa 2009

Tarja Lankila

Puheenjohtaja, Ammattiliitto Suora ry,
erovuorossa 2009

Hannu Leinonen

Konsernijohtaja, YIT Oyj,
erovuorossa 2009

Matti Lievonon

Toimialajohtaja, UPM-Kymmene Oyj,
erovuorossa 2008

Juhani Majjala

Hallituksen puheenjohtaja,
Lassila & Tikanoja Oyj,
erovuorossa 2008

Jarmo Mikkonen

Toimitusjohtaja, Securitas Oy,
erovuorossa 2009

Sinikka Mönkäre

Toimitusjohtaja,
Raha-automaattiyhdistys,
erovuorossa 2009

Jaakko Nevanlinna

Toimitusjohtaja, Aina Group Oyj,
erovuorossa 2009

Markku Niskala

Pääsihteeri, Kansainvälinen Punainen Risti,
erovuorossa 2009

Krister Olsson

Puheenjohtaja, Suomen Taksiliitto ry,
erovuorossa 2009

Timo Peltola

Vuorineuvos,
erovuorossa 2008

Veli-Matti Puutio

Toimitusjohtaja, Osuuskauppa Arina,
erovuorossa 2009

Timo Rätty

Puheenjohtaja, Auto- ja Kuljetusalan
Työntekijäliitto AKT ry,
erovuorossa 2008

Markku Rönkkö

Kauppat. maist.,
erovuorossa 2009

Pirjo Terilehto

Talousjohtaja, Toimihenkilöunioni TU ry.,
erovuorossa 2008

Kalevi Vanhala

Puheenjohtaja, Puu- ja erityisalojen liitto,
erovuorossa 2009

Erkki Varis

Toimitusjohtaja, Oy Metsä-Botnia Ab,
erovuorossa 2008

Esa Vilkuna

Puheenjohtaja,
Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry.,
erovuorossa 2008

HALLITUS

Kaikkien hallituksen jäsenten ja varajäsen-
ten toimikausi päättyy 31. 12. 2009.

Puheenjohtaja Hannu Syrjänen

Toimitusjohtaja, SanomaWSOY Oyj,
s. 1951, ekon., oikeust. kand.

Varapuheenjohtaja Lauri Ihalainen

Puheenjohtaja, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry,
s. 1947

Varapuheenjohtaja Leif Fagnäs

Toimitusjohtaja,
Elinkeinoelämän keskusliitto EK,
s. 1947, oikeust. kand.

ylhäältä vasemmalta: George Berner, Leena Niemistö, Markku Vesterinen, Jukka Hienonen, Timo Parmasuo, Jukka Alho, Erkki Vuorenmaa ja Matti Viljanen

Jukka Alho

Konsernijohtaja, Itella Oyj,
s. 1952, dipl.ins.

George Berner

Toimitusjohtaja, Berner Osakeyhtiö,
s. 1948, dipl.ins.

Jukka Hienonen

Toimitusjohtaja, Finnair Oyj,
s. 1961, kauppat. maist.

Arto Hiltunen

Pääjohtaja, SOK,
s. 1958, ekon.

Reijo Karhinen

Pääjohtaja, OP-Pohjola-ryhmä,
s. 1955, kauppat. maist.

Leila Kostiainen

Pääsihteeri,
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry,
s. 1950, oikeust. kand.

Leena Niemistö

Toimitusjohtaja, Oy Dextra Ab,
s. 1963, lääket. tri

Markku Vesterinen

Toimitusjohtaja,
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi,
s. 1951, fil. lis., SHV

Matti Viljanen

Puheenjohtaja, AKAVA ry,
s. 1949, ins.

Varajäsenet

Timo Parmasuo

Hallituksen puheenjohtaja, Meconet Oy,
s. 1950, ins.

Hannu Rautiainen

Lainopillinen asiamies,
Elinkeinoelämän keskusliitto EK,
s. 1952, varat., ekon.

Erkki Vuorenmaa

Puheenjohtaja, Metallityöväen Liitto ry,
s. 1947

**ELÄKERATKAISUTOIMINNAN
VALVOJAT**

Varsinaiset valvojat

Jorma Eloranta
Veikko Kuusakoski
Hannu Leinonen
Sinikka Mönkäre
Timo Rätty
Erkki Varis

Varajäsenet

Maija-Liisa Friman
Kim Gran
Matti Lievonen
Juhani Maijala
Markku Rönkkö
Esa Vilkuna

SIJOITUSTOIMINNAN VALVOJAT

Varsinaiset valvojat

Antti Herlin
Jarmo Mikkonen
Jaakko Nevanlinna
Timo Peltola
Veli-Matti Puutio
Pirjo Terilehto

Varajäsenet

Henrik Gayer
Liisa Joronen
Antti Lagerroos
Tarja Lankila
Krister Olsson
Kalevi Vanhala

**NIMITYS- JA PALKITSEMIS-
VALIOKUNTA**

Puheenjohtaja Hannu Syrjänen
Leif Fagernäs
Lauri Ihalainen

TARKASTUSVALIOKUNTA

Puheenjohtaja George Berner
Leila Kostiainen
Hannu Rautiainen

VAALIVALIOKUNTA

Puheenjohtaja Jorma Eloranta
Varapuheenjohtaja Esa Vilkuna
Leila Kostiainen
Hannu Leinonen
Hannu Syrjänen
Matti Viljanen

TILINTARKASTAJAT

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö:
Vastuunalainen tarkastaja
Juha Wahlroos, KHT
Sirkku Valkjärvi, KHT

Varatilintarkastajat

Pekka Pesonen, KHT
Hannu Sohlman, KHT

ILMARISEN JOHTORYHMÄ ylhäältä vasemmalta: Harri Sailas, Tuula Kosonen, Pirkko Auvinen, Sini Kivihuhta, Jaakko Tuomikoski, Satu Mehtälä, Juhani Karjasilta, Hillevi Mannonen, Timo Aro ja Jussi Laitinen

JOHTORYHMÄ, OSASTOPÄÄLLIKÖT ja muu johto

JOHTORYHMÄ

HARRI SAILAS

Toimitusjohtaja
s. 1951, ekon.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 2006

JAAKKO TUOMIKOSKI

Varatoimitusjohtaja
s. 1950, fil. maist., SHV,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 1981

TIMO ARO

Eläkejohtaja
s. 1955, lääket. ja kir. tri, MSc.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 1994

PIRKKO AUVINEN

Lakiasiaintoimitusjohtaja
s. 1950, oikeust. kand.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 1974

JUHANI KARJASILTA

Hallintojohtaja
s. 1959, dipl.ins.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 2002

SINI KIVIHUHTA

Asiakasyhteisyydenjohtaja
s. 1959, oikeust. kand.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 1983

TUULA KOSONEN

Henkilöstöedustaja
s. 1959, tradenomi,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 1999

JUSSI LAITINEN

Sijoitusjohtaja
s. 1956, kauppat. maist., dipl. ekon.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 2001
(3.4.2008 asti)

HILLEVI MANNONEN

Aktuaarijohtaja
s. 1958, fil. kand., SHV,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 1997

SATU MEHTÄLÄ

Viestintäjohtaja
s. 1960, kauppat. maist.,
Ilmarisen palveluksessa vuodesta 2001

OSASTOPÄÄLLIKÖT JA MUU JOHTO 1. 3. 2008

ASIAKASYHTEYDET

Suurasiakasyhteiset

Suurasiakasjohtaja Jani Mikkola

Suurasiakasvakuutukset

Vakuutusjohtaja Tiina Nurmi

Osastopäällikkö Kirsti Koponen
Suurasiakkaiden palveluosasto

Laskentapäällikkö Maarit Wilén
Säätiö- ja IFRS/US Gaap -palvelut

Asiakaspalvelu

Asiakaspalvelujohtaja Irmeli Kesonen

Osastopäällikkö Paula Ojala-Ruuth
Asiakaspalveluosasto

Osastopäällikkö Juha Junnelin
Vakuutuspalveluosasto

Osastopäällikkö Markku Riikonen
Perintä- ja maksuliikenneosasto

Kehittämispalvelupäällikkö
Minna Hakkarainen
Kehittämispalvelut

Markkinointi

Markkinointijohtaja Ari Jaatinen

ELÄKEPALVELUT

Osastopäällikkö Tarja Hurskainen
Eläkeosasto

Eläkepalvelujohtaja Anne Koivula
Työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutusosasto

Yliilääkäri Seppo Kettunen
Vakuutuslääketieteelliset asiantuntijat

Osastopäällikkö Eeva-Liisa Rahikainen
Eläkkeiden maksuosasto

Osastopäällikkö Anu Suutela-Vuorinen
vt. Kati Huoponen
Työnantajien eläkepalveluosasto

Osastopäällikkö Jari Matveinen
Eläkeneuvontaosasto

HALLINTOASIAKAS

Osastopäällikkö Olli-Veikko Kurvinen
Hallinto-osasto

Osastopäällikkö Arja Savolainen
Henkilöstöosasto

Osastopäällikkö Jukka Hirvinen
Tietohallinto

Johtaja Kristiina Hämäläinen
Toimintakustannusten laskenta
(31.5.2008 asti)

Kehittämispäällikkö Toni Äikäs
Yrityssuunnittelu ja tutkimus

SIJOITUSTOIMINTA

Arvopaperisijoitukset

Arvopaperisijoitusjohtaja Mikko Mursula

Johtaja Jari Eskelinen
Kansainväliset osake- ja korkosijoitukset

Johtaja Ville Helske
Allokaatio ja vaihtoehtoiset sijoitukset

Osakejohtaja Matti Rusanen
Osakesijoitukset, Suomi

Kiinteistö- ja muut sijoitukset

Johtaja Esko Torsti
Kiinteistö- ja pääomasijoitukset,
yritysrahoitus

Kiinteistöjohtaja Tomi Aimonen
Suorat kiinteistöinvestoinnit

Yritysrahoitusjohtaja Vesa Pohjankoski
Yritysrahoitus

Sijoitushallinto

Osastopäällikkö Heidi Koskinen

TALOUS- JA AKTUAARIASIAKAS

Aktuaarijohtaja Hillevi Mannonen
Matemaattinen osasto

Osastopäällikkö Pirjo Pohjankoski
Talousosasto

SISÄINEN TARKASTUS

Sisäisen tarkastuksen päällikkö Markku Alho

ASIAKKAIDEN

neuvottelukunta

Puheenjohtaja Taisto Riski,
Kaleva Kustannus Oy

Juha Ahvenniemi,
Suomen Taloushallintoliitto ry.

Martti Ala-Härkönen, Cramo Oyj

Marjo Berglund, HYY Yhtymä

Olli Eräkivi, Kirjakauppaliitto ry

Petri Heino, Heinin Tukku Oy

Eero Heliövaara, SRV Yhtiöt Oyj

Arto Herranen, Enfo Oyj

Maija-Leena Hirvijärvi, Inspecta Oy

Irene Hämäläinen,
Viestintäalan ammattiliitto ry

Ari Impivaara,
Uusi Insinööriliitto UIL ry

Mikko Isotalo,
Lujabetoni Oy

Vesa Juola, Suomen Arkkitehtiliitto

Timo Juvakoski,
Suomen Lääkäriliitto

Jarkko Järvinen, Modelia Oy

Eija Karivaara,
Kanta-Hämeen Hengitys ry

Päivi Karjalainen, Sopimusvuorisäätiö

Aku Keltto,
Länsi-Suomen Diakonialaitoksen Säätiö

Sauli Kiuru,
Barona Group Oy

Petri Kupiainen,
Petri Kupiainen Oy

Ritva Laakso-Manninen,
Haaga-Helia Oy

Seppo Lahti, I-Print Oy

Pasi Lahtinen, Visuvesi Oy

Kaarina Laine-Häikiö,
Suomen Reumaliitto ry

Timo Laitinen,
Suomen Liikunta ja Urheilu SLU

Ilkka Lantto,
Katri Antell Oy

Johanna Lehtonen,
Pohjolan Matka

Tuomas M S Lehtonen,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura SKS

Jorma Lehtovuori, Novart Oy

Jari Lemmetyinen,
Suomen Taksiliitto

Pekka Lerkkanen,
Hotelli Kumpeli Oy

Kimmo J Lipponen,
Suomen Palloliitto ry

Jari Mellas,
Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry

Ahti Myllys,
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Harri Mäkinen,
Konepaja Laaksonen Oy

Jyrki Mäkynen,
Suomen Yrittäjät ry

Jukka Niemi,
Sanmina-SCI EMS Haukipudas Oy

Jukka-Pekka Nikula, Komax Oy

Harri Nordström, Containerships Ltd Oy

Hannu Nyssölä,
Haaga-yhtymä

Juha Paanila,
Helprint Quebecor Oy

Tahvo Pekkinen, Infra Oy

Katri Pietilä, Aina Group Oyj

Pertti Purovesi, Rakennusosakeyhtiö Hartela

Matti Pöyry,
Suomen Hammaslääkäriliitto ry

Eeva Rantala,
Tieteentekijöiden liitto

Antti Rantalainen,
Rantalainen Oy IA International

Ilkka Ruohola, Kultakeskus Oy

Seppo Saarelainen, Betonimestarit Oy

Pekka Sahamies,
Urheilutavara- ja varustomyynti Urtava Oy

Ossi Saksman, Oy Carlson

Ari Sandberg,
Suomen Hiusyrittäjät ry

Magnus Sjöblom, Sitra

Janne Skogberg,
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry

Riitta Smolander,
Kyyhkylä-säätiö

Aimo Takala, Kemijoki Oy

Kari Tarkiainen,
Suomen Kultaseppien Liitto

Eija Tolvanen,
Miinan Hoitolat Oy

Jorma Turunen, Finpro ry

Pirjo Weisell, Pörhön Autoliike Oy

Harry Viiala, HyXo Oy

Markku Vähä-Mustajärvi,
Mikkelin Betoni Oy

Ritva Välimäki,
Suomen Lakimiesliitto ry

Helena Ylikylä-Leiva,
Suomen MS-Liitto ry

Antti Zitting,
Sacotec Components Oy

VAKUUTETTUJEN, ELÄKEASIAIN JA ELÄKKEENSAAJIEN neuvottelukunnat

VAKUUTETTUJEN NEUVOTTELUKUNTA

Puheenjohtaja Pekka Rissanen,
UPM-Kymmene Oyj, AKAVA

Eila Ahonen, Lindström Oy, SAK

Erik Bussman, TietoEnator Oyj, AKAVA

Katja Eriksson, Componenta Pistons Oy, SAK

Seppo Fahlström,
Vantaan Sähkö-Jope Oy, SAK

Anne Gärding, Kaleva Kustannus Oy, SAK

Kari Halminen, Teollisuuden Voima Oy, SAK

Arto Halonen, Raha-automaattiyhdistys, SAK

Inkeri Hanki, Lassila & Tikanoja Oyj, SAK

Heikki Harakka, Lassila & Tikanoja Oyj, SAK

Piri Harju, Pöyry Infra Oyj, AKAVA

Hannu Juppi, Finnair Oyj, AKAVA

Isto Kaarnalehto, Inspecta Oy, STTK

Markku Kankainen, UPM-Kymmene Oyj, SAK

Kari Koivisto, Yrjö Wigren Oy, SAK

Paula Koskinen, Paloheimo Oy, STTK

Reija Koskinen,
Erityisalojen Toimihenkilöliitto ERTO ry, STTK

Hanna Laitila, Joutsen Finland Oy, SAK

Tarja Malén,
Oy Rauma Stevedoring Ltd, STTK

Esa Mäenpää, Kuntopolku Oy, SAK

Juha Nevalainen, Kemphos Oy, AKAVA

Maritta Niemelä, Kemijoki Oy, STTK

Lars Pekkanen, Metso Paper, SAK

Seija Pyökeri,
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry, STTK

Tiina Rakennuskoski, Pohjois-Suomen
Teollisuusopisto POHTO, STTK

Raino Salmi, Ekokem Oy Ab, STTK

Kari Salminen, Atria Suomi Oy, SAK

Tarja Savolainen,
HOK-Elanto Liiketoiminta Oy, SAK

Rauno Seppänen,
Imatran Seudun Sähkörakennus Oy, STTK

Risto Tikka, Kuljetusliike A. Teräs, SAK

Vesa Vauhkala, Metso Paper, AKAVA

Heli Vesterinen, Myynnin ja markkinoinnin
ammattilaiset SMKJ ry, STTK

ELÄKEASIAIN NEUVOTTELUKUNTA

Työntekijöiden edustajat

Eija-Sisko Huhtala
Sosiaalipoliittinen asiantuntija
Toimihenkilöunioni TU

Erkki Rimpiläinen
Sosiaalishteeri
Palvelualojen ammattiliitto PAM
(24. 10. 2007 asti)

Jaana Ylitalo
Neuvottelupäällikkö
Palvelualojen ammattiliitto PAM
(25. 10. 2007 lähtien)

Saana Siekinen
Koulutus- ja työvoimapoliittinen
asiantuntija
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK

Aleksei Solovjev
Neuvottelupäällikkö
Uusi Insinööriliitto UIL

Työnantajien edustajat

Timo Höykinpuro
Asiantuntija
Finanssialan Keskusliitto FK

Hannu Rautiainen
Lainopillinen asiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ilmarisen edustajat

Puheenjohtaja
Timo Aro
Eläkejohtaja

Varapuheenjohtaja
Anne Koivula
Eläkepalvelujohtaja

Asioiden esittelijät

Seppo Kettunen
Yliääkäri

Petri Järvinen
Asiantuntijalääkäri

Ilkka Käppi
Ratkaisupäällikkö

Pauliina Ripatti
Projektipäällikkö

ELÄKKEENSAAJIEN NEUVOTTELUKUNTA

Eira Aalto-Setälä
Eljas Aarnio
Aarto Aarrekorpi
Marjatta Ahonen
Antti Aitonurmi
Kaj Bergholm
Matti Hellsten
Raili Hämäläinen
Matti Illikainen
Pekka Jussila
Antti Lanamäki
Ilkka Lauano
Per-Erik Lundh
Terho Mäkelä
Pekka Mäntynen
Kyllikki Pohjola
Pekka Ruola
Vesa Sokka
Heikki Takkunen
Mirja Tanhuanpää
Ulla Torkkeli
Esko Valttonen
Juhani Virtanen
Leena Välimäki

TOIMINTAKERTOMUS JA

tilinpäätös 2007

SISÄLTÖ

Toimintakertomus	38
Tuloslaskelma	49
Tase	50
Rahoituslaskelma	52
Tilinpäätöksen liitetiedot	53
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	53
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	56
Tunnusluvut ja analyysit	73
Riskienhallinta	79
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä	84
Tilintarkastuskertomus ja hallintoneuvoston lausunto	85

Osa virallisen tilinpäätöksen liitetiedoista on jätetty pois, koska ne ovat emoyhtiössä ja konsernissa lähes samoja tai ne ovat muuten vähämerkityksisiä tai tiedot käyvät ilmi toimintakertomuksesta. Pois jätetyt liitetiedot ovat:

- kiinteistösijoyitukset
- sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrietyksissä
- aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
- saamisten erittely
- muiden velkojen kuin vastuuvelan erittely
- konsernin liitetiedot lukuunottamatta sijoitustoiminnan nettotuoton, liikekulujen ja oman pääoman erittelyjä sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevia liitetietoja.

Ilmarisen virallinen tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ovat nähtävissä internet-sivuillamme www.ilmarinen.fi sekä yhtiön toimitalossa osoitteessa Porkkalankatu 1, Helsinki.

Tilinpäätöksen käsitteitä selvitetään sivuilla 86–87 lukijan oppaassa.

TOIMINTAKERTOMUS

TALOUDEN KEHITYS

Maailmantalouden ja Suomen kansantalouden jo useita vuosia kestänyt myönteinen kehitys jatkui edelleen pitkälle vuoteen 2007. Vuoden loppupuolella talouskasvu hidastui erityisesti Yhdysvalloissa, jossa asuntoluottokriisi alkoi heijastua yleiseen taloudelliseen toimintaympäristöön. Myös koko maailmantalouden kasvu hidastui päätyen noin 4,5 prosenttiin.

Työllisyys kohentui Suomessa edelleen nopeasti. Työttömiä työnhakijoita tilastoitiin vuonna 2007 kaiken aikaa noin 30 000 vähemmän kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna. Työllisten määrä kasvoi kaikilla toimialoilla maa- ja metsätaloutta lukuun ottamatta ja vuoden keskimääräinen työttömyysaste laski edellisestä vuodesta noin puolella prosenttiyksiköllä kuuteen prosenttiin. Työeläkejärjestelmän kannalta tärkeä 60–64-vuotiaiden työllisyysaste on muuttamassa vuodessa noussut alle 25 prosentin tasolta 40 prosenttiin.

Inflaatio säilyi koko maailman tasolla vakaana, mutta hintojen nousu kiihtyi vuoden loppua kohti muun muassa raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hintojen nousun seurauksena. Maailman inflaatio asettui 3,5 prosentin tuntumaan ja Suomessa sekä muualla Euroopassa se kohosi lähelle kolmea prosenttia. Alkuvuoden rauhallisemman inflaatiokehityksen takia kuluttajahintojen nousuvauhti asettui Suomessa vuositasolla 2,5 prosenttiin. Sekä pitkät että lyhyet korot nousivat, ja vuodesta muodostui korkosijoittajille vaikea erityisesti luottoriskipreemioiden nousun takia.

Vuoden puolivälin jälkeen sijoitusmarkkinoiden heilahtelu voimistuivat, kun kuva taloudesta alkoi muuttua. Osakemarkkinoilla vuorottelivat loppuvuonna merkittävät laskut ja niiden jälkeiset toipumisvaiheet. Voimakas heilahtelu merkitsi siirtymistä uuteen, epävarmempaan kehitysvaiheeseen. Lopulta koko vuoden tuottotaso muodostui kohtuulliseksi, mutta eri osakemarkkinoiden väliset tuottoerot olivat suuret. Erityisesti Suomen osakemarkkinoiden kehitys oli hyvä.

USA:n asuntoluottokriisillä ei ollut välittömiä vaikutuksia suomalaisten työeläkesijoitusten tuottoihin, mutta epäsuorat vaikutukset saattavat muodostua merkittäviksi, jos yleinen epävarmuus lisääntyy pysyvästi ja Suomen talouskasvu hidastuu.

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN KEHITYS

Arviot työeläkemaksun tulevasta kehityksestä ovat muuttuneet myönteiseen suuntaan. Työllisyyden ja keskimääräisen eläkkeelle siirtymisen positiivinen kehitys merkitsevät sekä eläkemenojen että työeläkemaksun nousupaineisiin helpotusta ja vahvistavat siten entisestään työeläkejärjestelmän taloudellista kestävyttä. Eläketurva-

keskuksen syksyllä 2007 julkistamien uusien ennusteiden mukaan työeläkemaksutaso kohoaisi nykyisestä seuraavien parinkymmenen vuoden kuluessa noin neljällä prosenttiyksiköllä vakiintuakseen siten 25 prosentin tuntumaan. Tämä taso alittaa parilla prosenttiyksiköllä aiemmat arviot. Muutoksen taustalla ovat tuoreet arviot väestö- ja työllisyyskehityksestä sekä aiempaa korkeammaksi oletettu työeläkesijoitusten pitkän aikavälin keskituotto.

Ennusteen pohjana oleviin oletuksiin tehtyihin muutoksiin vaikuttivat eläkeuudistus, jonka eräänä tarkoituksena oli kannustaa työelämässä jatkamiseen varhaisen eläkkeelle siirtymisen sijasta sekä vuoden 2007 alusta voimaan tullut työeläkesijoittamisen reunaehtojen uudistus, jonka tuloksena työeläkesijoittajat voivat sijoittaa aiempaa tuottohakisemmin. Osakeriskiä siirrettiin osittain työeläkejärjestelmän kannettavaksi sitomalla vastuuvelan muutos osaksi osakesijoitusten keskimääräiseen tuottoon. Samassa yhteydessä uudistettiin työeläkelaitosten vastuuvelan katetta ja vakavaraisuusrajan laskentaa koskeva lainsäädäntö. Vuoden 2007 alusta lukien omaisuuden luokittelu tehdään todellisen riskin mukaan silloin kun tämä poikkeaa sijoituksen juridisen muodon perusteella arvioidusta riskistä.

Eläkeuudistukseen sisältyneet etuuslainsäädännön muutokset tulivat pääosin voimaan jo vuoden 2005 alusta. Merkittävin toteutusvaiheessa oleva asia on työeläkeote. Kaikille yksityisalojen työeläkevakuutetuille lähetetään vuodesta 2008 alkaen vuosittain tieto työeläkejärjestelmään rekisteröidystä ansiotyöstä. Otteen pää tarkoitus on näiden rekisteritietojen tarkistuttaminen, mutta sen yhteydessä helpotetaan myös jo kertyneen ja tulevasta ansiotyöstä vielä kertyvän eläketurvan tason hahmottamista.

Vuoden 2007 alusta voimaan astunut työntekijän eläkelaki (TyEL) korvasi kolme aiempaa työeläkelakia. Sen voimaantulon myötä TyEL:n ja rittäjän eläkelain (YEL) nykyisin kattama asiakaspiiri muodostaa aiemmin erillisten lakien mukaista toimintaa harjoittaneille eläkelaitoksille yhden yhteisen kilpailukentän. Lakien erillisyydestä jäänteinä olleet paineet purkautuivat vuoden 2007 ensimmäisellä siirtokierroksella.

Vuosi 2007 toi muutoksia myös työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoelimiä koskevaan lainsäädäntöön. Hallintoneuvoston ja hallituksen jäseniä sekä toimitusjohtajaa koskevat pätevyysvaatimukset täsmentyivät. Nimitys-, palkitsemis- ja tarkastusasioita käsittelevät valiokunnat tulivat pakollisiksi samoin kuin hallintoelinten jäsenten valintaa valmistelevaan perustettava erityinen vaalivaliokunta, jossa työnantaja ja työntekijöitä edustavilla järjestöillä on samansuuruinen edustus.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkisti 11.1.2007 työeläkejärjestelmän kilpailuosuhteita koskevan selvitysraportin. Tämä johtanee aikanaan lainsäädäntötoimiin, joiden sisältö ei toistaiseksi ole kailta osin ennakoitavissa. Eräänä alueena selvityksessä esitettiin laskuperusteita koskevan sääntelyn varoista vähentämistä. Työeläkevakuutusyhtiöt tekivät vuonna 2007 tältä osin kilpailuoikeudellisen itsearvion. Tämän arvion tuloksena oli, että työeläkejärjestelmän toiminta edellyttää pääosin yhteisten laskuperusteiden säilyttämistä, mutta joiltakin osin muutokset yhtiökohtaisten laskuperusteiden suuntaan olisivat mahdollisia ja perusteltuja. Luontevimmat kohteet yhtiökohtaisuudelle ovat liikekuluja varten kerättävän työeläkemaksun osan määräytyminen ja asiakashyvitysten osittaminen asiakkaiden kesken. Muutos on verrattain suuri, ja tästä syystä on todennäköistä, että aikaisin yhtiökohtaisten perusteiden soveltamisvuosi on vuosi 2010.

Sijoitustoimintaan perustuvan hyvityssiirron määräytymisperiaatetta muutettiin sijoitusuudistuksen yhteydessä siten, että siirron enimmäismäärä riippuu vain yhtiön absoluuttisesta vakavaraisuudesta eikä enää vakavaraisuudesta suhteutettuna yhtiön sijoitussalkun riskeihin. Muutos oli perusteltu korkeampien sijoitustuottojen tavoittelun kannalta, koska aiempien sääntöjen mukaan sijoitusriskin lisääminen muiden tekijöiden pysyessä ennallaan johti hyvityskilpailukyvyn huononemiseen lyhyellä aikavälillä. Myös kustannustehokkuus vaikuttaa asiakashyvityksiin vuodesta 2007 alkaen.

ILMARISEN TULOS JA VAKAVARAISUUS

Vuosi 2007 oli Ilmariselle erityisen myönteinen asiakaskunnan kasvun osalta. Myös sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden kehitys jatkui vuoden puoliväliin asti muutaman edellisen vuoden suotuisalla uralla, kun yhtiö hyötyi sijoitusstrategiassaan tekemistään valinnoista osakekursien noustessa. Vuoden jälkipuoliskolla sijoitustoiminnan ympäristö alkoi muuttua ja sijoitusten tuotto laski, mutta tästä huolimatta yhtiön vakavaraisuus aleni vain vähän ja pysyi korkealla tasolla.

Ilmarisen sijoitusten käyvin arvoin laskettu nettotuotto oli 5,7 prosenttia (8,5 prosenttia vuonna 2006). Toimintapääoma eli yhtiön käyviin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotus kasvoi 6068,8 miljoonaan euroon edellisen vuoden 5828,0 miljoonasta eurosta. Toimintapääoma oli vuoden 2007 päättyessä 32,5 (33,7) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvälästä ja 50 (60) prosenttia enimmäismäärästään.

Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien kantamiseen. Työeläkeyhtiöiden toimintapääoman valvontarajat määräy-

tyvät yhtiön sijoituskannan riskipitoisuudesta, jota arvioidaan jaksamalla sijoitukset riskin mukaisiin luokkiin ja laskemalla luokituksen perusteella niin sanottu vakavaraisuusraja. Vuoden 2007 alusta lukien luokittelu on tehty sijoituksen tosiasiallisen riskin perusteella silloin, kun tämä selkeästi poikkeaa sijoituksen juridisen luonteen mukaisesta riskistä. Muutos alensi Ilmarisen vakavaraisuusrajaa tilikauden alkaessa 14,1 prosentista 0,3 prosenttiyksiköllä, mutta tilikauden aikana sijoitussalkun muutokset nostivat sen 16,3 prosenttiin. Ilmarisen toimintapääoma oli tilikauden päättyessä 2,0-kertainen verrattuna vakavaraisuusrajaan, kun se vuonna 2006 oli 2,4-kertainen.

Seuraavassa esitetyt tulosta ja vakavaraisuutta koskevat tiedot perustuvat tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyihin, pääasiassa käyvin arvoin laskettuihin tunnuslukuihin ja analyyseihin.

Ilmarisen kokonaistulos vuodelta 2007 oli 344,6 (850,3) miljoonaa euroa. Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 9,0 (19,9) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 14,0 (22,9) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos on vakuutusmaksussa perittyjen, riskin kattamiseen tarkoitettujen maksujen ja korvausten erotus. Hoitokustannustulos on määrä, jolla maksun hoitokustannusosat ja muut vastaavat tuotot ylittävät niillä katettavat liikekulut. Käyvin arvoin lasketut sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 1325,0 (1803,0) miljoonaa euroa. Ne ylittivät vastuuväläälle hyvitetävän 996,6 (995,5) miljoonan euron koron ja osaketuottosidonnaisen vastuuvälän 6,8 miljoonan euron kasvun yhteismäärän 321,6 (807,6) miljoonalla eurolla.

Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos siirretään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti tasoitusvastuuseen lukuun ottamatta 1,0 miljoonaa euroa, jolla TEL:n mukaisen lisäeläkevakuutuksen tasoitusvastuu muutoin olisi ylittänyt ylärajansa.

TyEL-vakuutusmaksujen alennuksiin eli asiakashyvityksiin käytettävissä oleva määrä määräytyy vuonna 2007 pääosin yhtiön toimintapääoman, mutta osaksi myös hoitokustannustuloksen perusteella. Asiakashyvityksiin käytettäväksi siirretään 74,0 (81,0) miljoonaa euroa. Siirto on 0,60 (0,70) prosenttia vakuutetusta palkkasumasta ja 177 (209) euroa Ilmarisessa vakuutettua työntekijää kohti.

Muu osuus kokonaistuloksesta jää vahvistamaan yhtiön toimintapääomaa lukuun ottamatta takuupääomalle tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen maksettavaa korkoa.

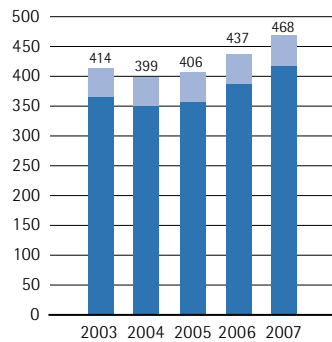
VAKUUTUSKANTA JA VAKUUTUSMAKSUTULO

Työeläkelainsäädännössä vuoden 2007 alusta tapahtuneet muutokset muuttivat joiltakin osin käsitteitä verrattaessa vuoden 2006 suursiihiin. Aiemman työntekijäin eläkelain (TEL) voimassa ollessa jokai-

TOIMINTAKERTOMUS

Vakuutettujen määrä

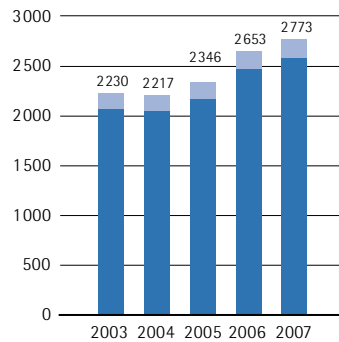
1 000 kpl

■ TEL/TyEL-vakuutetut
■ YEL-vakuutetut

Vakuutusmaksutulo

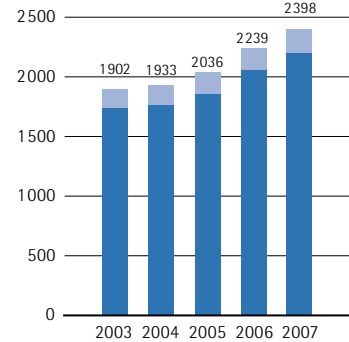
Milj. €

■ TEL/TyEL-vakuutukset
■ YEL-vakuutukset

Maksetut eläkkeet

Milj. €

■ TEL/TyEL-eläkkeet
■ YEL-eläkkeet

nen Ilmarisessa työntekijänsä vakuuttanut työnantaja teki yhtiön kanssa vakuutussopimuksen. Myös TyEL:n voimassa ollessa valtaosa työnantajista menettelee näin, mutta tilapäisesti työtä teettävät voivat tilittää työeläkemaksunsa työeläkevakuutusyhtiöihin varsinaista vakuutussopimusta tekemättä. Seuraavassa tarkoitetaan vakuutuksenottajalla Ilmarisen kanssa vakuutussopimuksen tehnyttä asiakasta ja TyEL-työntekijällä tällaisen vakuutuksenottajan palveluksessa ollutta työntekijää.

Ilmarisen TyEL-vakuutuskannan kehitys oli vuonna 2007 erittäin hyvä. TyEL-vakuutuksia oli vuoden 2007 lopussa 34 113 (31 551), eli vakuutusten lukumäärä kasvoi vuoden kuluessa 8,1 prosenttia. Tämän lisäksi 1 458 tilapäistä työnantajaa tilitti Ilmariseen TyEL-vakuutusmaksuja. TyEL-vakuutusten piirissä oli vuoden päättyessä 417 000 (387 000) vakuutettua, mikä oli 7,8 prosenttia suurempi kuin TEL-vakuutettujen määrä edellisen vuoden päättyessä. TyEL-vakuutusten keskikoko oli vuonna 2007 noin 12 henkilöä eli sama kuin TEL-vakuutusten keskikoko vuonna 2006.

Ilmarisessa vakuutettu TyEL-palkkasumma oli 12 425,5 (11 505,6) miljoonaa euroa. Tämä oli 8,0 prosenttia suurempi kuin edellisen vuoden TEL-palkkasumma. Vakuutetusta TyEL-palkkasummasta lasketun markkinaosuuden arvioidaan vuonna 2007 nousseen selkeästi vuoden 2006 vertailuluvusta, joka oli 30,2 prosenttia. Tätä vertailulukua laskettaessa mukana ovat jo kaikki työeläkevakuutusyhtiöt, jotka vuodesta 2007 lukien harjoittavat TyEL:n mukaista vakuutusta.

YEL-vakuutuksia Ilmarisella oli vuoden lopussa 51 289 (49 898). Ilmarinen on selvästi suurin yrittäjien vakuuttaja, ja sen markkina-

osuus on viime vuosina ollut 30–32 prosentin luokkaa maksutulolla mitattuna. YEL-vakuutusten keskimääräinen työtulo oli 19 285 (18 510) euroa vuodessa. Se kasvoi edellisestä vuodesta noin 4,2 prosenttia eli enemmän kuin palkkakerroin, johon YEL-työtulot on sidottu ja joka nousi 2,18 prosenttia. YEL-työtulot ovat keskimäärin olennaisesti matalampia kuin TyEL-työntekijöiden keskimääräinen ansio.

Ilmarisen vakuutusmaksutulo vuonna 2007 oli 2 772,5 (2 652,6) miljoonaa euroa.

TyEL-vakuutusten maksuja kertyi 2 578,7 (2 471,2) miljoonaa euroa, eli TyEL-maksutulo kasvoi 4,4 prosenttia vuoden 2006 TEL-maksutuloon nähden. Vuonna 2007 TyEL-maksuun annetut alennukset eli asiakashyvitykset olivat yhteensä 79,9 miljoonaa euroa oltuaan edellisenä vuonna 77,9 miljoonaa euroa. Olennaisin TyEL-maksutulon muutokseen vaikuttanut tekijä oli vakuutetun palkkasumman kasvu, jota pienemmäksi maksutulon kasvu kuitenkin jäi vuoden 2006 maksutuloon sisältyneiden aikaisempiin vuosiin liittyneiden tarkistusmaksujen vuoksi.

YEL-vakuutusten maksutulo oli 193,9 (181,4) miljoonaa euroa, missä oli kasvua 6,9 prosenttia.

Luottotappiot saamatta jääneistä TEL-vakuutusmaksuista olivat 6,0 (4,3) miljoonaa euroa. Luottotappiot saamatta jääneistä YEL-vakuutusmaksuista olivat 3,2 (3,5) miljoonaa euroa. YEL:n luottotappioista ei Ilmariselle kuitenkaan jää tappioita, koska YEL-järjestelmässä valtion osuus korvaa vakuutuksenottajilta saamatta jäävän vakuutusmaksun.

Kokonaismyyntitulo oli tilivuonna ennätysellinen ja asiakasmäärä kasvoi selvästi. Vuoden päättyessä Ilmarisen hoidossa oli 34 113 yrityksen ja 51 289 yrittäjän työeläkevakuutus ja näiden myötä yhteensä noin 468 000 työelämässä olevan henkilön työeläketurva. Uusien vakuutusten myynti oli koko vuoden ajan edellisvuosia vilkkaampaa, ja kappalemääräistä kasvua oli vuoteen 2006 verrattuna 20 prosenttia.

TyEL-vakuutusten siirtoliike Ilmarisen ja muiden työeläkeyhtiöiden välillä muodostui nettomääräisesti Ilmarisen kannalta paremmaksi kuin koskaan aikaisemmin. Maksutulolla mitattuna se nousi noin 82 miljoonaan euroon. Koko työeläkemarkkinoiniin vaikutti työeläkelakien yhdistäminen ja aiempien monopolien purkautuminen. Muutos antoi Ilmarisen asiakkaille mahdollisuuden keskittää työeläkevakuutuksensa Ilmariseen. Tällaisen päätöksen teki 2 300 asiakasta. Useimpiin kilpailijoihinsa nähden Ilmarinen teki selvästi positiivisen siirtotuloksen. Asiakaskannan kasvua tapahtui sekä pienissä, keskiuurissa että suurissa yrityksissä.

Uusia YEL-vakuutuksia myytiin 5 540 kappaletta. Tämä lisää YEL-maksutuloa 17,5 miljoonalla eurolla ja ylittää selvästi aiempien vuosien myyntituloksen. Myös YEL-vakuutusten siirtotulos oli 900 kappaletta voitollinen.

Ilmarisen yhteistyökumppaneilla OP-Pohjolalla ja Pohjantähdelä oli sekä yrittäjäeläkkeen että pienten ja keskiuurten yritysten työeläkemyyntissä keskeinen merkitys. Työeläkevakuutusten tekeminen Ilmarisen verkkopalvelussa on myös kasvattanut suosiotaan, ja yhteensä suora myynti oli tilivuonna määrältään merkittävä, yli 9 miljoonaa euroa. Myynnin tehokkuutta ja asiakaspalvelua on lisäksi parannettu Ilmarisen omalla valtakunnallisella asiakaspäälikköverkostolla.

Nokia Oyj päätti joulukuussa 2007 siirtää kaikkien noin 15 000 työntekijänsä eläkevakuutukset eläkesäätiöstä Ilmariseen 1.3.2008 lukien.

VAKUUTUSMAKSUTASO

Vuodelle 2007 vahvistettu keskimääräinen TyEL-maksu oli 21,6 prosenttia eli sama kuin edellisen vuoden TEL-maksu. Alle 53-vuotiaiden työntekijän maksuosuus oli 4,3 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneiden 5,4 prosenttia. Työnantajan osuus oli keskimäärin 17,0 prosenttiyksikköä. Työnantajan maksutaso vaihtelee vakuutuskohtaisesti ja riippuu myös työeläkeyhtiön asiakashyvityksistä. Ilmarisen asiakashyvitykset olivat keskimäärin 4,0 (4,0) prosenttia työnantajan maksusta. Pienille ja keskiuurille työnantajille annettiin lisäksi enimmillään 0,6 prosenttiyksikön alennus työkyvyttömyyseläkkeiden tasoitusvastuun pienentämiseksi.

Vuodelle 2008 vahvistettu TyEL-maksu on keskimäärin 21,8 prosenttia palkasta eli 0,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2007. Työntekijöiden ikäluokittaiset työeläkemaksuprosentit laskivat 0,2 prosenttiyksiköllä, joten alle 53-vuotiaiden työntekijän mak-

suuosuus on 4,1 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneiden 5,2 prosenttia. Työnantajien osuus on keskimäärin 17,5 prosenttia. Myös vuonna 2008 pienille ja keskiuurille työnantajille annetaan tilapäinen alennus työkyvyttömyyseläkkeiden tasoitusvastuun pienentämiseksi. Alennuksen määrä riippuu työnantajan koosta ja on enimmillään 1,0 prosenttiyksikköä.

Vuoden 2007 YEL-maksu oli 20,8 prosenttia vahvistetusta työtulosta. Niillä yrittäjillä, jotka olivat ennen tilivuoden alkua täyttäneet 53 vuotta, YEL-maksu oli kuitenkin 21,9 prosenttia. Vuonna 2008 YEL-maksu on 0,2 prosenttiyksikköä alempi kuin vuonna 2007, eli 21,7 prosenttia ennen tilivuoden alkua 53 vuotta täyttäneillä yrittäjillä ja 20,6 prosenttia muilla.

ELÄKKEET JA TYÖKYKYÄ EDISTÄVÄ TOIMINTA

Vuonna 2007 Ilmarinen maksoi eläkkeitä yhteensä 2 398,4 (2 239,1) miljoonaa euroa.

Eläkemeno eläkelajeittain 2007, milj. €

	TyEL	YEL	Yhteensä	% koko eläkemenoista
Vanhuseläkkeet	1 310,1	117,4	1 427,5	59,5
Varhennetut vanhuseläkkeet	151,8	16,4	168,2	7,0
Osa-aikaeläkkeet	27,1	7,7	34,8	1,5
Työkyvyttömyyseläkkeet	363,4	28,9	392,3	16,4
Yksilölliset varhaiseläkkeet	11,6	0,7	12,3	0,5
Työttömyyseläkkeet	141,4	2,5	143,9	6,0
Perhe-eläkkeet	196,4	23,0	219,4	9,1
Yhteensä	2 201,8	196,6	2 398,4	100,0

Taulukon luvut sisältävät sekä suoraan eläkkeensaajille että vastuunjaon kautta maksetut erät.

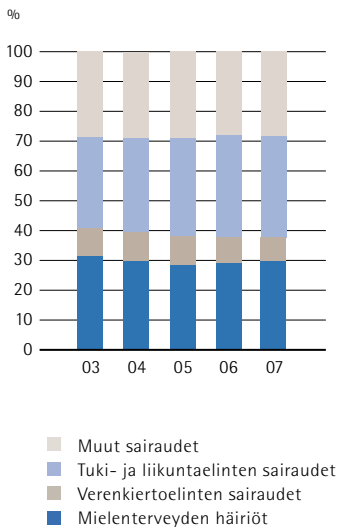
Eläkkeensaajien lukumäärä 31.12.2007

Perusturvan mukaiset eläkkeet			
Eläkelaji	TyEL	YEL	Yhteensä
Vanhuseläkkeet	132 205	17 094	149 299
Varhennetut vanhuseläkkeet	13 127	2 960	16 087
Osa-aikaeläkkeet	3 723	1 159	4 882
Työkyvyttömyyseläkkeet	36 549	4 514	41 063
Yksilölliset varhaiseläkkeet	671	59	730
Työttömyyseläkkeet	10 950	253	11 203
Perhe-eläkkeet	33 282	6 425	39 707
Yhteensä	230 507	32 464	262 971

Vuoden päättyessä eläkkeensaajia oli 262 971 eli 2,0 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin, jolloin heitä oli 257 884. TyEL-eläkettä sai vuoden päättyessä 230 507 (226 006) eläkkeensaajaa ja YEL-eläkettä 32 464 (31 878) eläkkeensaajaa.

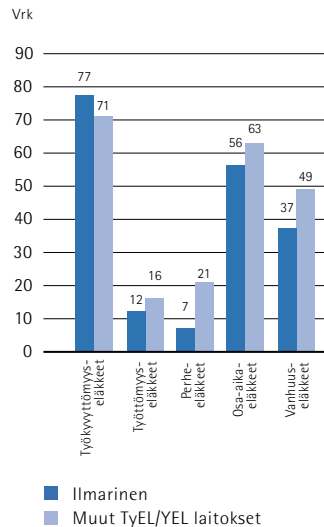
TOIMINTAKERTOMUS

Ilmarisen myöntämät työkyvyttömyyseläkkeet

Lähde: ETK

Eläkehakemusten käsittelyajat 2007

Lähde: ETK

Vanhuuseläkeläisiä oli eläkkeensaajista 63 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeen saajia 16 prosenttia. Yksilöllisen varhaiseläkkeen saajien osuus oli alle puoli prosenttia. Kuten edellisenäkin vuonna, työttömyyseläkkeen saajien osuus oli noin neljä prosenttia, osa-aika-eläkkeen saajien osuus hieman alle kaksi prosenttia ja perhe-eläkkeen saajien osuus 15 prosenttia kaikista eläkkeensaajista.

Eläkepäätökset vuonna 2007

	2007	2006	Muutos %
Vanhuuseläkkeet	5 328	5 142	3,6
Varhennetut vanhuuseläkkeet	455	371	22,6
Osa-aika-eläkkeet	1 240	904	37,2
Työkyvyttömyyseläkkeet	5 979	6 112	-2,2
Yksilölliset varhaiseläkkeet	0	7	-100,0
Työttömyyseläkkeet	2 913	2 678	8,8
Perhe-eläkkeet	2 749	2 597	5,9
Uudet eläkepäätökset yhteensä	18 664	17 811	4,8
Kaikki eläkepäätökset yhteensä	31 354	31 659	-1,0

Ilmarinen antoi vuoden 2007 aikana yhteensä 31 354 eläkepäätöstä eli noin prosentin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Uusien eläkepäätösten lukumäärä kasvoi 4,8 prosenttia ja oli yhteensä 18 664. Vanhuuseläkkeitä myönnettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Yksilölliset varhaiseläkkeet poistuivat eläkeudistuk-

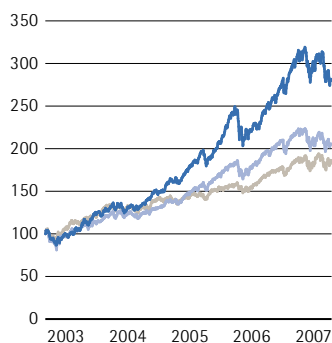
sen myötä kokonaan, ja vuonna 2007 niitä ei enää myönnetty. Myönnettujen työkyvyttömyyseläkkeiden määrä laski ja työttömyyseläkkeiden nousi. Perhe-eläkkeitä myönnettiin jonkin verran enemmän kuin edellisenä vuonna. Suhteessa eniten nousi osa-aika-eläkepäätösten määrä.

Ilmarinen mittaa eläkehakemusten käsittelyn tehokkuutta keskimääräisellä käsittelyajalla eläkelajeittain ja eläkepäätösten laatu ratkaisujen pysyvyydellä muutoksenhakuasteissa. Molemmilla mittareilla yhtiö on perinteisesti ollut selvästi vertailuryhmäänsä parempi. Näin oli myös vuonna 2007 lukuun ottamatta työkyvyttömyysratkaisujen käsittelyaikaa. Työkyvyttömyysratkaisussa oli hylkääviä päätöksiä 21,1 (22,1) prosenttia. Niistä Ilmarisen päätöksistä, jotka vietiin muutoksenhakuun, muuttui Työeläkeasioiden muutoksenhakuautakunnassa Ilmarisen kannan vastaisesti 4,5 (6,3) prosenttia ja vakuutusosakunnassa 19,1 (13,3) prosenttia.

Ilmarinen tarjoaa edelleen ainoana työeläkeyhtiönä hylkäävän työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneille asiakkailleen ohjaavaa palvelua muun muassa toimeentulon järjestämiseksi ja työelämässä jatkamiseksi. Palvelun tuottavat yhteistyösopimuksen tehneet kuntoutustutkimuslaitokset ja työklinit eri puolilla Suomea. Asiakkailta, työnantajilta ja palveluntuottajilta saatu palaute on ollut myönteistä.

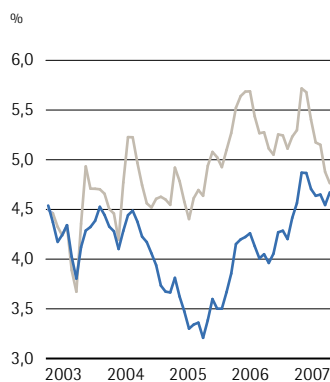
Asiakkaan tiedustelun perusteella laadittiin 22 120 (22 020) yksilöllistä eläketurvaselvitystä.

Osakemarkkinoiden kehitys (31.12.2002 = 100)

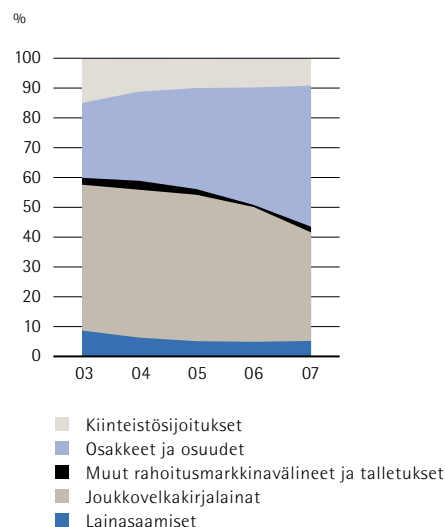
■ Suomi OMX Helsinki Cap
■ Eurooppa DJ Stoxx 600
■ USA S&P 500

Pitkien korkojen kehitys

■ USA 10 v
■ EMU 10 v

Ilmarisen sijoitusvarallisuuden rakenne

■ Kiinteistösijoitukset
■ Osakkeet ja osuudet
■ Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset
■ Joukkovelkakirjalainat
■ Lainasaamiset

Vuonna 2007 Ilmarinen järjesti asiakasyritystensä toiminnasta, henkilöstöstä ja kehittämisestä vastaaville 16 erilaista työhyvinvointiseminaaria eri puolilla Suomea. Näiden lisäksi järjestettiin lukuisia yksittäisiä asiakasyrityksille suunnattuja valmennuksia.

Ilmarinen jatkoi asiakasyritysten henkilöstön ammatillisen kuntoutuksen tukemista tarjoamalla ammatillisen kuntoutuksen koulutusta sekä kuntoutuksen suunnitteluvaiheessa neuvontaa ja asiantuntijatukea sekä kuntoutujille että asiakasyritysten henkilöstölle. Varsinaisen kuntoutusjakson aikana yhtiö maksaa työeläkelainsäädännön mukaisia etuuksia, joilla tuetaan kuntoutuksen aikaista toimeentuloa sekä korvataan koulutuksesta aiheutuvia kuluja. Vuonna 2007 Ilmarinen maksoi 1 268 (1 106) tapauksessa kuntoutusrahaa tai eläkkeeseen liittyvää kuntoutuskorotusta ammatillisen kuntoutuksen ajalta. Edellisestä vuodesta näiden maksujen lukumäärä kasvoi 15 prosenttia.

VAKUUTUSLIIKE, VASTUUVELKA, VASTUUNSIIRROT JA RAHASTONSIIRROT

Vastuuvetka oli vuoden 2007 päättyessä yhteensä 22 661,1 (20 917,2) miljoonaa euroa. Osittamaton lisävakuutusvastuu kasvoi nettomääräisesti 348,8 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 3 937,1 (3 588,3) miljoonaa euroa. Muilta osin vastuuvetkan kasvu oli 8,1 prosenttia.

Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 9,0 (19,9) miljoonaa euroa. Tasoitusvastuu kasvoi 8,0 miljoonalla eurolla

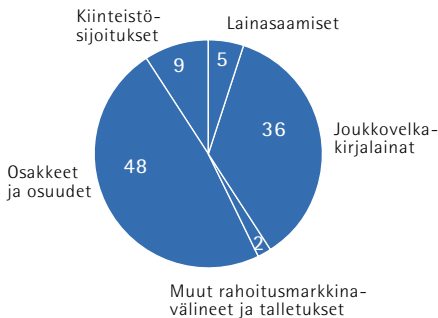
917,9 miljoonaa euroon. Siirto tasoitusvastuuseen oli 1,0 miljoonaa euroa pienempi kuin vakuutusliikkeen tulos, sillä TEL-lisäeläkevakuutuksen tasoitusvastuu oli ylärajallaan.

Sijoitusten tuotosta hyvitetään vastuuvetalle laskuperusteiden mukainen osuus. Vuoden 2007 alusta voimaan tulleen lainmuutoksen mukaan työeläkeyhtiöiden vastuuvetlan tuottovaatimuksesta osa määräytyy aikaisemmin käytettyä laskuperustekorkoa vastaavalla tavalla eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella ja loppuosa on sidottu eläkelaitosten keskimääräiseen noteerattujen osakkeiden tuottoon. Muutos tulee voimaan viiden vuoden siirtymäajalla siten, että vuonna 2007 eläkelaitosten vakavaraisuuteen perustuvan osan paino oli 98 prosenttia, josta se alenee kahden prosenttiyksikön vuosivauhtia ja on vuodesta 2011 alkaen 90 prosenttia. Käytännössä tämä osuus tuottovaatimuksesta lasketaan lisäämällä 3 prosentin rahastokorkoon laskuperusteissa annettu eläkevastuun täydennyskerroin. Vuonna 2007 eläkevastuiden täydennyskerroin oli 2,46 prosenttia vuoden puoliväliin asti ja siitä alkaen 2,96 prosenttia. Eläkelaitosten noteerattujen osakkeiden keskituotto oli 2,77 prosenttia. Vastuuvetlan tuottovaatimukseksi muodostui kaikkiaan 5,6 prosenttia vuonna 2007. Vakuutusmaksujen laskennassa käytettävä perustekorko oli 5,5 prosenttia alkuvuonna ja 6,0 prosenttia loppuvuonna.

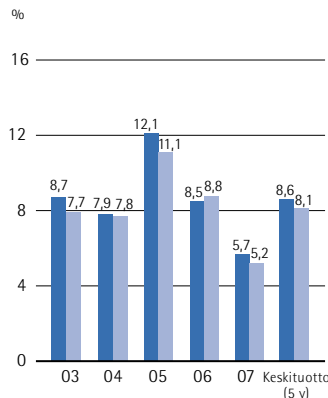
TOIMINTAKERTOMUS

Sijoitusvarallisuuden jakauma
31.12. 2007, %

Yhteensä 23 663,6 milj. €

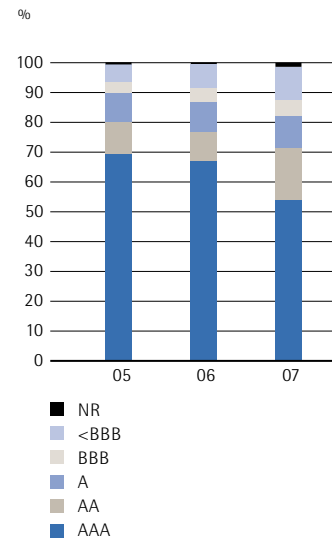
Sijoitustoiminnan nettotuotto
käyvin arvoon

■ Ilmarinen
■ Muut yhtiöt keskimäärin *

* Lähde: tilinpäätösten ennakkotiedot v. 2007 osalta

Joukkolainojen (ml. korkorahastot)
luottoluokitusjako

Vastuuvelan katteena oleva omaisuus oli 23 748,6 (21 927,6) miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 kaksi TyEL-eläkesäätiötä siirsi vastuunsa kokonaan tai osittain Ilmariseen, ja Ilmarisesta tehtiin rahastonsiirto yhteen eläkesäätiöön. Siirtynyt vastuu oli nettomääräisesti 51,4 miljoonaa euroa, josta osittamatonta lisävakuutusvastuuta oli 9,8 miljoonaa euroa.

SIOJITUSTOIMINTA

Ilmarisen sijoitustoiminnan tavoitteena on mahdollisimman korkea tuotto hallituksen määrittelemän riskitason puitteissa. Riskitason arvioinnin lähtökohtana on yhtiön keskimääräinen vakavaraisuus yli suhdannesykliin.

Ilmarisen sijoitukset olivat vuoden 2007 päättyessä käyvin arvoon yhteensä 23 663,6 (22 994,9) miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto käyville arvoille laskettuna oli 5,7 prosenttia, mikä vastaa 3,0 prosentin reaaliuottoa. Edellisenä vuonna sijoitussalkun tuotto oli 8,5 prosenttia. Viiden viimeisimmän vuoden vuotuinen keskituotto käyville arvoille on ollut 8,6 prosenttia, mikä vastaa keskimäärin 7,2 prosentin vuotuista reaaliuottoa.

Joukkovelkakirjalainojen, korkorahastojen ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 38 (46) prosenttia. Niiden markkina-arvo oli yhteensä 9 058,3 (10 543,1) mil-

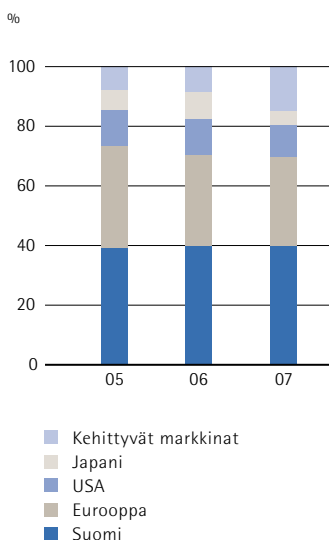
joonaa euroa ja tuotto käyville arvoille 2,1 (1,2) prosenttia. Valtioiden lainoissa oli 2 715,3 (5 733,0) miljoonaa euroa eli 30,0 (54,4) prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus oli 447,2 (155,9) miljoonaa euroa eli noin 4,9 (1,5) prosenttia ja tuotto 4,0 (3,8) prosenttia. Loput 65,1 prosenttia olivat yritysainojoja, kehittyvien talouksien lainojoja ja sijoituksia korkorahastoihin. Pääosa yritysainojoista oli luottoluokituksetaan korkeita. Vuoden lopussa joukkolainasalkun keskimääräinen juoksuaika oli 4,3 (4,2) vuotta.

Osakkeiden ja osuuksien osuus sijoituksista, kun mukaan ei lue-ta taseessa niihin sisällytettäviä korko- ja kiinteistörahas-toja, oli 47 (39) prosenttia. Niiden arvo nousi vuonna 2007 pörssikurs-sien ja osakeostojen seurauksena 11 200,7 (9 053,1) miljoonaa euroon. Koti-maisten osakesijoitusten osuus tästä oli noin 35,7 (38) prosenttia eli noin 4 000,7 (3 424,5) miljoonaa euroa. Noteeratuista osakesijoituk-sista kotimaisten osuus oli 38,9 (40) prosenttia. Osakemarkkinoiden kehitys oli vuoden aikana vaihtelevaa, ja osakesijoitusten käyvin arvo-in laskettu tuotto asettui 9,1 (20,3) prosenttiin.

Näihin lukuihin sisältyvät myös käytetyt johdannaiset käyvin arvo-in. Osake-, valuutta- ja korkojohdannaisia käytetään sekä suojaus-tarkoituksiin että sijoitusjakauman muokkaamiseen.

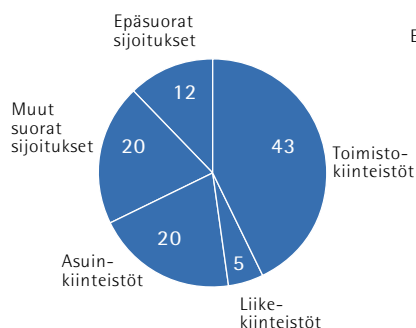
Osakesijoituksiin sisältyvät sijoitukset pääomarahastoihin ja ab-soluuttisen tuoton rahastoihin sekä hyödykesijoitukset, joita kaikkia Ilmarinen on muutaman viime vuoden aikana lisännyt. Vuoden lo-

Noteerattujen osakkeiden (ml. rahastot) maantieteellinen jakauma

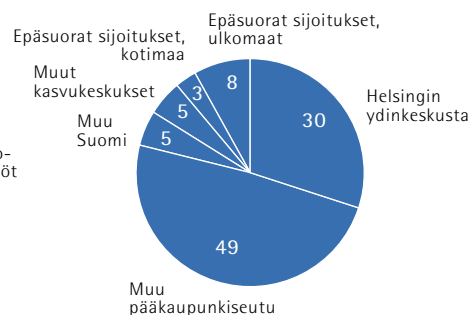
Kiinteistösijoitusten rakenne 31.12.2007, %

Yhteensä 2 165,3 milj. €

Kiinteistösijoitukset alueittain 31.12.2007, %

Yhteensä 2 165,3 milj. €

pussa näiden osuus oli noin 5,8 (3,1) prosenttia sijoitusvarallisuuden markkina-arvosta. Tästä pääomarahastojen osuus oli 520,0 miljoonaa euroa, absoluuttisen tuoton rahastojen osuus 801,2 miljoonaa euroa ja hyödykesijoitusten osuus 2,8 miljoonaa euroa. Hyödykesijoitukset, jotka toteutetaan johdannaisilla, olivat kuitenkin riskin mukaiselta arvoltaan olennaisesti tätä suuremmat eli 238,6 miljoonaa euroa. Riskin mukainen sijoitusjakauma kokonaisuudessaan esittää tilinpäätöksen Riskienhallinta-liitetiedossa. Absoluuttisen tuoton rahastot tuottivat keskimäärin 18,6 prosenttia ja pääomarahastot keskimäärin 42,5 prosenttia sitoutuneelle pääomalle.

Ilmarisen omistajapolitiikan vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti sijoituskannasta on vuosina 2003, 2004 ja 2007 poistettu yhteensä viiteen yhtiöön tehdyt sijoitukset, minkä lisäksi useiden arvopaperien hankinnasta pitäydettiin. Vaikuttamisprosessiä oli viime vuoden aikana käynnissä seitsemän, joista yksi saatiin päätökseen. Muiden kohdalla keskusteluja jatketaan, jotta yritykset lopettaisivat Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen periaatteiden vastaisen menettelyn.

Kiinteistösijoitukset olivat vuoden 2007 lopussa 2 165,3 (2 259,5) miljoonaa euroa. Muutos edelliseen vuoteen oli -4,2 prosenttia. Kiinteistösijoitusten osuus oli 9 (10) prosenttia, josta epäsuoria sijoituksia oli yksi prosenttiyksikkö. Suoraan omistettuja kiinteistöjä oli 1916,0 miljoonaa euroa.

Tammikuussa 2007 Ilmarinen myi lähes 300 miljoonan euron kiinteistösalkun Aberdeen Real Estate Fund Finland -kiinteistörahastolle, johon Ilmarinen tuli sijoittajaksi kolmanneksen osuudella.

Sijoitustoiminta kiinteistörahastoihin jatkui sekä koti- että ulkomailla. Vuoden lopussa sijoitussitoumuksia oli tehty yhteensä 435 miljoonan euron arvosta. Epäsuorien sijoitusten ja sijoitussitoumusten osuus kiinteistösijoituksista oli vuoden lopussa noin 19 prosenttia.

Ilmarisen suoraan omistamien kiinteistöjen käyttöaste kohosi muun muassa toimistokiinteistöjen markkinatilanteen parantuessa. Kiinteistöjen käyttöaste oli vuoden lopussa 94,1 (91,2) prosenttia.

Yhtiön kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli 9,5 (7,3) prosenttia. Suoraan omistettujen kiinteistöjen tuotto oli 9,0 (7,2) prosenttia. Epäsuorien kiinteistösijoitusten tuotto oli 14,5 (11,2) prosenttia.

Ilmarisen yritysrahoituksen myöntämien lainojen kanta kasvoi 8,8 prosenttia. Lainasaamisten osuus sijoitusvarallisuudesta vuoden päättyessä oli 5 (5) prosenttia. Uusia lainoja nostettiin vuoden 2007 aikana 351,3 (317,1) miljoonaa euroa ja lainoja maksettiin pois 250,5 (253,1) miljoonaa euroa. Koko lainakanta oli vuoden päättyessä 1 239,3 (1 139,1) miljoonaa euroa kertyneet korot mukaan lukien. Lainasaamisten tuotto oli 4,5 (4,4) prosenttia.

TOIMINTAKERTOMUS

Yritysrahoituksen lainakanta, milj. €

	1997	2002	2007	Tuotto-%
Takaisinlainat	1 559,1	1 089,4	284,8	4,4
Sijoituslainat	220,0	470,3	954,5	4,6
Yhteensä (sisältää kertyneet korot)	1 779,1	1 559,7	1 239,3	4,5
Osuus sijoituksista, %	19	11	5	

Vuoden 2007 alusta työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa koskeviin säännöksiin tehtiin joukko muutoksia, joiden tarkoituksena on parantaa edelleen työeläkevaroilta saatavaa sijoitustuottoa erityisesti osakesijoituksia lisäämällä. Edelliset samaan päämäärään tähtäävät säännösmuutokset oli tehty vuonna 1997, josta alkaneena kymmenvuotiskautena Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille oli keskimäärin 7,6 prosenttia vuotta kohden. Tämä vastasi 6,0 prosentin vuotuista reaaliuottoa. Tämä tuottoaste oli työeläkeyhtiöiden paras.

RISKIENHALLINTA

Ilmarisen riskienhallinnan tavoitteena on estää yhtiötä uhkaavien riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskitekijöiden aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot sekä turvata toiminnan jatkuvuus. Tavoitteena on toisaalta, että yhtiö voi hyödyntää hallitun riskinoton tarjoamat mahdollisuudet liiketoiminnassa, erityisesti sijoitustoiminnassa. Olennaisinta on vakuutettujen, eläkkeensaajien ja vakuutusnottajien oikeuksien turvaaminen kaikissa tilanteissa.

Vuoden 2007 alusta lainsäädännössä asetetut määrälliset ja laadulliset vaatimukset vastuuvelan katteena olevalle omaisuudelle muuttuivat aiempaa yksinkertaisemmiksi. Kate lasketaan käyvin arvo ja katesäännösten päätarkoituksena on riskikeskittymien välttäminen. Ilmarinen kantaa vastuuvetonsa kattamiseen ja tuottovaatimukseen liittyvän sijoitusriskin. Vuoteen 2011 mennessä siirrytään kuitenkin asteittain järjestelmään, jossa osakesijoitusten hintariskistä kannetaan koko työeläkejärjestelmän tasolla osuus, joka vastaa 10 prosenttia kaikista sijoituksista. Sijoitustoiminnan riskienhallinnan viitekehystenä toimii edelleen työeläkevakuutusyhtiöiden yhteinen vakavaraisuussäännöstö, mutta siihen liittyvien eritasoisten valvontarajojen määrä väheni. Sijoitusten luokittelu on vuoden 2007 alusta lukien tapahtunut sekä katesäännöksissä että vakavaraisuusvaatimuksia laskettaessa samojen periaatteiden mukaisesti ja sijoitusten todelliseen riskiin perustuen.

Ilmarisella on yhtiön koko toiminnan kattava, hallituksen vuosittain hyväksymä riskienhallintasuunnitelma. Riskienhallinnan yhtiötasoisista koordinoitua ja kehittämistä varten on liiketoiminta- ja tuki-

yksiköiden edustajista muodostuva riskienhallintatoimikunta, joka päivittää puolivuositain yhtiöön kohdistuvien riskien kartoituksen ja arvioinnin yhtiön toiminnan kannalta. Tämä riskianalyysi käsiteltiin hallituksen tarkastusvaliokunnassa ja hallituksessa tammikuussa 2008.

Sijoitustoiminnan riskienvalvonta ja hallitusraportointi siirretään yhtiön aktuaaritoimen yhteyteen 1.4.2008 lukien. Tämän organisaatiomuutoksen tavoitteena on parantaa entisestään sijoitustoiminnan raportoinnin ja riskienhallinnan riippumattomuutta riskiä ottavasta toiminnasta.

Riskienhallintaa selostetaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

HENKILÖSTÖ

Ilmarisen konsernin keskimääräinen henkilömäärä vuonna 2007 oli 668 henkilöä, kun vastaava määrä vuotta aikaisemmin oli 673. Emoyhtiö Ilmarisen keskimääräinen henkilömäärä oli 525 (525). Tässä luvussa on mukana 57 (48) osa-aikaista työntekijää, joiden työpanos on keskimääräisiä laskettaessa oikaistu koko-aikaisten henkilöiden työaikaa vastaavaksi. Perhevapailla ja muilla palkattomilla vapailla oli vuoden aikana keskimäärin 24 (27) henkilöä. Vuoden lopussa työsuhteessa emoyhtiö Ilmariseen oli 580 (563) henkilöä, joista vakituudessa työsuhteessa oli 545 (543).

Syksyllä 2007 käynnistettiin kaikille Ilmarisen esimiehille suunnattu johtamisen valmennuskokonaisuus, jonka keskeisiä teemoja ovat strategia, oma innostus, asiakas, prosessit sekä muuttuminen ja uudistuminen. Valmennus jatkuu seuraavaan syksyyn. Vuoden puolivälissä käynnistyi yhteisen toimintamallin laadinta kaikki yhtiön toiminnat kattavaa tehtävien vaativuuden arviointia varten. Menettelyä hyödynnetään henkilökohtaisen kehittymisen tukena, palkkakehityksen perustana sekä uuteen työehtosopimukseen sisältyvien palkkakeskustelujen tukena.

TIETOTEKNIikka

Vuoden 2007 aikana Ilmarinen siirtyi muiden eläkevakuuttajien tapaan yhteisen ansiotietojärjestelmän käyttöön suunnitelmien mukaisesti useassa eri vaiheessa. Uusi tietojärjestelmä huolehtii työeläkelakien muutosvaiheessa sekä TEL:n edellyttämien työsuhdetietojen että TyEL:n mukaisten ansaintatietojen rekisteröinnistä. Järjestelmän kehittämisestä, ylläpidosta ja tuotannosta huolehtii työeläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen omistama palveluyhtiö Arek Oy yhdessä toimittajiensa kanssa. Uuden lainsäädännön myötä vakuutetuille ensimmäistä kertaa vuonna 2008 toimitettavan työeläkeotteen tuot-

taminen suunniteltiin ja otetuotannon tekninen toteutus käynnistyi loppuvuodesta.

Tietotekniikan käyttöpalvelujen järjestämiseksi tulevia vuosia varten jatkettiin yhteistyötä OP-Pohjola-ryhmän kanssa ja toteutettiin tarjouskierron loppuvuoden aikana. Ilmariselle tarjoutuvat vaihtoehdot ja yhteistyön jatkamahdollisuudet täsmentyivät vuonna 2008. Yhtiön omien tietojärjestelmien kehittämistä ja ylläpidosta huolehti aiempien vuosien tapaan Ilmarisen ja TietoEnatorin yhteistyö Tietollmarinen. Oman toiminnan ja henkilöstön kattava yhteinen käyttövaltuushallinnan menettely viimeisteltiin ja aloitettiin keskitetyn käyttövaltuushallintatekniikan toteuttaminen.

LIIEKULUT

Ilmarisen kokonaisliikekulut olivat yhteensä 103,5 (98,6) miljoonaa euroa eli 5,0 prosenttia korkeammat kuin edellisellä vuonna.

Kokonaisliikekuluihin sisältyi 5,3 miljoonaa euroa lakisääteisiä maksuja, jotka rahoitetaan erillisellä vakuutusmaksuun sisältyvällä lakisääteisten maksujen osalla. Vuonna 2007 lukuun sisältyvät Eläketurvakeskuksen kustannusosuus, Vakuutusvalvontaviraston valvontamaksu ja oikeushallintomaksu (vuonna 2006 13,9 miljoonaa euroa). Näistä Eläketurvakeskuksen kustannusosuus esitettiin aiemmin tuloslaskelmalla erillisenä lakisääteisten maksujen eränä.

Kokonaisliikekulut ilman lakisääteisten maksujen osuutta olivat vuonna 2007 yhteensä 98,2 miljoonaa euroa, mikä oli 16,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2006, jolloin vastaavat kulut olivat 84,7 miljoonaa euroa. Nousuun vaikuttivat mm. Ilmarisen poikkeuksellisen hyvän myyntituloksen aiheuttamat palvelukorvausten lisäykset yhteistyökumppaneille ja eläkelaitosten yhteisen ansaintatietorekisterin toiminnan aloittamisesta aiheutuneet kustannukset.

Sijoitustoiminnan liikekulut olivat 9,8 (9,2) miljoonaa euroa eli 0,4 promillea sijoitusten yhteismäärästä. Ne rahoitetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Työkyvyn ylläpitotoiminnan kulut, jotka rahoitetaan vakuutusmaksuun sisältyvällä työkyvyttömyysriskin hallintaosalla, olivat 2,8 (4,2) miljoonaa euroa. Muut liikekulut rahoitetaan vakuutusmaksuun sisältyvillä hoitokustannusosilla ja muilla vastaavilla tuotoilla, joiden yhteismäärän ne alittivat 14,0 (22,9) miljoonalla eurolla eli 14,1 (24,2) prosentilla.

HALLINTO

Toimitusjohtaja Marja Usvason pyydettyä eroa Ilmarisen hallituksen jäsenyydestä 8.3.2007 alkaen hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 8.3.2007 hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen eli vuoden 2009 loppuun hallituksen jäseneksi toimitusjohtaja Leena Niemistön.

Pääsihteeri Seppo Junntilan pyydettyä eroa hallituksen jäsenyydestä 1.7.2007 lukien hallintoneuvosto valitsi hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen eli niin ikään vuoden 2009 loppuun hallituksen jäseneksi 1.7.2007 alkaen pääsihteeri Leila Kostiaisen.

Puheenjohtaja Risto Piekan pyydettyä eroa Ilmarisen hallituksen jäsenyydestä 1.12.2007 alkaen hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 29.11.2007 hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen eli samoin vuoden 2009 loppuun hallituksen jäseneksi puheenjohtaja Matti Viljasen.

Toimitusjohtaja Eino Halosen pyydettyä eroa Ilmarisen hallituksen jäsenyydestä 1.1.2008 alkaen hallintoneuvosto valitsi hänen jäljellä olevaksi toimikaudekseen eli vuoden 2009 loppuun hallituksen jäseneksi toimitusjohtaja Markku Vesterisen.

Myös hallituksen varajäsen, dipl.ins. Eero Ylä-Soininmäki jätti hallituksen vuodenvaihteessa.

Hallitus valitsi kokouksessaan 21.1.2008 puheenjohtajakseen edelleen toimitusjohtaja Hannu Syrjäsen ja varapuheenjohtajikseen puheenjohtaja Lauri Ihalaisen ja toimitusjohtaja Leif Fagernäsin. Puheenjohtajisto toimii myös hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokuntana.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat toimitusjohtaja George Berner puheenjohtajana sekä pääsihteeri Leila Kostiaisen ja lainopillinen asiamies Hannu Rautiainen jäseninä.

Ilmarisen hallintoneuvosto perusti kokouksessaan 29.11.2007 Ilmariseen työeläkevakuutusyhtiötä koskevan lainsäädännön edellyttämän vaalivaliokunnan. Sen tehtävänä on valmistella yhtiökokoukselle ehdotus hallintoneuvoston jäsenistä sekä heidän palkkioistaan. Samoin se valmistelee hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenistä ja heidän palkkioistaan.

Yhtiön ensimmäisessä vaalivaliokunnassa toimii puheenjohtajana toimitusjohtaja Jorma Eloranta, varapuheenjohtajana puheenjohtaja Esa Vilkuna ja jäsenenä pääsihteeri Leila Kostiaisen, konsernijohtaja Hannu Leinonen, toimitusjohtaja Hannu Syrjänen sekä puheenjohtaja Matti Viljanen.

Vaalivaliokunnan kuudesta jäsenestä puolet on vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvoston edustajien ehdottamia henkilöitä.

KONSERNI

Ilmarisen konserniin kuuluu emoyhtiö Ilmarisen lisäksi pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Tietollmarinen kuuluu Ilmarisen konserniin äänivallan perusteella, sillä Ilmarisen osuus Tietollmarisen osakkeiden tuottamista äänistä on 70 prosenttia, vaikka osuus osakepääomasta

TOIMINTAKERTOMUS

on 30 prosenttia. Tytäryhtiöiden lukumäärä oli 31. 12. 2007 yhteensä 124. Vakuutusosakeyhtiö Garantia on Ilmarisen osakkuusyhtiö.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi ja Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö ovat Ilmarisen omistusyhteisyrittäjiä.

TAKUUPÄÄOMA

Ilmarisella on 22 994 653,31 euron suuruinen takuupääoma, joka jakautuu 13 672 takuuosuuteen. Takuupääoman omistajat ja näiden osuudet takuupääomasta olivat 31. 12. 2007 seuraavat:

	Takuuosuuksia	%-osuus
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	13 412	98,1
Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö	260	1,9
	13 672	100,0

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Talouden kehitykseen liittyvät voimistuneet epävarmuustekijät johtivat vuoden 2008 ensimmäisinä viikkoina poikkeuksellisen jyrkkään osakekurssien laskuun. Toistaiseksi on liian aikaista arvioida, enakoiko tämä vuodelle 2008 merkittäväkin matalasuhdannetta vai pikemminkin kasvun maltillista hidastumista. Keskeisiä riskitekijöitä ovat edelleen rahoitusmarkkinoiden epävarmuus sekä öljyn hinta ja sen voimakas vaihtelu.

Osakemarkkinoiden heikon kehityksen johdosta Ilmarisen vakavaraisuus on alkuvuonna ollut jonkin verran alempi kuin vuoden vaihteessa. Vuoden 2008 tulos määräytyy pitkälti sijoitusmarkkinoiden kehityksen perusteella.

Ilmarinen on jo työeläkevakuutusyhtiöiden edellisten vakavaraisuussäännösten puitteissa harjoittanut pitkän aikavälin hyviä tuottoja tavoittelevaa sijoitustoimintaa. Myös tulevaisuudessa huomattava osuus sijoituksista kohdistetaan koti- ja ulkomaisiin osakkeisiin hajauttaen samalla sijoituksia muihin korkean tuotto-odotuksen sijoituslajeihin. Tämä ei kuitenkaan lisää ainakaan merkittävästi osakemarkkinoiden heilahdusten vaikutuksia vuotuiseen tulokseen, koska vuoden 2007 alusta tehtyjen muutosten jälkeen työeläkelaitokset kantavat osan osakkeiden hintariskistä yhteisesti. Sen sijaan sijoitusten vuotuisten tuottojen voidaan odottaa heilahtelevan vielä aikaisempaakin voimakkaammin.

Sijoitustoiminnan reunaehtoja koskeneet muutokset heijastuvat sekä Ilmarisen että kilpailijoiden sijoitusstrategioihin. Eri työeläkevakuutusyhtiöt ovat muuttaneet sijoitusstrategioitaan nopeasti Ilmarisen edelläkävijänä käyttöön ottamaan tuottohakuiseen suuntaan. Ilmarinen arvioi suhteellisen asemansa työeläkeyhtiöiden hyvityskilpailussa säilyvän pitkällä aikavälillä hyvänä. Tätä tukevat sekä sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tulokseen perustuvan hyvityssiirron määräytyminen suoraan vakavaraisuuden perusteella että toimet yhtiön kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Ilmarinen tarjoaa vakuutuksenottajille palveluita sekä itse että yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Yhtiön vahvimpia kilpailuvaltteja on kumppanuus OP-Pohjola-ryhmän kanssa, jolla on maanlaajuinen palveluverkko ja kattava finanssialan palveluvalikoima.

TULOSLASKELMA

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA				
Vakuutusmaksutulo	2 772,5	2 652,6	2 772,5	2 652,6
Sijoitustoiminnan tuotot	3 251,0	2 941,3	3 239,4	2 924,8
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-2 418,4	-2 256,6	-2 416,9	-2 255,2
Korvausvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-1 003,9	-784,8	-1 003,9	-784,8
Vastuunsiirrot	18,0	7,6	18,0	7,6
Kannansiirrot	-4,4	-	-4,4	-
	-990,3	-777,2	-990,3	-777,2
	-3 408,7	-3 033,7	-3 407,2	-3 032,4
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-740,0	-1 241,1	-740,0	-1 241,1
Vastuunsiirrot	44,4	-2,6	44,4	-2,6
Kannansiirrot	-6,6	-	-6,6	-
	-702,2	-1 243,7	-702,2	-1 243,7
Liikekulut	-69,8	-68,1	-67,7	-66,1
Sijoitustoiminnan kulut	-1 835,5	-1 237,2	-1 827,8	-1 231,4
Vakuutustekninen tulos	7,4	11,2	7,0	3,8
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA				
Vakuutustekninen tulos	7,4	11,2	7,0	3,8
Muut tuotot	1,4	1,4	1,7	1,7
Muut kulut	-1,6	-1,9	-1,5	-1,7
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-5,8	-2,1	-6,6	-2,7
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta	1,4	8,6	0,6	1,1
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	4,6	0,8	-	-
	4,6	0,8	-	-
Vähemmistöosuudet	-	-	-0,9	-0,7
Tilikauden voitto (tappio)	5,9	9,4	-0,3	0,4

TASE

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	2,1	3,2	2,2	3,3
Ennakkomaksut	-	0,5	-	0,5
	2,1	3,7	2,2	3,8
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	1 095,6	1 325,9	1 550,9	1 799,2
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	492,1	488,2	-	-
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä	7,7	8,3	7,7	8,3
	1 595,4	1 822,5	1 558,6	1 807,6
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyrittäyksissä				
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	0,2	0,2	-	-
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäyksissä	21,2	21,8	20,7	21,8
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä	16,9	18,7	16,9	18,7
	38,3	40,6	37,6	40,5
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	10 237,9	7 658,9	10 237,9	7 658,9
Rahoitusmarkkinavälineet	7 907,1	9 465,8	7 907,1	9 465,8
Kiinnelainasaamiset	466,1	316,4	466,1	316,4
Muut lainasaamiset	746,3	793,5	746,3	793,5
Talletukset	86,5	75,1	91,0	79,8
	19 443,9	18 309,7	19 448,4	18 314,4
	21 077,6	20 172,8	21 044,6	20 162,4
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	102,0	101,6	102,0	101,6
Muut saamiset	2 382,4	911,8	2 378,0	881,4
	2 484,4	1 013,4	2 480,0	982,9
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	3,7	5,2	4,0	5,6
Muut aineelliset hyödykkeet	1,8	1,8	1,8	1,8
	5,4	6,9	5,8	7,4
Rahat ja pankkisaamiset	56,2	1,8	56,8	2,5
	61,7	8,7	62,6	9,9
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	170,8	209,4	171,2	209,6
Muut siirtosaamiset	67,2	49,6	67,5	49,8
	238,0	259,0	238,6	259,5
Vastaavaa yhteensä	23 863,8	21 457,6	23 828,0	21 418,4

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	63,2	55,4	63,2	55,4
Muut rahastot	-	-	0,6	0,6
	63,2	55,4	63,8	56,0
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	-	-	-14,5	-5,4
Tilikauden voitto (tappio)	5,9	9,4	-0,3	0,4
	92,1	87,8	72,0	73,9
Vähemmistöosuudet	-	-	22,6	25,7
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	10,2	14,7	-	-
	10,2	14,7	-	-
Vakuutustekninen vastuuelka				
Vakuutusmaksuvastuu	15 045,4	14 305,5	15 045,4	14 305,5
Korvausvastuu	7 615,6	6 611,7	7 615,6	6 611,7
	22 661,1	20 917,2	22 661,1	20 917,2
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	18,9	17,9	18,9	17,9
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	0,3	0,7
Muut velat	957,5	353,2	927,8	310,6
	976,4	371,1	947,1	329,2
Siirtovelat	124,0	66,7	125,2	72,4
Vastattavaa yhteensä	23 863,8	21 457,6	23 828,0	21 418,4

RAHOITUSLASKELMA

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto (tappio) varsinaisesta toiminnasta	1,4	8,6	0,6	1,1
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	1 743,9	2 025,9	1 743,9	2 025,9
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	452,1	15,8	452,8	14,3
Suunnitelman mukaiset poistot	15,0	14,8	46,2	52,8
Muut oikaisut	-832,6	-941,5	-837,8	-939,5
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	1 379,7	1 123,6	1 405,6	1 154,5
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-1 450,0	-539,8	-1 476,2	-513,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	662,6	-47,3	670,6	-66,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	592,4	536,5	600,1	574,8
Maksetut välittömät verot	-5,8	-2,1	-6,6	-2,7
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	586,6	534,4	593,5	572,1
Liiketoiminnan rahavirta	586,6	534,4	593,5	572,1
Investointien rahavirta				
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-25 527,9	-22 078,1	-25 528,0	-22 075,6
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	24 997,8	21 518,8	24 990,9	21 478,6
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-0,4	-1,1	-0,4	-1,1
Investointien rahavirta	-530,5	-560,4	-537,5	-598,2
Rahoituksen rahavirta				
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-1,6	-1,5	-1,6	-1,5
Rahoituksen rahavirta	-1,6	-1,5	-1,6	-1,5
Rahavarojen muutos	54,4	-27,4	54,4	-27,5
Rahavarat tilikauden alussa	1,8	29,2	2,5	30,0
Rahavarat tilikauden lopussa	56,2	1,8	56,8	2,5
	54,4	-27,4	54,4	-27,5

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölain sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, sosiaali- ja terveysministeriön laskuperusteita ja määräyksiä sekä Vakuutusvalvontaviraston antamia määräyksiä ja ohjeita.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta. Ilmarisen tytäryritykset, tietotekniikkapalveluja Ilmariselle tuottavaa tytäryritystä lukuun ottamatta, ovat kiinteistöyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista eliminoidaan yhtiöiden väliset saamiset ja velat, tuotot ja kulut, voitonjako sekä keskinäinen osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien ja vuoden aikana myydyt yhtiöt yhdistellään myyntihetkeen saakka. Tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan vähemmistön osuus omaksi eräkseen.

Konsernin keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintameno- menetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille ja poistetaan näiden poistosuunnitelman mukaan.

Kiinteistötytäryhtiöosakkeisiin tehdyt arvonalentumiset, arvonalentumisen palautukset ja arvonkorotukset on peruutettu konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Vastaavat kirjaukset on käypien arvojen puitteissa kohdistettu konsernitaseessa tytäryhtiöiden omistamille kiinteistöille.

Osakkuusyrittiset eli yritykset, joiden osakkeiden tuottamasta äänimäärästä Ilmarisen konsernin omistus on 20–50 prosenttia, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

20–50 prosentin omistuksia asunto- ja kiinteistöyhtiöistä ei kuitenkaan yhdistellä. Tämän merkitys konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan on vähäinen.

Konsernituloslaskelmaan sisältyy konsernin osuus osakkuusyrittisten tuloksista. Konsernitaseessa osakkuusyrittisten hankintameno on lisätty konsernin osuus hankinnan jälkeen kertyneistä tuloksista.

SIJOITUSTEN KIRJANPITOARVO

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintameno määräisinä, tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot. Kiinteistöosakkeet sekä maa- ja vesialueet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisinä. Joidenkin kiinteistösijoitusten arvoja on aiempina vuosina korotettu. Suunnitelmapoisto vähennetään myös rakennuksiin kohdistuvista tuloutetuista arvonkorotuksista.

Sijoitusomaisuudeksi katsottavat muut osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alemman käyvän arvon määräisinä. Joidenkin osakkeiden arvoja on aiempina vuosina korotettu.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään hankintameno tai tätä alemman todennäköisen arvon määräisinä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonmuutoksia ei kuitenkaan kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä merkitään hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi.

Hankintameno on laskettu lajikohtaisesta keskihinnasta.

Käyttöomaisuudeksi katsottavat osakkeet ja osuudet esitetään taseessa pysyvillä arvonalennuksilla vähennetyn hankintameno määräisinä. Hankintameno lasketaan fifo-menetelmää käyttäen.

Saamiseksi katsottavat sijoitukset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä alemman käyvän arvon määräisinä.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenoon käyvän arvon nousua vastaavalta osuudelta.

Tilikauden aikana on käytetty osake-, korko-, luottoriski-, raaka-aine- ja valuuttajohdannaisia. Johdannaisiin sovelletaan kirjanpidossa suojauslaskentaa vain valuuttavaihtosopimusten osalta, vaikka osa muistakin johdannaisliiketoimista toimii tehokkaana suojauksina. Vakavaraisuudessa ja katelaskennassa on käsitelty suojaavina kaikki valuuttajohdannaiset, jotka olivat tilinpäätöshetkellä tehokkaita suojauksia. Johdannaissopimukset merkitään taseeseen sopimuskohtaisesti hankintameno määräisinä tai sitä alempaan käypään arvoon. Suljettujen ja erääntyneiden johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

Tiedot tilinpäätöshetkellä arvopapereiden lainaussopimuksilla lainaksi annetuista ja lainaksi otetuista arvopapereista on kerrottu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Lainaksi otetut arvopaperit on myyty edelleen ja myyntihinta on merkitty taseeseen lyhytaikaiseksi velaksi myyntihinnan tai sitä korkeamman tilinpäätöshetken markkinahinnan määräisinä. Lainaksiottaja on asettanut lainoista vakuuden.

MUUN OMAISUUDEN KUIN SIJOITUSTEN KIRJANPITOARVO

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto esitetään taseessa suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintameno määräisinä. Hankintamenoon sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon tai tätä alempaan todennäköiseen arvoon.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Rakennusten ja rakennelmien suunnitelman mukaiset poistot on laskettu rakennuskohtaisesta hankintamenosta ja tuloutetusta arvonkorotuksesta rakennuksen arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin.

Uusina hankittujen kiinteistöjen poistoajat ovat seuraavat:

Asuin- ja toimistorakennukset	50 vuotta
Hotelli-, myymälä- ja teollisuusrakennukset	40 vuotta
Rakennusten ainesosat	10 vuotta
Muut aktiivat	EVL
Tuloutetut arvonkorotukset	kuten rakennus

Jollekin kiinteistöille on määritetty 20 prosentin jäännösarvo.

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyödykeryhmäkohtaisesta hankintamenosta hyödykeryhmän arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan tasapoistoin.

Poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet (atk-ohjelmien käyttöoikeudet)	5 vuotta
Muut pitkävaikuttiset menot	5 vuotta
Kuljetusvälineet ja atk-laitteet	5 vuotta
Muu kalusto	10 vuotta

SIJOITUSTEN ARVONKOROTUKSET

Maa- ja vesialueiden, rakennusten ja arvopapereiden arvoja voidaan korottaa. Sijoitusomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvonkorotusten vastaerät kirjataan tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavien hyödykkeiden arvonkorotusten vastaerät arvonkorotusrahastoon. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloutettu arvonkorotus oikaistaan tulosvaikutteisesti ja rahastoituu arvonkorotus peruitetaan taseessa.

Rakennusten tuloutettu arvonkorotus poistetaan suunnitelman mukaan.

SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSEROT

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kerrotaan tase-eräkohtaisesti sijoitusten jäljellä oleva hankintameno sekä sijoitusten ja johdannaissopimusten kirjanpitoarvo ja käypä arvo. Kahden ensiksi mainitun arvon erotus muodostuu sijoitusten arvonkorotuksista. Kahden viimeksi mainitun arvon erotus osoittaa taseeseen kirjaamattomat arvostuserot.

Kiinteistösijoitusten käypä arvo on määritetty kohteittain käyttäen ensisijaisesti tuottoarvomenetelmää. Sitä täydentävänä mene-

telmänä on käytetty kauppaa-arvomenetelmää, jonka perustana ovat alueelliset kauppahintatilastot. Arvioinnissa on otettu huomioon mm. kiinteistön käyttötarkoitus, kunto sekä olemassa olevat vuokrasopimukset ja vallitseva markkinavuokrataso. Kiinteistösijoitusten vuosittaiseen käyvän arvon määrittämiseen osallistuvat ulkopuoliset kiinteistöarvioijat ja yhtiön omat asiantuntijat.

Noteerattujen osakkeiden käypänä arvona käytetään vuoden viimeistä ostokurssia tai sen puuttuessa kaupankäyntikurssia. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty viimeistä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön ilmoittamaa rahasto-osuuden arvoa. Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa. Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona pidetään jäljellä olevaa hankintamenoa tai todennäköistä luovutushintaa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypä arvo lasketaan käyttäen pankkien markkinanoteerauksia. Niiden puuttuessa käytetään hankintahintaa.

Johdannaissopimusten käypänä arvona käytetään pääsääntöisesti markkinahintaa tai vastapuolen arvioimaa todennäköistä luovutushintaa. Tarkempi selvitys johdannaisten käyvän arvon määrittämisestä on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa Taseeseen sisällytettävät vastuusitoumukset ja vastuut.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutusmaksuvastuusta aiheutuva vastuu kirjataan vastuuelaksi. Sen muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Vakuutusmaksuvastuu koskee tulevaisuudessa myönnettävistä eläkkeistä yhtiölle aiheutuvaa vastuuta ja korvausvastuu jo maksettavana olevista eläkkeistä yhtiölle aiheutuvaa vastuuta.

Vastuuelka on laskettu sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti.

Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osittamaton lisävakuutusvastuu, joka on toimintapääomaan luettava erä, sekä ositettu lisävakuutusvastuu, joka sisältää vakuutuksenottajille tuleviin asiakas-hyvityksiin varatun määrän.

Vuodesta 2007 alkaen vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osake-tuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, jonka määrä riippuu eläkelaitosten osakesijoitusten keskimääräisestä tuotosta. Sen avulla tasoitetaan osaketuoton heilahtelusta aiheutuvia muutoksia yhtiön vakava-

raisuuteen. Osaketuottoihin sidottu osuus vastuuvelan muutoksesta on vuonna 2007 kaksi prosenttia ja kasvaa vuoteen 2011 mennessä kymmeneen prosenttiin. Se kehittyy samalla tavalla kaikissa eläkelaitoksissa ja voi kasvattaa niiden vastuovelkaa korkeintaan viidellä prosentilla tai pienentää sitä korkeintaan kymmenellä prosentilla.

Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusvastuu, jolla varaudutaan sellaisiin vuosiin, joina riskin kattamiseen tarkoitettut vakuutusmaksun osat eivät riitä niillä katettaviin korvauksiin.

TILIKAUDEN VOITTO JA OMA PÄÄOMA

Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet määrittelevät lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan yhtiön tilikauden kirjanpidollisen tuloksen käytön erikseen tasoitusvastuun muutokseen, osittamattoman ja ositetun lisävakuutusvastuun muutokseen sekä tuloslaskelman voittoon.

Liitetietona esitetään yhtiön oman pääoman jakautuminen takuupääoman omistajien ja vakuutuksenottajien kesken sekä laskelma voitonjakokelpoisista varoista.

TOIMINTAPÄÄOMA

Vakuutusvalvontavirasto valvoo vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta. Keskeisimpänä mittarina käytetään toimintapääomaa, jolla tarkoitetaan käypään arvoon arvostettujen varojen ja velkojen erotusta. Vastuuelkaan ei tällöin lueta em. osittamatonta lisävakuutusvastuuta, jolla varaudutaan sijoitustoiminnan riskeihin. Toimintapääoman ja oman pääoman on täytettävä työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetyt vaatimukset. Ei-suojaavina käsiteltävien johdannaisten osalta on toimintapääomasta vähennetty mahdollinen enimmäistappio.

Toimintapääoma esitetään liitetiedoissa.

Käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotuksen muutos eli arvostuserojen muutos edellisestä tilikaudesta on osa tilikauden kokonaistulosta ja näkyvä toimintapääoman muutoksena.

LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET

Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden ja aikaisempien tilikausien suoriteperusteiset verot.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero on merkitty mahdollisen vähemmistöosuuden erottamisen jälkeen omaan pääomaan ja konsernituloslaskelmassa niiden muutos sisältyy tilikauden tulokseen.

Ilmarinen ei merkitse laskennallisia verovelkoja ja -saamia emoyhtiön taseeseen eikä konsernitaseeseen eikä myöskään vähennä laskennallista verovelkaa toimintapääomasta, koska näiden velkojen ja

saamisten realisoitumista ei voida pitää lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan yhtiön ja sen konsernin tilinpäätöksessä todennäköisenä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimena olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä sijoitusten käyvät arvot muutetaan Suomen rahaksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Sekä tilikaudella että tilinpäätöksessä syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan ao. tulojen ja menojen oikaisueroiksi tai sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli kurssierot liittyvät rahoitustapahtumiin.

TOIMINTOKOHTAISET LIIKEMENOT JA POISTOT

Liikekulut sekä kaluston ja pitkävaikutteisten menojen poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvausten ja työkyvyn ylläpidon hoitamiseen liittyvä kuluosuus sisällytetään maksettuihin korvauksiin ja sijoitusten hoitamiseen liittyvä kuluosuus sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluina esitetään vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kulut sekä lakisääteiset maksut. Muissa kuluissa esitetään muusta toiminnasta aiheutuneet kulut. Rakennusten suunnitelmapoistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina.

HENKILÖKUNNAN ELÄKEJÄRJESTELYT

Henkilökunnan sekä hallituksen ja hallintoneuvoston luottamustoimissa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksella. Tilivuoteen kohdistuvat eläkemenot on kirjattu suoriteperusteisesti kuluiksi.

TUNNUSLUVUT JA ANALYYSIT

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja analyysit on laskettu ja esitetty Vakuutusvalvontaviraston liitetietoja koskevien määräysten mukaisesti.

Sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden tunnusluvut ja analyysit esitetään käyvin arvoin.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan erikseen kullekin sijoituslajille sekä sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassavirrat. Laskennassa käytetään ns. Modified Dietz -kaavaa, jossa sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuna sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	2007	2006
VAKUUTUSMAKSUTULON ERITTELY		
Ensivakuutus		
TyEL:n mukainen perusvakuutus		
Työnantajan osuus	2 016,1	1 948,9
Työntekijän osuus	559,1	517,8
	2 575,2	2 466,6
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	5,8	6,6
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	193,8	181,3
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	0,0	0,1
	2 774,9	2 654,6
Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu	-	0,0
Jälleenvakuutus	0,0	0,0
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	2 774,9	2 654,7
Jälleenvakuuttajien osuus	-2,4	-2,1
Vakuutusmaksutulo	2 772,5	2 652,6
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista		
TyEL	-6,0	-4,3
YEL	-3,2	-3,5
	-9,2	-7,8
MAKSETTUJEN KORVAUSTEN ERITTELY		
Ensivakuutus		
Maksettu eläkkeensaajille		
TyEL:n mukainen perusvakuutus	2 225,3	2 078,5
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	51,3	50,3
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	218,8	207,4
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	1,3	1,1
	2 496,7	2 337,4
Maksettu / saatu vastuunjakokorvauksia		
TyEL-eläkkeet	1,3	23,2
YEL-eläkkeet	-12,2	-10,1
Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	-76,1	-96,2
YEL:n valtion osuus	-11,3	-15,2
VEKL:n valtion korvaus	0,0	-
	-98,3	-98,3
	2 398,4	2 239,1
Korvaustoiminnon hoitokulut	19,5	15,3
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	2,8	4,2
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	2 420,6	2 258,6
Jälleenvakuuttajien osuus	-2,3	-2,0
Maksetut korvaukset yhteensä	2 418,4	2 256,6

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY				
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Osinkotuotot	0,7	0,4	-	-
	0,7	0,4	-	-
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyrityksiin				
Osuus osakkuusyritysten voitosta	-	-	0,7	0,0
Osinkotuotot muilta omistusyhteisyrityksiltä	1,8	0,3	0,5	0,3
Korkotuotot muilta omistusyhteisyrityksiltä	1,0	1,1	1,0	1,1
	2,8	1,4	2,2	1,4
Tuotot kiinteistösjoiituksista				
Korkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	18,2	16,1	-	-
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	2,6	2,8	2,6	3,0
Muut tuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	1,9	1,9	-	-
Muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	131,8	156,8	136,1	162,0
	154,5	177,7	138,8	165,0
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	223,8	157,8	223,8	157,8
Korkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	431,3	395,3	431,3	395,3
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	1 252,4	883,9	1 252,4	883,9
	1 907,5	1 437,0	1 907,5	1 437,0
Yhteensä	2 065,4	1 616,6	2 048,5	1 603,4
Arvon alentumisten palautukset	15,8	54,2	15,1	50,8
Myyntivoitot	1 169,8	1 270,6	1 175,8	1 270,6
Yhteensä	3 251,0	2 941,3	3 239,4	2 924,8
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösjoiituksista	-87,2	-103,2	-49,4	-63,8
Kulut muista sijoituksista	-898,0	-684,0	-897,8	-683,9
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut				
Saman konsernin yrityksille	-0,8	-0,7	-	-
Muille kuin saman konsernin yrityksille	-38,6	-41,6	-38,6	-41,6
	-39,4	-42,3	-38,6	-41,6
Yhteensä	-1 024,6	-829,4	-985,9	-789,3
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	-467,9	-70,0	-467,9	-65,1
Rakennusten suunnitelmapoistot	-11,6	-10,9	-42,6	-48,6
	-479,5	-80,8	-510,5	-113,7
Myyntitappiot	-331,4	-326,9	-331,4	-328,4
Yhteensä	-1 835,5	-1 237,2	-1 827,8	-1 231,4
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonorotuksia ja niiden oikaisua	1 415,5	1 704,1	1 411,6	1 693,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	1 415,5	1 704,1	1 411,6	1 693,5

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006
LIIEKULUERITTELYT				
Kokonaisliikekulut toiminnoittain				
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	19,5	15,3	18,1	14,2
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	2,8	4,2	2,7	4,0
	22,3	19,5	20,8	18,2
Liikekulut				
Vakuutusten hankintamenot:				
Ensivakuutuksen palkkiot	1,3	0,7	1,3	0,7
Muut vakuutusten hankintamenot	12,7	7,8	12,5	7,7
	14,0	8,5	13,8	8,4
Vakuutusten hoitokulut	33,9	28,5	32,5	27,1
Hallintokulut:				
Lakisääteiset maksut:				
ETK:n kustannusosuus	11,0	12,7	11,0	12,7
Oikeushallintomaksu	0,9	0,8	0,9	0,8
VWV:n valvontamaksu	0,4	0,4	0,4	0,4
Muut erät	-7,0	-	-7,0	-
	5,3	13,9	5,3	13,9
Muut hallintokulut	16,7	17,1	16,2	16,7
	69,8	68,1	67,7	66,1
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	1,4	1,0	1,3	1,0
Kulut muista sijoituksista	8,4	8,1	8,3	8,0
	9,8	9,2	9,6	9,1
Muut kulut				
	1,6	1,9	1,5	1,8
Kokonaisliikekulut yhteensä	103,5	98,6	99,7	95,1
HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	26,5	26,3	34,0	33,9
Eläkekulut	4,4	4,6	5,7	5,9
Muut henkilösivukulut	1,7	1,7	2,2	2,2
Yhteensä	32,6	32,6	42,0	41,9
Johdon palkat ja palkkiot				
Toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa	0,6	0,8	0,8	0,9
Hallitusten jäsenet ja varajäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	1,0	1,1	1,1	1,2
Johdon eläkesitoumukset				
Johtajien eläkeikä poikkeaa lain mukaisesta eläkeiästä ennen 1.7.1992 nimitettyjen johtajien osalta, joiden eläkeikä on 60 vuotta.				
Toimitusjohtajien eläkeikä on 62–63 vuotta.				
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	525	525	668	673

Milj. €

31.12. 2007

31.12. 2006

SIJOITUKSET**SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO, EMOYHTIÖ**

	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	427,1	427,1	552,1	441,3	448,4	559,2
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	656,0	660,2	880,3	848,6	852,8	1 048,9
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyriksissä	3,5	3,5	3,9	8,3	8,3	8,7
Muut kiinteistöosakkeet	4,8	4,8	5,4	16,4	16,4	17,0
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	492,1	492,1	492,1	488,2	488,2	488,2
Lainasaamiset omistusyhteisyriksiltä	7,7	7,7	7,7	8,3	8,3	8,3
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Sijoitukset omistusyhteisyriksissä						
Osakkeet ja osuudet	21,2	21,2	21,2	21,8	21,8	21,8
Lainasaamiset	16,9	16,9	16,9	18,7	18,7	18,7
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	10 237,4	10 237,9	11 923,0	7 658,1	7 658,9	9 473,7
Rahoitusmarkkinavälineet	7 907,1	7 907,1	7 800,6	9 465,8	9 465,8	9 402,1
Kiinnelainasaamiset	466,1	466,1	466,1	316,4	316,4	316,4
Muut lainasaamiset	746,3	746,3	746,3	793,5	793,5	793,5
Talletukset	86,5	86,5	86,5	75,1	75,1	75,1
	21 072,9	21 077,6	23 002,2	20 160,6	20 172,8	22 231,6
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta			-17,4			-48,6
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonorotuksia			4,7			12,2
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			1 924,6			2 058,8

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	31.12. 2007		31.12. 2006	
JOHDANNAISTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO, EMOYHTIÖ	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Suojaavien johdannaisten käypä arvo ja arvostusero				
Muut saamiset				
Johdannaisten hintaero	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut siirtosaamiset ja -velat				
Valuutanvaihtosopimukset	1,6	2,1	0,9	0,9
Arvostusero yhteensä		0,5		-0,0
Ei-suojaavien johdannaisten käypä arvo ja arvostusero				
Muut saamiset				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	675,2	644,1	633,4	658,6
Muut velat				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	-252,5	-173,0	-140,6	-122,9
Muut siirtosaamiset ja -velat				
Futuuri-, termiini- ja tuotonvaihtosopimukset	-79,7	47,0	-44,8	31,4
	342,9	518,1	448,0	567,1
Arvostusero yhteensä		175,2		119,1

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kpl Osuus osakkeista/
äänistä, % Kirjanpitoarvo,
milj. € Käypä arvo,
milj. €

OSAKKEET JA OSUUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ

Tietollmarinen Oy	1 530	30,00 / 70,00	0,2	0,2
-------------------	-------	---------------	-----	-----

OMISTUSYHTEYSYRITYSTEN OSAKKEET JA OSUUDET

Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö	96	100,00 / 14,96	8,2	8,2
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	3	100,00 / 0,00	0,5	0,5
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	15 777	26,30	12,5	12,5
Yhteensä			21,2	21,2

MUUT SIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet

Kotimaiset yhtiöt, noteeratut

Affecto Oyj	849 000	3,95	3,6	3,6
Ahlström Oyj	332 674	0,71	5,4	5,4
Aldata Solution Oyj	6 616 800	9,65	8,0	8,0
Alma Media Oyj	2 128 018	2,85	12,6	24,8
Amer Sports Oyj	508 950	0,70	4,7	9,3
Aspo Oyj	291 006	1,10	1,9	1,9
Atria Yhtymä Oyj	220 700	0,78 / 0,20	3,8	3,8
CapMan Oyj	548 500	0,69 / 0,41	1,4	1,8
Cargotec Oyj	1 307 833	2,04 / 0,87	41,1	41,4
Citycon Oyj	1 568 914	0,71	3,1	5,7
Comptel Oyj	683 591	0,64	1,0	1,0
Cramo Oyj	1 192 652	3,89	20,6	20,6
Elektrobit Oyj	2 273 140	1,76	3,7	3,7
Elisa Oyj	8 150 000	4,90	160,7	170,8
Exel Oyj	689 400	5,79	2,3	8,0
Finnair Oyj	2 901 564	2,26	23,4	23,4
Finnlines Oyj	4 106 000	10,09	57,6	62,6
Fiskars Oyj	1 516 990	1,96 / 0,30	17,1	20,2
Fortum Oyj	13 653 008	1,54	281,2	420,6
F-Secure Oyj	3 277 150	2,11	7,3	8,0
Glaston Oyj	624 400	0,79	1,6	1,7
HKScan Oyj	478 748	1,22 / 0,34	6,6	6,6
Huhtamäki Oyj	2 540 793	2,41	20,6	20,6
Ilkka-Yhtymä Oyj	281 880	1,92 / 2,30	1,3	3,2
Incap Oyj	500 000	4,10	0,7	0,7
Kemira Oyj	8 357 796	6,68	120,4	120,4
Kesko Oyj	543 392	0,56 / 0,87	16,8	20,3
Kone Oyj	2 720 567	2,12 / 0,91	94,5	130,3
Konecranes Oyj	734 309	1,20	12,4	17,3
Larox Oyj	329 700	3,51 / 0,66	1,2	3,9
Lassila & Tikanoja Oyj	2 994 020	7,72	28,2	66,7
Lemminkäinen Oyj	80 000	0,47	1,5	2,5
Lännen Tehtaat Oyj	153 800	2,43	1,8	2,5
Marimekko Oyj	71 700	0,89	1,2	1,3
Martela Oyj	335 400	8,07 / 2,14	2,8	2,8
Metso Oyj	3 120 303	2,20	100,8	116,4
M-real Oyj	6 562 541	2,00 / 7,24	21,2	21,2
Neste Oil Oyj	6 010 676	2,34	144,7	144,7
Nokia Oyj	15 907 989	0,40	336,8	421,9
Nokian Renkaat Oyj	4 134 200	3,34	40,0	99,4

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12.2007	Kpl	Osuus osakkeista/ äänistä, %	Kirjanpitoarvo, milj. €	Käypä arvo, milj. €
Okmetic Oyj	749 300	4,44	2,2	2,2
OKO Pankki Oyj	20 335 090	10,00 / 5,37	209,1	265,8
Olvi Oyj	515 748	4,97 / 1,13	3,1	12,3
Oral Hammaslääkärit Oyj	228 000	4,08	0,7	0,7
Oriola-KD Oyj	2 387 092	1,69 / 4,07	4,3	7,1
Orion Oyj	1 822 890	1,29 / 2,79	18,1	29,1
Outokumpu Oyj	4 433 704	2,45	89,1	94,0
Outotec Oyj	874 417	2,08	10,9	32,9
Powerflute Oyj	1 000 000	1,14	1,0	1,0
Pöyry Oyj	2 877 883	4,91	28,6	49,8
Raisio Oyj	1 016 966	0,62 / 0,12	1,5	1,5
Ramirent Oyj	2 372 828	2,18	18,1	26,6
Rapala VMC Oyj	511 001	1,29	2,8	2,8
Rautaruukki Oyj	3 058 240	2,18	90,7	90,7
Salcomp Oyj	500 000	1,28	1,6	2,0
Sampo Oyj	7 440 911	1,29 / 1,28	134,5	134,5
SanomaWSOY Oyj	3 789 770	2,29	54,8	74,2
Scanfil Oyj	580 000	0,96	1,1	1,1
Sponda Oyj	471 092	0,42	3,8	3,8
SRV Yhtiöt Oyj	275 000	0,75	1,4	1,4
SSH Communications Security Oyj	483 450	1,69	0,8	0,8
Stockmann Oyj Abp	1 003 731	1,79 / 0,36	26,4	29,8
Stonesoft Oyj	724 900	1,27	0,2	0,2
Stora Enso Oyj	12 795 161	1,62 / 1,85	130,6	130,6
Suomen Terveystalo Oyj	6 385 922	9,37	12,3	12,3
Suominen Yhtymä Oyj	1 911 552	8,06	3,9	3,9
Talvivaaran Kaivososakeyhtiö	3 974 600	1,78	14,8	16,0
Tamfelt Oyj Abp	2 047 823	7,43 / 4,59	17,5	23,1
Tekla Oyj	760 370	3,37	4,4	9,7
Teleste Oyj	894 776	5,06	6,0	6,0
Tietoenator Oyj	1 585 751	2,14	24,3	24,3
Tiimari Oyj Abp	351 781	3,41	1,6	1,7
Trainers' House Oyj	1 900 000	2,55	1,9	2,3
Tulikivi Oyj	1 902 380	5,12 / 1,55	2,0	3,0
Turvatiimi Oyj	3 100 000	4,69	0,6	0,6
UPM-Kymmene Oyj	5 700 993	1,11	78,7	78,7
UPM-Kymmene Oyj optiotodistukset	1 338 693	0,00	7,1	7,1
Uponor Oyj	1 783 710	2,44	22,5	30,7
Vacon Oyj	70 500	0,46	0,9	2,0
Vaisala Oyj	1 243 429	6,83 / 1,50	32,2	43,0
Wärtsilä Oyj Abp	1 886 016	1,97 / 0,83	64,3	98,2
YIT Oyj	2 684 447	2,11	17,5	40,2
Ålandsbanken Abp	23 000	0,20 / 0,02	0,5	0,6
Muut	709 881		2,4	2,8
Yhteensä			2 766,1	3 449,8

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kpl Osuus osakkeista/
äänistä, %

Kirjanpitoarvo,
milj. €

Käypä arvo,
milj. €

Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat

Aloitusrahasto Vera Oy	500	2,19	1,0	1,0
Arek Oy	2 520 000	18,00	2,5	2,5
Enfo Oyj	11 202	2,00	0,8	0,8
Fingrid Oyj	350	10,53 / 4,68	11,8	11,8
GreenStream Network Oyj	1 200 000	19,87	6,7	6,7
Medivire Hoiva Holding Oy	38 150	10	0,2	2,4
OneMed Group Oy	2 239 198	10,67	1,9	1,9
Osuuskunta KPY	761 900	13,73	12,1	12,1
PHP-Holding Oy	3 568	1,81 / 0,21	3,7	3,7
Pohjolan Voima Oy	1 500 000	4,29	82,0	82,0
Oy Porasto Ab	1 144	12,80 / 12,82	0,6	0,6
PRT-Forest Oy	6 000	10,02	3,6	3,6
SATO Oyj	7 231 240	16,28	24,4	24,4
Tornator Oy	375 000	7,50	6,0	27,0
VVO-yhtymä Oyj	951 520	15,83	22,3	22,3
Muut	222 383		2,0	2,0
Yhteensä			181,5	204,7

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

Ulkomaiset yhtiöt, noteeratut

Alankomaat

Aegon N.V.	3,6	3,6
Akzo Nobel N.V.	10,3	16,7
ASML Holding N.V.	4,9	5,0
EADS European Aeronautic Defence and Space Company	2,6	2,6
Elsevier N.V.	12,6	12,7
Fugro N.V.	5,2	6,5
Heineken N.V.	6,7	10,7
ING Groep N.V.	15,0	15,0
Koninklijke KPN N.V.	8,6	8,9
Koninklijke Philips Electronics N.V.	28,3	28,6
TNT N.V.	1,8	1,8

Belgia

Colruyt SA	8,6	8,7
Dexia	1,1	1,1
Fortis Group	10,4	10,4
InBev NV	24,6	24,6
KBC Bankverzekerings NPV	5,3	5,3

Espanja

Altadis S.A.	25,2	25,3
Banco Bilbao Vizcaya Argentia	18,8	18,8
Banco Popular Espanol S.A.	2,9	2,9
Banco Santander S.A.	29,6	29,6
Iberdrola Renovables	3,2	3,4
Iberdrola S.A.	0,9	1,1
Telefonica S.A.	21,1	32,8
Union Fenosa S.A.	9,9	11,1

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

Irlanti

CRH Plc	7,1	7,1
---------	-----	-----

Iso-Britannia

Anglo American Plc	17,5	21,2
Astra Zeneca Group Plc	8,7	8,7
BAE Systems Plc	14,2	14,6
BG Group Plc	12,7	16,9
BP Plc	57,7	63,2
British American Tobacco Plc	10,6	11,9
British Energy Plc	7,8	7,8
British Sky Broadcasting Group Plc	1,3	1,3
Diageo Plc	14,4	16,6
Experian Group Ltd	0,9	0,9
GlaxoSmithKline Plc	37,7	37,7
Intertek Group Plc	4,7	6,1
Kazakhgold Group ADR	0,8	0,8
Marks & Spencer Group Plc	11,4	11,4
National Grid Plc	4,5	4,9
Northumbrian Water Group Plc	3,8	3,8
Pearson Plc	3,4	3,4
Punch Taverns Plc	2,3	2,3
Reckitt Benckiser Group Plc	9,1	20,0
Rio Tinto Plc	8,5	15,9
Royal Bank of Scotland Group Plc	0,3	1,3
Royal Dutch Shell	47,0	62,8
Sainsbury Plc	3,6	3,6
Scottish & Newcastle Plc	3,0	3,0
Tesco Plc	19,0	26,2
Unilever Plc	20,8	22,7

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12. 2007	Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,	
	milj. €	milj. €
Vodafone Group Plc	46,4	54,6
WPP Group Plc	7,4	7,4
Italia		
Assicurazioni Generali S.p.A	11,0	11,0
Enel S.p.A	18,5	18,5
ENI S.p.A	23,2	23,4
Fiat S.p.A	6,7	6,7
Intesa Sanpaolo	11,5	11,6
Mediaset S.p.A	2,1	2,1
Telecom Italia S.p.A	6,1	6,1
Unicredit S.p.A	17,0	17,0
Itävalta		
Erste Bank der Oesterreichischen Sparkassen	1,7	1,7
Luxemburg		
ArcelorMittal	10,2	13,5
Norja		
Aceryg SA	6,2	6,2
DnB NOR ASA	3,6	3,7
StatoilHydro ASA	5,8	6,4
Telenor ASA	2,4	4,5
TGS Nopec Geophysical Company ASA	3,7	3,7
Portugali		
Portugal Telecom	2,2	2,2
Ranska		
Accor SA	6,0	6,0
Air Liquide SA	9,6	10,8
Alcatel-Lucent SA	6,3	6,3
AXA SA	11,7	11,7
BNP Paribas SA	21,7	21,7
Cap Gemini SA	14,3	14,3
Carrefour SA	16,7	19,1
Cie Generale de Geophysique Veritas	2,5	2,8
Compagnie de Saint-Gobain	3,2	3,2
Dassault Systemes SA	4,0	4,0
EDF Energies Nouvelles SA	1,1	1,8
Electricite De France	8,6	12,4
France Telecom	16,6	19,2
Lafarge SA	7,3	7,5
LVMH Moet Hennessy Louis Vuitton SA	16,9	16,9
Michelin	3,9	3,9
Pinault-Printemps	5,2	5,2
Publicis Groupe	3,1	3,1
Renault SA	5,8	5,8
Rhodia SA	0,5	0,5
Sanofi-Aventis SA	19,8	19,8
Schneider Electric SA	8,0	8,8

OSAKKEET JA OSUUDET, EMOYHTIÖ 31.12. 2007	Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,	
	milj. €	milj. €
Societe Generale SA	9,9	9,9
Suez SA	19,2	26,2
TotalFinaElf SA	40,6	53,3
Vallourec SA	4,3	4,6
Vinci SA	9,6	11,6
Vivendi SA	11,2	12,7
Muut	0,0	0,0
Ruotsi		
Atlas Copco AB	3,1	3,1
Black Earth Farming	4,2	4,2
Ericsson LM AB	4,8	4,8
Hennes & Mauritz AB	20,8	20,8
Husqvarna AB	5,6	6,4
Nordea Bank AB	376,1	376,1
Sandvik AB	2,4	2,4
Skandinaviska Enskilda Banken	2,2	2,2
Swedbank AB	1,0	1,0
Swedish Match AB	2,4	2,9
Svenska Handelsbanken AB	5,9	6,0
Tele2 AB	2,6	3,3
TeliaSonera AB	80,6	86,0
Volvo AB	4,6	4,6
Saksa		
Allianz SE	20,7	21,1
BASF AG	11,5	12,6
Bayer AG	24,7	30,5
Commerzbank AG	5,4	5,4
Continental AG	1,3	1,3
Daimler AG	20,4	23,5
Deutsche Bank AG	4,4	4,5
Deutsche Post AG	6,0	7,0
Deutsche Telekom AG	11,2	13,1
E.On AG	28,2	35,7
GEA Group	4,0	4,6
Infineon Technologies AG	5,4	5,4
Linde AG	6,9	7,7
MAN AG	8,8	10,3
Münchener Rückversicherungs- Gesellschaft AG	11,0	11,3
Porsche AG	2,9	4,1
RWE AG	1,5	1,5
SAP AG	15,4	15,4
Siemens AG	36,5	45,8
Stada Arzneimittel AG	12,7	13,3
Thyssen Krupp AG	3,7	3,8
Volkswagen AG	10,6	10,6

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

Sveitsi

ABB AG	9,9	13,8
Credit Suisse Group	9,0	9,0
Holcim Ltd	9,2	11,6
Julius Baer Holding AG	2,0	2,0
Kuehne & Nagel International AG	0,6	3,0
Nestle SA	34,8	43,7
Nobel Biocare	7,3	7,3
Novartis AG	48,3	48,3
Roche Holdings SA	32,8	37,0
STMicroelectronics N.V.	2,4	2,4
Swatch Group AG	14,4	14,4
Swiss Reinsurance AG	4,9	4,9
Syngenta AG	2,4	3,4
UBS AG	16,1	16,1
XSTRATA	12,3	19,0
Zurich Financial Services AG	14,4	14,4

Tanska

Den Danske Bank A/S	14,1	14,1
Novo Nordisk A/S	3,0	3,0

Venäjä

Halyk Savings Bank of Kazakhstan	1,0	1,0
NovaTek OAO	1,9	2,6
OAO Rosneft- GDR	1,9	2,0
Polymetal	0,7	0,7
Southern Telecommunications Company	1,2	1,2
VTB Bank OSJC GDR	2,1	2,1

Viro

Tallinna Vesi AS	2,9	3,7
------------------	-----	-----

Yhdysvallat

Motorola, Inc.	3,5	3,5
Sirf Technology Holdings Inc.	4,3	4,3

Yhteensä **2 094,4** **2 307,9**

Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat

Yhdysvallat

Muut	0,3	0,3
------	-----	-----

Omistusosuudet ulkomaisissa yhtiöissä 0,002–1,451 %.

Yli 1 % omistukset yhtiöissä: Tallinna Vesi AS 1,45 %,

Nordea Bank AB 1,27 %

Korkorahastot

Aberdeen Global Emerging Bond Fund A class ACC	34,3	34,3
AXA IM US Short Duration High Yield \$ A-class	84,4	84,4
AXA WF US High Yield Bonds USD 1 CAP	56,1	56,1
Evli European High Yield B	15,7	21,2
Fidelity Funds - US High Yield	77,6	77,6
Goldman Sach Global High Yield Portfolio Class I	207,7	207,7

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

ING (L) Renta Fund - Emerging Markets Debt (LOCAL C) CAP. -P-	103,9	117,5
ING International (II) / Emerging Markets Debt (USD) C	74,7	82,3
Invesco Navigator Fund (Offshore), Ltd	17,0	17,0
Julius Baer Local Emerging Bond Fund	37,2	39,8
Loomis Sayles Institutional High Income class S/D	22,1	22,1
McDonnell Loan Opportunity Fund (Offshore) class A	5,7	5,7
McDonnell Loan Opportunity Fund (Offshore) class B	8,6	8,6
New Amsterdam Capital European Credit Fund	18,8	18,8
OP Vaihtovelkakirjalaina A osuudet	10,0	13,3
OP-High Yield Fund A	19,7	19,7
OP-Kehittyvät Korkomarkkinat A	45,2	45,9
PEMBA European Loan Opportunities Fund Class A	13,1	13,1
Stone Tower Offshore Credit Fund A-Initial Series	10,0	10,0
Stone Tower Offshore Credit Fund Ltd A-02-07	9,6	9,6
Syinvest Emerging Market Local Currency Bonds	37,2	38,1
T.Rowe Global high Yield Bond Fund	31,4	33,6
Yhteensä	939,9	976,3

Osakerahastot

Aberdeen Global Asia Pacific Fund A2	41,1	76,4
Aberdeen Global Asian Smaller Companies Fund A2	41,9	67,7
Aberdeen Global China Opportunities Fund A2	45,7	99,1
ABN Amro Latin America Equity Fund	46,5	96,8
ABN Amro Small Cap Finland B (kasvu) rahasto	6,0	15,6
AXA Pan-European Small Cap Alpha Fund	60,0	86,3
AXA Rosenberg Japan Small Cap Alpha Fund	23,8	23,8
CAF Asian Growth Institutional Fund Class VII	40,8	59,5
CAF Emerging Markets Institutional Fund Class VII	113,6	129,7
Carnegie Global Health Care Fund	24,7	37,8
Carnegie Medical	47,0	58,4
DB X-trackers MSCI ETF	454,9	454,9
DCF Baltic States Cap. Fund	3,7	16,5
East Capital Balkan Fund	14,0	32,9
East Capital Bering Balkan Fund USD	5,0	6,5
East Capital Bering Russia Fund	10,0	10,0

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

East Capital Bering Ukraine Fund class A Master	10,0	19,6
East Capital Bering Ukraine Fund class A July 07	7,4	7,9
Evli Greater Russia B	10,0	20,9
FIM Fenno	9,0	22,9
Fourton Hannibal	4,6	4,6
Fourton Odysseus A	15,0	17,9
Fourton Stamina A	10,0	12,0
Health Care Select Sector SPDR ETF Fund	55,7	55,7
Hermes European Focus Fund Leg 1	50,0	60,4
Hermes European Focus Fund Leg 2	25,0	25,6
Investec Pan Africa Fund I S6 USD	19,8	22,3
Investec Pan Africa Fund I S6-1 USD	9,8	10,2
JP Morgan Fleming Funds Europe Small Cap Fund s.A	69,1	94,3
Montanaro European Small Cap Fund Euro	59,8	59,8
OMXH25 indeksiosuus	19,1	19,1
OP Kehittyvä Aasia	49,8	49,8
OP-Suomi Arvo A	6,6	12,7
OP-Suomi Pienyhtiöt A	20,9	30,1
Prosperity Russia Domestic Fund Limited	23,7	23,7
Prosperity Voskhod Fund Limited	32,7	35,3
Russel Japan Equity Fund A Accum	191,3	191,3
Russell Emerging Equity Fund A	93,6	159,1
SEB Gyllenberg European Equity Value Fund	50,0	59,1
Seligson & Co Russian Prosperity Fund Euro K	65,0	76,0
SPDR Trust series 1 ETF	1 051,6	1 051,6
Yhteensä	2 938,2	3 413,6

Kiinteistörahastot

Aberdeen Indirect Property Partners Asia	4,3	4,3
Aberdeen Real Estate Fund Finland L.P.	47,8	60,2
Babcock & Brown European Infrastructure Fund	1,0	1,0
Capman Re II KY	3,0	3,0
Carlyle Europe Real Estate Partners II, L.P.	14,3	14,4
European Office Income Venture	19,0	24,7
European Property Investors, LP	12,2	15,2
European Retail Income Venture	19,6	20,4
Frogmore Real Estate Partners, L.P.	7,5	7,5
Goodman European Logistics Fund	19,9	20,8
Iccapital European Property Fund B	6,8	6,8

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

Logistis II	10,1	10,6
Pradera European Retail Fund	19,1	21,7
Real Estate Fund Finland I Ky	2,8	2,9
Rockspring German Retail Box Fund	20,1	21,4
The Archstone German Fund	22,1	22,1
Muut	0,4	0,4
Yhteensä	230,1	257,2

Pääomarahastot *)

Access Capital LP	3,1	6,9
Advent Private Equity Fund III D	2,8	2,8
Alpha Private Equity Fund V	11,1	13,0
Apax Europe V – D, L.P.	13,8	14,5
Apax Europe VI – D, L.P.	17,4	23,4
Apax Europe VII – B, L.P.	16,3	16,3
Arcadia Beteiligungen BT GmbH & Co. KG	1,4	4,1
Arcadia II	0,9	0,9
Atlas Venture VI	1,7	1,7
Axa Secondary Fund IV L.P.	4,7	4,7
Baltic Investment Fund III L.P.	1,3	2,5
BC European Capital VII	7,7	8,2
BC European Capital VIII	5,5	5,5
Bio Fund Ventures II		
Jatkosijoitusrahasto Ky	0,7	0,7
Bio Fund Ventures II Ky	1,3	1,3
Bridgepoint Europe II B	8,2	12,4
Bridgepoint Europe III	16,7	17,8
CapMan Buyout VIII Fund A L.P.	6,1	6,1
Capman Equity VII B L.P.	2,3	8,5
Coller International Partners IV-FD, L.P.	1,9	7,6
Coller International Partners V	6,7	6,7
Doughty Hanson & Co IV, Limited Partnership 4	17,8	23,2
Doughty Hanson V	6,9	6,9
Eqvitec Teknologiarahasto I Ky	0,6	0,6
Eqvitec Teknologiarahasto II Ky	6,8	6,8
Eqvitec Teknologiarahasto III Ky	2,6	2,6
European Strategic Partners	14,3	16,4
Finnventure Rahasto IV	0,9	1,2
GrowHow I Ky	0,9	0,9
HarbourVest Partners VI-Buyout Partnership Fund LP	2,9	3,2
HarbourVest Partners VI-Partnership Fund L.P.	6,8	6,8
HG Capital 5	9,2	9,5
Ilmarisen Suomi-Rahasto 1 KY	7,4	7,4
Industri Kapital 1997 L.P. II	1,7	1,7
Industri Kapital 2000 L.P. I	5,6	9,1

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

Isis IV L.P.	2,2	2,2
KKR 2006 Fund L.P.	16,8	16,8
KKR Asian Fund L.P.	1,7	1,7
KKR European Fund II, LP	20,8	20,9
LGV 5 Private Equity Fund Limited Partnership	0,7	1,4
MB Equity Fund III Ky	4,3	5,7
MB Equity Fund IV	1,4	1,4
Midinvest Fund II Ky	0,9	0,9
Nordic Capital IV Limited	0,7	1,5
Nordic Capital V	16,3	24,9
Nordic Capital VI	29,1	30,2
Permira Europe II LP2	4,6	4,6
Permira Europe III LP	12,7	18,7
Permira IV LP	23,6	23,6
Proventure & Partners Scottish Limited Partnership	2,2	2,3
Seedcap Ky	0,8	0,8
Sention Kasvurahasto KY	0,9	2,8
Silver Lake Partners III L.P.	3,7	3,7
Sponsor Fund II	5,1	7,0
Teknoventure II Ky	1,1	1,4
The First European Fund Inv LP (Amanda Capital)	7,9	8,0
The Fourth Cinven Fund Limited Partnership	16,9	16,9
The Third Cinven Fund Limited Partnership	11,0	14,1
Veronis Suhler Stevenson Communications PartnersIV	5,1	5,1
Muut	3,6	40,9
Yhteensä	410,4	520,0

Muut rahastot

1861 Capital Offshore Fund Ltd., cl. A1 Series 2	14,7	14,7
1861 Capital Offshore Fund Ltd., cl. A1 Series 4	4,3	4,3
Absolute Alpha Fund PCC Ltd Diversified Euro	93,1	114,8
AlphaGen Crusis Fund	19,9	20,4
BGI Global Ascent (Euro), Ltd.	21,0	21,9
Black River Global Multi Strategy Fund Ltd (lev.)	17,9	17,9
Bluecrest Capital Int'l Ltd, Class F Euro	10,0	11,4
Brevan Howard Fund B Class Limited	10,0	12,2
Centennier Ltd C-1 class	8,2	8,2

OSAKKEET JA OSUUDET,
EMOYHTIÖ 31.12.2007

Kirjanpitoarvo, Käypä arvo,
milj. € milj. €

Citadel Kensington Global Strategies LTD	25,0	25,3
D.E Shaw Composite International Fund	19,8	20,5
Davidson Kempner Int. Ltd. new issue class C	18,4	18,4
Goldman Sachs Global Alpha Fund	5,5	5,5
Green Way Limited - Class B fund-of-funds	4,6	7,1
HBK Offshore Fund Ltd class C	21,8	21,8
Highbridge Asia Opportunities Fund, Ltd.	19,7	19,7
JP Morgan Multi-Strategy Fund Ltd s. A	19,3	21,6
Och Ziff Europe Overseas Fund	21,0	23,9
Och-Ziff Asia Overseas Fund	9,4	9,5
Palmetto Catastrophe Fund, Ltd class A	9,7	9,7
Par IV Offshore Fund, Ltd	16,6	16,6
Paulson Credit Opportunities	11,8	78,6
Polygon Global Opportunities Fund	23,3	23,3
QVT Global L.P. Fund	20,2	23,3
RMF Absolute Return Strategies I Ltd.	84,2	84,2
RMF Inv. Strategies Limited WV1 Top 20 class II	15,0	19,1
Shepherd Investments International Ltd (Class A)	20,0	21,6
Solon Capital, Ltd	39,9	44,4
Stark NatCat Offshore Fund Ltd	9,9	9,9
Temujin International Fund Ltd.	8,8	8,8
Thales International Fund Ltd.	11,9	11,9
Ursus International Ltd.	19,6	20,0
Vicis Capital Fund (International)	22,6	22,6
Yhteensä	677,1	793,3
Yhteensä	10 237,9	11 923,0

*) Ei sisällä kiinteistörahastoja.

Osakkeista ja osuuksista eritelty kirjanpitoarvoltaan yli 500 000 euron omistukset.

Lainaksi annettuja osakkeita ei ole vähennetty.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	2007	2006
---------	------	------

AVOIMET ARVOPAPERILAINASOPIMUKSET

Lainaksi annetut osakkeet

Määrä, kpl	470 209	1 804 050
Jäljellä oleva hankintameno	5,3	38,5
Käypä arvo	7,8	45,6

Lainaksi annetut joukkovelkakirjalainat

Nimellisarvo	-	2 187,5
Jäljellä oleva hankintameno	-	2 200,9
Käypä arvo	-	2 192,7

Lainaksi annetut osakkeet ovat pörssiosakkeita.

Kaikki lainat ovat alle vuoden mittaisia ja milloin tahansa keskeytettävissä.

Lainaksiottaja on asettanut lainoista vakuuden.

LAINASAAMISET

Muiden lainasaamisten erittely vakuuden mukaan

Pankkitakaus	143,6	189,2
Takausvakuutus	200,0	206,8
Muu vakuus	81,5	65,2
Ei vakuudelliset		
lainat pankeille ja rahoitusyhtiöille	29,3	63,8
lainat muille	291,9	268,4
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	746,3	793,5

Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin, emoyhtiö

Kiinnelainasaamiset	10,9	12,6
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjiltä	16,9	18,7
Muut lainasaamiset	253,3	344,0
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	281,1	375,2

Milj. €	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	2007	2006	2007	2006

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

Oma pääoma

Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot				
1.1.	55,4	49,5	55,4	49,5
Siirto käyttämättömistä lahjoitusvaroista	0,1	-	0,1	-
Siirto edellisen tilikauden ylijäämästä	7,7	5,9	7,7	5,9
Muut rahastot	-	-	0,6	0,6
	63,2	55,4	63,8	56,0
Edellisten tilikausien voitto (tappio)				
1.1.	9,4	7,4	-5,0	2,0
Jaettu takuupääoman korko	-1,7	-1,4	-1,7	-1,4
Lahjoitusvaroihin siirretty	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Siirto yhtiöjärjestyksen mukaisiin rahastoihin	-7,7	-5,9	-7,7	-5,9
	-	-	-14,5	-5,4
Tilikauden voitto (tappio)	5,9	9,4	-0,3	0,4
	92,1	87,8	72,0	73,9

Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen:

Takuuosuuden omistajien osuus				
Takuupääoma	23,0	23,0	23,0	23,0
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	1,6	1,7	1,6	1,7
Vakuutuksenottajien osuus	67,6	63,2	47,5	49,3
Yhteensä	92,1	87,8	72,0	73,9

Takuuosuutta koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset:

Takuupääoma jakaantuu 13 672 takuuosuuteen. Takuuosuuksilla on keskenään yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin ja voitonjakoon.

Yhtiön varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä yhtiön velat ylittävistä varoista takuuosuuden omistajille kuuluu takuupääomaa vastaava osuus sekä sille yhtiöjärjestyksessä määritelty kohtuullinen tuotto. Muu osa velat ylittävistä varoista kuuluu vakuutus-entottajille osana vakuutuskantaa.

Yhtiöllä ja takuuosuuden omistajilla on lunastusoikeus, mikäli takuuosuus on siirtynyt muulle kuin yhtiön takuuosuuden omistajille.

Voitonjakokelpoiset varat:

Tilikauden voitto (tappio)	5,9	9,4	-0,3	0,4
+ Muut rahastot				
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	63,2	55,4	63,2	55,4
+ Edellisten tilikausien tulos	-	-	-14,5	-5,4
- Tilinpäätössiirroista omaan pääomaan merkitty määrä	-	-	-13,0	-18,2
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	69,1	64,8	35,5	32,2

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. € 2007 2006

VAKUUTUSTEKNISEN VASTUUVELAN ERITTELY

Vakuutusmaksuvastuu

Vastaiset eläkkeet	11 026,4	10 636,1
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 937,1	3 588,3
Ositettu lisävakuutusvastuu	75,1	81,0
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	6,8	-
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	15 045,4	14 305,5

Korvausvastuu

Alkaneet eläkkeet	6 697,7	5 701,8
Tasointusvastuu	917,9	909,9
Korvausvastuu yhteensä	7 615,6	6 611,7

Vakuutustekninen vastuuvetä yhteensä

22 661,1 20 917,2

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET, EMOYHTIÖ

Omasta puolesta annetut vakuudet

Vuokranmaksun vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,3	0,7
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	231,8	211,0
Osakelainauksen vakuudeksi annetut pantit	1,0	50,4

Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Sijoitussitoumukset

Pääomarahastot	920,9	593,6
Muut sijoitussitoumukset	5,1	9,5

Johdannaissopimukset

Suojaavat

Valuuttajohdannaiset

Valuutanvaihtosopimukset

Avoimet, kohde-etuus	16,6	16,8
käypä arvo	1,9	0,9

Ei-suojavat

Korkojohdannaiset

Futuuri- ja termiinisopimukset

Avoimet, kohde-etuus	475,9	598,6
käypä arvo	0,0	0,0

Optiosopimukset

Avoimet, ostetut, kohde-etuus	197,6	116,0
käypä arvo	3,0	0,0

Koron- ja luottoriskinvaihtosopimukset

Avoimet, kohde-etuus	-507,1	-56,9
käypä arvo	25,0	0,6

Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset			
Avoimet,	kohde-etuus	3 489,5	2 201,0
	käypä arvo	41,8	22,1
Suljetut,	käypä arvo	2,7	0,7
Optiosopimukset			
Avoimet, ostetut,	kohde-etuus	2 565,4	0,0
	käypä arvo	53,8	0,0
Avoimet, asetetut,	kohde-etuus	-1 460,8	0,0
	käypä arvo	-13,1	0,0
Valuutanvaihtosopimukset			
Avoimet,	kohde-etuus	29,7	16,0
	käypä arvo	-1,1	-0,1
Osakejohdannaiset			
Futuuri- ja terminisopimukset			
Avoimet,	kohde-etuus	-113,9	-498,2
	käypä arvo	0,0	0,0
Optiosopimukset			
Avoimet, ostetut,	kohde-etuus	3 859,4	3 281,4
	käypä arvo	587,2	658,6
Avoimet, asetetut,	kohde-etuus	-2 282,3	-1 399,2
	käypä arvo	-159,9	-122,9
Tuotonvaihtosopimukset			
Avoimet,	kohde-etuus	77,2	-41,5
	käypä arvo	-23,7	3,5
Hyödykejohdannaiset			
Futuuri- ja terminisopimukset			
Avoimet,	kohde-etuus	3,9	0,0
	käypä arvo	0,0	0,0
Tuotonvaihtosopimukset			
Avoimet,	kohde-etuus	234,8	110,0
	käypä arvo	2,8	4,6

Suljettujen ja erääntyneiden johdannaisten tulos on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

Arvostusperiaatteet

Noteerattujen johdannaisten käyvät arvot on laskettu käyttäen pörssissä noteerattua hintaa.

Noteeraamattomien korko-, osake- ja hyödykejohdannaisten käyvät arvot perustuvat vastaavanlaisten noteerattujen sopimusten markkinahintoihin tai ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvoista. Valuuttajohdannaisten käyvät arvot perustuvat markkinanoteerauksiin, ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvoista tai ne on määritelty käyttäen yleisesti tunnettuja teoreettisia hinnoittelumalleja.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Milj. €	2007	2006
Yhteisvastuumäärä		
Yhtiö kuuluu Osuuspankkikeskus Osk:n edustamaan verovelvollisuusryhmään. Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilitettävästä arvonlisäverosta.		
Arvonlisäverovähennysten palautusvastuu	17,6	10,4
Vastuu on laskettu 31.12.2007 voimassa olleiden määräysten mukaisesti.		
Leasing- ja vuokravastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät	0,3	0,2
Myöhemminä vuosina erääntyvät	0,3	0,5
Muut vastuusitoumukset	3,7	3,4
TOIMINTAPÄÄOMA		
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	90,5	86,1
Tilinpäätössiirtojen kertymä	10,2	14,7
Omaisuuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	2 100,2	2 177,9
Osittamaton lisävakutusvastuu	3 937,1	3 588,3
Muut erät	-69,2	-39,0
	6 068,8	5 828,0
TVYL 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä	2 026,3	1 630,5
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuovelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	917,9	909,9

Tunnusluvut ja analyysit

	2007	2006	2005	2004	2003
TIIVISTELMÄ TUNNUSLUVUISTA					
Vakuutusmaksutulo, milj. €	2 772,5	2 652,6	2 346,0	2 217,3	2 229,6
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj. € ¹⁾	2 396,1	2 237,1	2 033,8	1 931,3	1 899,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo-in, milj. €	1 325,0	1 803,0	2 174,1	1 276,8	1 281,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	5,7	8,5	12,1	7,9	8,7
Liikevaihto, milj. €	4 200,9	4 368,0	3 727,1	3 151,6	3 404,3
Kokonaisliikekulut, milj. €	103,5	98,6	98,2	98,5	87,8
Kokonaisliikekulut % liikevaihdosta	2,5	2,3	2,6	3,1	2,6
Hoitokustannustulolla katetut liikekulut	85,6	71,8	74,4	75,4	68,6
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6
Kokonaistulos, milj. €	344,6	850,3	1 514,9	698,5	818,3
Vastuuelka, milj. €	22 661,1	20 917,2	18 891,3	16 375,6	15 275,0
Toimintapääoma, milj. €	6 068,8	5 828,0	5 090,1	3 597,8	2 951,2
% vastuuelasta ²⁾	32,5	33,7	32,0	25,6	22,3
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,00	2,38	2,52	2,27	2,16
Tasointuvastuu, milj. €	917,9	909,9	893,6	842,8	814,6
Eläkevarat, milj. € ³⁾	24 761,2	23 095,1	20 972,5	17 649,2	16 181,0
Siirto asiakashyvityksiin (%) TyEL-palkkasummasta	0,60	0,70	0,76	0,46	0,33
TyEL-palkkasumma, milj. €	12 425,5	11 505,6	10 268,0	9 766,9	9 879,4
YEL-työtulosumma, milj. €	989,1	923,6	879,0	850,7	812,4
TyEL-vakuutuksia ⁴⁾	34 113	31 551	31 386	31 572	31 927
TyEL-vakuutettuja	417 000	387 000	357 000	349 000	364 000
YEL-vakuutuksia	51 289	49 898	49 495	49 580	49 696
Eläkkeensaajia	262 971	257 884	243 775	239 511	235 965

¹⁾ Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokuluja

²⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuelasta

³⁾ Vastuuelka + arvostuserot

⁴⁾ Vakuutussopimuksen tehneiden työnantajien vakuutukset

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tunnusluvut ja analyysit

Milj. €	2007	2006	2005	2004	2003
TULOSANALYYSI					
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	9,0	19,9	51,2	34,2	38,5
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	321,6	807,6	1 452,0	657,4	770,7
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	1 325,0	1 803,0	2 174,1	1 276,8	1 281,1
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-1 003,4	-995,5	-722,1	-619,4	-510,4
Hoitokustannustulos	14,0	22,9	11,7	6,9	9,1
Kokonaistulos	344,6	850,3	1 514,9	698,5	818,3
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	270,6	769,3	1 436,9	653,5	785,3
Tasotusvastuun muutokseen	8,0	16,3	50,8	28,2	35,4
Toimintapääoman muutokseen	262,7	753,0	1 386,1	625,3	749,9
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	339,0	647,7	573,0	252,8	623,7
Arvostuserojen muutokseen	-77,7	96,6	807,7	367,6	119,5
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	-4,6	-0,8	-2,0	-1,5	1,2
Tilikauden voittoon	5,9	9,4	7,4	6,4	5,5
Siirtoon asiakashyvityksiin	74,0	81,0	78,0	45,0	33,0
Ositetun lisävakuutusvastuun täydennykseen ¹⁾					
Yhteensä	344,6	850,3	1 514,9	698,5	818,3

¹⁾ 31.12. 2007 ositetun lisävakuutusvastuun vuonna 2002 tehdystä täydennyssiirrosta oli kuolettamatta 8,7 miljoonaa euroa

VAKAVARAISUUS

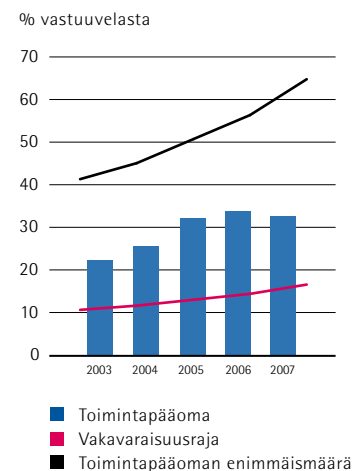
Toimintapääoma ja sen rajat

(% :na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta)

Vakavaraisuusraja	16,3	14,1	12,7	11,3	10,3
Toimintapääoman enimmäismäärä ¹⁾	65,0	56,5	50,8	45,1	41,3
Toimintapääoma	32,5	33,7	32,0	25,6	22,3

¹⁾ Ajalta ennen vuotta 2007 tavoitevyöhykkeen yläraja

Vakavaraisuus

	2007		2006		2005		2004		2003	
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%
SIJOITUSJAKAUMA (KÄYVIN ARVOIN)										
Lainasaamiset ¹⁾	1 239,3	5,2	1 139,1	5,0	1 076,0	5,1	1 110,9	6,3	1 403,0	8,8
Joukkovelkakirjalainat ^{1) 2)}	8 611,1	36,4	10 387,2	45,2	10 317,5	49,2	8 750,7	49,6	7 831,5	49,0
sisältää korkorahastoja	984,4	4,2	871,4	3,8	596,6	2,8	478,3	2,7	261,3	1,6
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ^{1) 2) 3)}	447,2	1,9	155,9	0,7	398,3	1,9	532,7	3,0	367,8	2,3
Osakkeet ja osuudet	11 200,7	47,3	9 053,1	39,4	7 133,3	34,0	5 280,2	29,9	4 016,6	25,1
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	2 165,3	9,2	2 259,5	9,8	2 058,1	9,8	1 961,1	11,1	2 366,6	14,8
sisältää sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä*	249,3	1,1	137,5	0,6	38,8	0,2	9,2	0,1		
Sijoitukset yhteensä	23 663,6	100,0	22 994,9	100,0	20 983,2	100,0	17 635,6	100,0	15 985,5	100,0
Jvk-salkun modifioitu duraatio	4,35		4,21		4,65		5,11		4,65	

¹⁾ Sisältää kertyneet korot

²⁾ Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot muihin rahoitusmarkkinavälineisiin

³⁾ Sisältää taseen sijoituksiin kuuluvat talletukset

⁴⁾ Sisältää niiden sijoitusrahastojen osuudet ja sijoitukset niihin rinnastettaviin yhteissijoitusyrityksiin jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin

* Eivät sisällä kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeita

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tunnusluvut ja analyysit

Milj. €	2007	2006	2005	2004	2003
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTOERITTELY JA TULOS					
Suorat nettotuotot	1 028,0	789,4	419,7	617,8	638,1
Lainasaamiset	51,5	44,8	46,5	56,8	65,6
Joukkovelkakirjalainat	330,1	306,0	288,7	247,6	279,9
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	17,4	19,0	29,7	9,8	9,3
Osakkeet ja osuudet	583,2	351,1	-1,2	219,0	176,9
Kiinteistösijoitukset	68,0	75,0	59,6	87,5	112,9
Muut sijoitukset					
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-22,2	-6,4	-3,7	-3,0	-6,5
Arvonmuutokset kirjanpidossa ¹⁾	374,7	917,0	946,8	291,4	523,5
Osakkeet ja osuudet	439,1	937,3	745,8	143,0	350,9
Joukkovelkakirjalainat	-119,7	-15,9	164,9	118,3	169,7
Kiinteistösijoitukset	55,3	-4,2	36,3	30,4	2,6
Muut sijoitukset	0,0	-0,2	-0,2	-0,3	0,2
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	1 402,7	1 706,4	1 366,5	909,2	1 161,6
Arvostuserojen muutos ²⁾	-77,7	96,6	807,7	367,6	119,5
Osakkeet ja osuudet	-86,5	271,2	899,6	282,2	248,3
Joukkovelkakirjalainat	-29,3	-246,7	-87,1	125,6	-133,7
Kiinteistösijoitukset	38,1	72,1	-4,8	-40,2	4,9
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	1 325,0	1 803,0	2 174,1	1 276,8	1 281,1
Vastuuvelan tuottovaatimus	-1 003,4	-995,5	-722,1	-619,4	-510,4
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	399,3	711,0	644,3	289,8	651,2
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	321,6	807,6	1 452,0	657,4	770,7
Johdannaisten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista	277,5	164,7	-190,7	20,8	86,7

¹⁾ Myyntivoitot ja -tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

²⁾ Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

2007 2007 2007 2006 2005 2004 2003

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO SITOUTUNEELLE PÄÄOMALLE 1.1.–31.12. 2007

	Sijoitusten netto- tuotot käyvin arvoin ¹⁾ milj. €	Sitoutunut pääoma ²⁾ milj. €€	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle
Lainasaamiset	51,5	1 137,2	4,5	4,4	4,6	4,7	4,6
Joukkovelkakirjalainat ³⁾	194,8	9 831,6	2,0	1,0	4,3	7,0	5,1
josta korkorahastot	13,3	991,4	1,3	9,1	4,3	11,9	21,9
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	17,4	439,2	4,0	3,8	4,5	1,4	1,8
Osakkeet ja osuudet	898,1	9 899,4	9,1	20,3	30,7	13,4	22,1
Kiinteistösijoitukset ⁴⁾	185,5	1 957,5	9,5	7,3	4,7	3,6	5,2
josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä*	24,0	165,1	14,5	11,2	10,3	-4,0	
Sijoitukset yhteensä	1 347,2	23 265,0	5,8	8,6	12,1	7,9	8,8
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-22,2	23 276,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	1 325,0	23 276,1	5,7	8,5	12,1	7,9	8,7

¹⁾ Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin = Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos – kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan ostojen / kulujen ja myyntien / tuottojen erotusta

²⁾ Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

³⁾ Sisältää ko. sijoituksiin tilastoitavien korkorahastojen tuotot

⁴⁾ Sisältää kiinteistösijoituksiin tilastoitavien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotot

* Eivät sisällä kiinteistösijoitusyhtiöiden osakkeita

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tunnusluvut ja analyysit

Milj. €	2007	2006	2005	2004	2003
HOITOKUSTANNUSTULOS					
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	93,6	92,9	84,2	80,5	75,7
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	4,4				
Muut tuotot	1,7	1,8	1,8	1,7	2,1
Hoitokustannustulo yhteensä	99,7	94,6	86,0	82,3	77,7
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-85,6	-71,8	-74,4	-75,4	-68,6
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liikekulut yhteensä	-85,6	-71,8	-74,4	-75,4	-68,6
Hoitokustannustulos	14,0	22,9	11,7	6,9	9,1
Liikekulut % hoitokustannustulosta	85,9	75,8	86,4	91,6	88,3

¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on hallita erityisesti niitä riskejä, jotka vaarantaisivat yhtiön lakisääteisten tehtävien asianmukaisen hoitamisen, yhtiön lähivuosisien toimintasuunnitelmassa todetun tahtotilan ja lähivuosisien keskeisten tavoitteiden toteutumisen ja liiketoiminnan kehittämisen painopisteet. Tämän vuoksi merkittävät riskitekijät tunnistetaan ja arvioidaan.

Riskienhallinnan tavoitteena on estää yhtiötä uhkaavien tunnistettujen riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskitekijöiden aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot, turvata toiminnan jatkuvuus sekä auttaa yhtiötä hyödyntämään eri liiketoimintamallien tarjoamat mahdollisuudet alistamatta yhtiötä epätarkoituksenmukaisille riskeille. Tavoitteena on myös asettaa riskinoton rajat niin, että yhtiössä säilyy riittävä liikkumavara siltä osin, kun riskitason hallitulla lisäämisellä on mahdollista parantaa toiminnan tuottavuutta. Riskienhallinnassa kiinnitetään huomiota toimenpiteiden kustannuksiin verrattuna arvioidun riskin toteutuessaan aiheuttamiin kustannuksiin siten, että toiminta on myös kustannustehokasta.

VAKUUTUSLIIKKEEN RISKIT

Vakuutusliikkeen riskit liittyvät vakuutusmaksun ja vastuuvelan riittävyyteen. Keskeisiä tekijöitä ovat odotettavissa olevan eliniän pituuteen sekä eläkekalkvuuteen ja korvausten suuruuteen liittyvä epävarmuus. Seuraavassa tarkastelussa rajoitetaan TyEL-vakuutukseen, sillä YEL-vakuutus on eläkelaitosten ja viime kädessä valtion yhteisellä vastuulla ja muiden vakuutuslajien merkitys on volyymitaan vähäinen (TyEL-vakuutuksen vastuuvelka oli vuoden 2007 tilinpäätöksessä 98 % Ilmarisen koko vastuuvelasta).

Ko. vakuutusliike jakautuu yhtiön omalla vastuulla olevaan ja eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevaan liikkeeseen. Taloudellisesti olennaisimmat riskit koskevat kuolevuuteen ja työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuuteen liittyvää epävarmuutta sekä vakuutusmaksujen luottotappioiden määrää. Näitä riskejä hallitaan vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskuperusteiden valinnalla.

Laskuperusteet ovat yhteiset kaikille työeläkeyhtiöille, joten yksittäisen yhtiön riskinä on vakuutuskannan poikkeaminen alan keskimääräisestä epäedulliseen suuntaan. Ilmarisen vakuutuskannassa tämä riski on vähäinen. Mikäli laskuperusteiden mukainen vastuuvelka osoittautuu yleisesti riittämättömäksi, laskuperusteita on muutettava ja vastuuvelkaa on täydennettävä. Täydennys ei kuitenkaan aiheuta riskiä yksittäiselle eläkelaitokselle, koska työeläkelain mukaan eläkelaitokset kustantavat täydennyksen yhteisesti.

Yhtiön vastuulla olevan vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluun varaudutaan vastuuvelkaan tätä tarkoitusta varten sisällytetyllä pus-

kurilla, tasoitusvastuulla. Tasoitusvastuulla on vakuutusriskien mukaan mitoitettu ala- ja yläraja. Vuoden 2007 päättyessä Ilmarisen tasoitusvastuu oli noin 76 prosenttia ylärajasta.

Vakuutusliikkeen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa laskuperusteiden turvaavuus lain vaatimusten mukaisesti, mistä yhtiön aktuaari vastaa. Turvaavuuden varmistaminen perustuu yhtiön omalla vastuulla olevan liikkeen osalta tasoitusvastuun kehityksen seurantaan, vakuutusliikettä koskeviin viranomaisten edellyttämiin tai aktuaarin tarpeellisiksi katsomiin muihin analyyseihin ja selvityksiin sekä ennusteisiin yhtiön vakuutusliikkeen kehityksestä. Tätä tarkoitusta varten kehitetään ja ylläpidetään ennustemalleja ja analyysimenetelmiä.

Työeläkeyhtiössä on yhtiön omalla vastuulla olevan liikkeen lisäksi otettava huomioon eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevaan eläkemenuun ja sen rahoitukseen liittyvät epävarmuustekijät (tasausjärjestelmä). Yhteisellä vastuulla on rahastoimaton eläkemeno (tasauseläkemeno), jonka osuus maksussa olevista eläkkeistä rahoitetaan vuosittain perittävällä TyEL-maksuun sisältyvällä maksun osalla, tasausosalalla. Tasauseläkemeno osuus Ilmarisen TyEL-vakuutuksen eläkemenusta oli vuonna 2007 noin 76 % ja maksun tasausosa oli noin 75 % TyEL-vakuutuksen koko vakuutusmaksutulosta. Eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevan vakuutusliikkeen puskurina toimii kunkin eläkelaitoksen vastuuvelkaan sisällytetty tasausvastuu. Ilmarisen tasausvastuu vastasi vuonna 2007 noin kymmenen kuukauden tasauseläkemenoa.

Tasauseläkkeet ja tasausmaksutulo poolataan kaikkien eläkelaitosten kesken, joten näistä eläkkeistä ei aiheudu eläkelaitoskohtaista riskiä. Tältä osin eläkelaitosten yhteisen riskin muodostaa kyseisen eläkemenuun ja yksityisalojen palkkasumman suhteen heikkeneminen vakuutusmaksun määrittämisessä käytettyihin oletuksiin nähden. Koska vuodesta 2010 lukien eläkejärjestelmään sisältyvä elinaikakerroin eliminoi valtaosan elinajan odotteeseen liittyvästä riskistä, riskin toteutumiseen voi johtaa inflaation noususta johtuva indeksikorotusten ennakoimaton kasvu reaalisioihin nähden tai työpanoksen osoittautuminen oletettua pienemmäksi demografisten tekijöiden tai työttömyyden johdosta. Laki edellyttää, että maksun tasausosa mitoitetaan yhteisesti kustannettaviin menoihin nähden riittäväksi. Näin ollen yhteisesti kustannettavien eläkkeiden osalta riski ohjautuu työeläkemaksun maksajille.

Yhtiön vastuuvelan (pl. osittamaton lisävakuutusvastuu) arvioidaan kasvavan lähivuosisina noin 6–7 % vuodessa. Vastuuvelasta 65 % on kestoltaan yli 10 vuotta ja 40 % yli 20 vuotta. Vastuuvelan on joka hetki oltava katettu. Lainsäädännön ja alemmanasteisten säästöjen perusteella vastuuvelan katteeksi kelpaavaa omaisuutta oli vuoden 2007 tilinpäätöksessä yhteensä 23 749 miljoonaa euroa, mikä ylitti

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Riskienhallinta

noin 5%:lla katettavan vastuuelan määrän. Pitkällä aikavälillä sijoituksille on saatava vähintään tuotto, joka muodostuu TyEL:n laskuperusteissa määritellyn perustekorona ja osakesijoitusten tuoton painotettuna keskiarvona siten, että neljän vuoden siirtymäajan jälkeen osakesijoitusten tuotto saa 10% painon. Siirtymäaikana osaketuoton paino kasvaa tasaisesti.

SIJOITUSTOIMINNAN RISKIT

Työeläkevakuutusyhtiön tulee huolehtia kyvystään maksaa yhtiön vastuulla olevat nykyiset ja tulevat eläkkeet, minkä vuoksi sijoitustoiminta on järjestettävä tuottavasti ja turvaavasti. Tuottava sijoittaminen edellyttää altistumista sijoitusriskeille, joita rajoitetaan turvaavuusvaatimuksen varmistamiseksi. Rahoitusmarkkinoiden syklisestä vaihteluista johtuvaa markkinariskiä hallitaan sekä toimintapäömasäännösten avulla että huolehtimalla sijoitussalkun riittävästä hajauttamisesta. Lisäksi hallitaan sijoitustoiminnasta aiheutuvia vastapuoli-, likviditeetti- ja johdannaisriskejä.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuusmekanismi

Työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt harjoittavat sijoitustoimintaansa itsenäisesti mutta yhteisten vakavaraisuusvaatimusten puitteissa. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan eläkelaitoskohtaisesti toimintapäömalla, joka on yhtiön varojen ja velkojen erotus. Toimintapäöman tärkeimmät erät ovat yhtiön oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu ja sijoitusten arvostuserot. Mikäli sijoitustoiminnan tuotot ylittävät vastuuelalle hyvitetävän koron, erotus kasvattaa toimintapäömaa. Päinvastaisessa tilanteessa toimintapäömaa puretaan tarvittava määrä. Osa osakkeiden hintariskistä kannetaan yhteisesti. Tätä varten on oma puskurinsa, osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu.

Lainsäädännössä asetetut toimintapäöman vähimmäisvaatimus, vakavaraisuusraja ja muut valvontarajat riippuvat yhtiön sijoitustoiminnan riskinotosta ja ottavat huomioon eläkelaitosten erot sijoitusomaisuuden rakenteessa. Riskihakuisempi sijoitustoiminta edellyttää suurempaa toimintapäömaa.

Vakavaraisuusvaatimusten perussuure on vakavaraisuusraja. Vakavaraisuusraja lasketaan, jotta saadaan selville eläkelaitoksen sijoitusten riskiä vastaavan turvaavan toimintapäöman määrä yhden vuoden ajalle. Toimintapäöman yläraja on vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä. Vakavaraisuusrajan laskentaa varten on määritelty säännöt, jotka ovat kaikille yhtiöille asetuksen kautta velvoittavat.

Vakavaraisuusrajaa laskettaessa on omaisuus jaettava viiteen pääryhmään, joilla kaikilla on useampia alaluokkia. Tarkoituksena on, että ryhmät ja alaluokat muodostavat selkeitä kokonaisuuksia, joilla on olennaisesti samanlaiset tuotto- ja riskiominaisuudet. Luokittelua varten on laissa annettu säännöt, jotka perustuvat sijoitusten oikeudelliseen muotoon.

Tämän lisäksi eläkelaitos on velvoitettu seuraamaan sijoituksiaan tosiasiallisten riskien mukaan. Mikäli sijoitus selkeästi kuuluu todellisen riskin mukaan eri ryhmään tai alaluokkaan kuin oikeudellisen muodon mukaan, niin se on luokiteltava todellista riskiä parhaiten vastaavasti. Eläkelaitoksen vakavaraisuusraja lasketaan näin syntyneen luokittelun mukaisesti.

Vakavaraisuusraja lasketaan kertomalla eläkelaitoksen vakavaraisuusvastuuelka asetuksen kaavan avulla lasketulla arvolla, joka on kumminkin aina vähintään 5,0%. Asetuksessa on omaisuuden alaluokille määritelty omat tuotto- ja riskiparametrit. Laskennassa pääryhmän tuotto-odotukset ja riskipitoisuudet määritellään alaluokkia painottamalla. Eri pääryhmien tuottojen väliset korrelaatiot huomioidaan asetuksen mukaisina. Kun lasketaan osakkeiden pääryhmän määrää, niin alaluokasta, jonka riski vastaa OECD-valtiossa julkisen kaupan kohteena olevien osakkeiden riskiä, vähennetään osaketuottosidonnaisen vastuuelan osuus sijoituksista. Se oli vuonna 2007 2%-yksikköä ja on vuonna 2008 4%-yksikköä.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu Ilmarisen sijoitusten jakautuminen vakavaraisuusryhmiin vakavaraisuuslain mukaisesti 31.12.2007.

Ryhmä	Tuotto-odotus %	Volatiliteetti %	Sijoitukset, % 31.12.2007
I	3,5	2,2	5,7
II	5,7	5,5	36,6
III	6,8	9,4	9,1
IV	8,8	20,5	43,0
V	6,1	12,3	3,7

Sijoitusjakauman mukainen vakavaraisuusraja oli 31.12.2007 16,3 (v. 2006 14,1) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytettyä vastuuelasta. Kun Ilmarisen vakavaraisuusaste oli 32,5 (33,7)%, niin vakavaraisuusasema eli toimintapäöman suhde vakavaraisuusrajaan oli 2,00 (2,38) kertaa vakavaraisuusrajan määrä.

Sijoitussalkun muodostaminen

Ilmarisen sijoitussalkku on optimoitu käyttäen eri sijoitusluokkien odotettuja tuottoja, tuottojen vaihteluita sekä eri omaisuuslajien välisiä riippuvuuksia. Laskelmissa on hyväksytty enintään 5 prosentin todennäköisyys sille, että toimintapääoma vähenee vakavaraisuusrajalle kahden vuoden sisällä. Tämä pudotus hyväksytään sellaiselta toimintapääomatasolta, jonka mukaisella sijoitusten allokaatiolla voidaan saavuttaa optimaalinen tuotto yli suhdannekierron ilman, että sijoitusjakauman koostumusta on vakavaraisuussyistä pakko muuttaa kesken syklin. Sijoitussalkun riskitason valinta tehdään yhtiössä kehitetyn sijoitusmarkkinoiden simulointimallin avulla.

Optimoinnissa on pääomaisuuserille (paino 9% tai yli) käytetty seuraavia pitkän aikavälin tuotto-odotuksia ja volatiliitteja:

	Tuotto-odotus	Volatiliitteetti
Noteeratut osakkeet	7,5 %	17,5 %
Joukkovelkakirjalainat	4,0 %	3,6 %
Kiinteistöt	5,7 %	8,4 %

Optimoinnin tuloksena vuodelle 2007 syntyneen allokaation tuotto-odotus oli 5,8% ja volatiliitteetti oli 8,3%. Tässä niin sanotussa perusallokaatiossa pääomaisuuserien painot olivat seuraavat: Noteeratut osakkeet 40%, joukkovelkakirjalainat 35%, kiinteistösi-
joitukset 9%, lainasaamiset 5% ja muut omaisuuslajit 12%. Arvo-
papereille (osakkeet, joukkovelkakirjalainat ja käteissijoitukset) mää-
ritetään perusallokaatiopainon lisäksi vertailuindeksit. Sijoitusriskejä
hallitaan sekä absoluuttisesti että suhteessa vertailuindekseihin.

Sijoituskanta 31.12.2007

Sijoitusvarallisuuden jakautuminen pääomaisuusluokkiin sekä näiden sijoitusten tuotot on esitetty liitetieto-osiossa Tunnusluvut ja analyysit. Alla oleva taulukko noudattaa työeläkelaitosten yhdessä sopimaa tapaa kuvata sijoitusten tuottoja ja riskiä.

	Markkina-arvo milj. €	Markkina-arvo %	Riskijakauma milj. €	Riskijakauma %	Tuotto %	Volatiliitteetti %
Korkosijoitukset	10 297,6	43,5	10 033,9	42,4	2,3	
Lainasaamiset	1 239,3	5,2	1 239,3	5,2	4,5	
Joukkovelkakirjalainat	8 611,1	36,4	8 626,0	36,5	2,0	2,0
Muut rahoitusmarkkinavälineet	447,2	1,9	168,5	0,7	4,0	
Osakesijoitukset	10 344,9	43,7	10 372,7	43,8	7,7	
Noteeratut osakkeet	9 597,5	40,6	9 625,3	40,7	5,8	11,3
Pääomasijoitukset	520,0	2,2	520,0	2,2	42,5	
Noteeraamattomat osakesijoitukset	227,4	1,0	227,4	1,0	28,5	
Kiinteistösi- joitukset	2 165,3	9,2	2 165,3	9,2	9,5	
Suorat kiinteistösi- joitukset	1 916,0	8,1	1 916,0	8,1	9,0	
Kiinteistörahastot	249,3	1,1	249,3	1,1	14,5	
Muut sijoitukset	855,8	3,6	1 091,7	4,6	30,8	
Hedge fund -sijoitukset	801,2	3,4	801,2	3,4	18,6	5,0
Hyödykesijoitukset	2,8	0,0	238,6	1,0		
Muut sijoitukset	51,9	0,2	51,9	0,2		
Sijoitukset yhteensä	23 663,6	100,0	23 663,6	100,0	5,7	3,7

Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio oli 31.12.2007 4,3 (4,2) vuotta.

	Noteerattujen osakesijoitusten jakauma		Joukkolainojen ml. korko- rahastot luottoluokitusjako	Osuus-%	
	2007	2006		2007	2006
Suomi	39	40	AAA	54	67
Eurooppa	31	30	AA	17	10
USA	12	11	A	11	10
Japani	2	5	BBB tai huonompi	17*	13*
Muut	16	15	Ei luokiteltu	1	1

* korkorahastojen osuus 11 (8) prosenttiyksikköä

Lainakantajajakauma vakuuksittain on esitetty liitetiedossa Lainasaamiset.

	Osuus-%	
	2007	2006
Asuinkiinteistöt	20	18
Toimistokiinteistöt	49	50
Liikekiinteistöt	5	5
Hotellit	9	8
Varastokiinteistöt	3	4
Muut	7	7
Epäsuorat sijoitukset	12	8

Kiinteistökannan käyttöaste (pl. saneerauskohteet) oli 94,1 (91,2) %.

Markkinariski

Markkinariski syntyy finanssimarkkinoilla päivittäin muuttuvien hintojen ja arvojen seurauksena. Ilmarisen sijoitusomaisuuteen kohdistuu osake-, korko-, kiinteistö-, valuutta-, hyödyke-, volatiliitteetti- ja luottoriskiä. Markkinariskejä mitataan RiskMetrics® -riskienhallintaohjelmiston avulla. Markkinariskejä hallitaan tarkkailemalla tietyllä todennäköisyydellä syntyvää maksimitappiota (niin sanottu VaR) sekä analysoimalla erilaisten riskikenaarioiden taloudellisia vaikutuksia.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Riskienhallinta

Markkinamuutosten vaikutuksia Ilmarisen vakavaraisuuteen on havainnollistettu oheisella taulukolla:

Vaikutus	Korkotason muutos	Osakekurssien muutos	Kiinteistöjen käypä arvo
	+1 %-yks.	-10 %	-10 %
- toimintapääomaan (milj. €)	-349,8	-1 078,2	-220,9
- vakavaraisuusasteeseen	-0,14	-0,29	-0,08
- tuotto prosenttiin (prosenttiyks.)	-1,5	-4,7	-1,0
- vakavaraisuusasteeseen (prosenttiyks.)	-1,9	-5,7	-1,2

Kun lähtökohdaksi otetaan vuodenvaihteen sijoitukset, oli 2,5 % todennäköisyys sille, että sijoitusten arvossa olisi kuukauden aikavälillä tapahtunut 827 (574) miljoonan euron tai sitä suurempi alenema. Tämä niin sanottu Value at Risk oli 3,5 (2,5) prosenttia vuodenvaihteen sijoitusten määrästä ja 13,6 (9,8) prosenttia toimintapääomasta. Toteutuessaan se olisi alentanut toimintapääoman 28,0 (30,4) prosenttiin vastuuvelasta.

Euroalueen ulkopuolisista sijoituksista syntyy valuuttariskiä. Korosijoitusten valuuttariski on pääsääntöisesti suojattu johdannaisten avulla. Osakesijoitusten osalta suojauspolitiikka on aktiivisempi.

Riskikeskittymät

Riskikeskittymien ehkäisystä huolehtii karkealla tasolla katesäännöstö, minkä lisäksi niitä vältetään yhtiön omin toimenpitein. Valtiot pois lukien suurin riskikeskittymä, ottaen huomioon kaikki erityyppiset sijoitukset yksittäiseen kohteeseen, oli Ilmarisen vuoden 2007 tilinpäätöksessä 3,0 (2,1) % sijoitusvarallisuuden määrästä.

Vastapuoliriski

Vastapuoliriskiä hallitaan joukkolainojen osalta liikkeellelaskijan luottokelpoisuuden analysoinnilla ja rajoittamalla sekä joukkolainojen yhteenlaskettuja sijoituksia luottoluokittain että yksittäisen liikkeellelaskijan osuutta joukkolainasijoituksista.

Suorassa luotonannossa ensisijainen luottoriskin hallintakeino on yritysanalyysi ja yrityksen tulevaisuuden maksukykyyn suhteutettu luotonanto. Lisäksi riskiä hallitaan vakuusjärjestelyin.

OTC-johdannaisten vastapuoliriskiä hallitaan sekä viranomaismääräysten riskiraportoinnin mukaisesti että tarkempien vastapuolikohtaisten markkinariskisimulaatioiden avulla. Vakioimattomiin johdannaisiin liittyvää vastapuoliriskiä hallitaan myös käyttämällä kaik-

kien osapuolten kanssa kansainvälisiä standardisopimuksia, jotka ovat ISDA:n (International Swaps and Derivatives Association) hyväksymiä.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriski työeläkeyhtiön vastuisiin nähden on ongelmitta hallittavissa, koska eläkemeno on varsin tarkoin ennustettavissa ja varallisuudesta yli 78 (81) prosenttia on likvideissä arvopaperisijoituksissa. Sijoitusinstrumenttien heikosta vaihdettavuudesta johtuvaa lyhyen aikavälin likviditeettiriskiä hallitaan suhteuttamalla omaa sijoitettua määrää markkinoiden keskimääräiseen päivävaihtoon sijoituskohteittain.

Johdannaiset

Osakejohdannaisilla otettu osakeriski oli vuoden vaihteessa 27,8 (-423,8) miljoonaa euroa, joka muutti sijoitusten osakeriskiä 0,1 (-1,8) %-yksikköä. Korkeajohdannaisilla muutettiin korkosijoitusten keskimääräistä juoksuaikaa +0,14 (+0,21) vuodella. Toimintapääomasta vähennettävä muiden kuin suojaavien johdannaisten enimmäistappiovaraus oli 31. 12. 2007 67,1 (35,3) miljoonaa euroa.

OPERATIIVISET RISKIT

Pääosa operatiiviseen toimintaan liittyvistä riskeistä hallitaan liiketoimintayksiköiden normaalin toiminnan johtamisen osana. Tästä vastaa kunkin yksikön esimies. Tavoitteena on, että yksiköiden toiminta on huolellista, laadukasta, taloudellista ja tehokasta. Merkittävimmät operatiiviseen toimintaan liittyvät riskitekijät on kartoitettu ja tunnistettu ja niitä hallitaan osana yhtiön erillistä riskienhallintatoimintaa.

Yhtiön perustehtävän hoitamisen kannalta vahingollisimpia operatiivisia riskejä ovat virheet ja häiriöt, jotka estäisivät eläkkeiden oikean laskemisen tai oikea-aikaisen maksamisen. Niitä ovat myös operatiivisten tietojärjestelmien ja merkitykseltään kasvavan verkkopalvelujen palvelutuotannon sellaiset häiriöt, jotka vaarantavat niiden suorituskyvyn, hallinnan tai turvallisuuden.

Merkittävien operatiivisten riskien hallinnasta on huolehdittu henkilöstön osaamisen varmistamisella sekä erilaisilla tietotekniikkaan ja toimintatapoihin liittyvillä keinoilla, kuten varajärjestelmillä ja -tietoliikennenyhteyksillä, vertailutietojen käytöllä sekä seurantajärjestelmillä.

Ilmarisen toiminnan häiriöttömyyden varmistamiseksi normaali- ja poikkeusoloissa yhtiössä on laadittu toiminnan jatkuvuutta var-

mistavat ja poikkeusolojen toimintaa ohjaavat suunnitelmat, joiden ajantasaisuutta seurataan ja ylläpidetään vuosittain. Varmistettavat kriittiset toiminnot on valittu Vakuutusalan varautumishojeen nimeämistä kriittisistä toiminnoista.

RISKIENHALLINTAPROSESSIT

Hallituksella ja toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu yhtiön valvonta- ja riskienhallintajärjestelmän olemassaolosta ja toimivuudesta. Sijoitussuunnitelmassaan hallitus käy vuosittain läpi keskeisimpien sijoitustoiminnan riskien hallinnan ja määrittelee omaksuttavan riskitason. Hallituksen riskienhallintasuunnitelmassa sama tehdään yhtiön liiketoimintaa uhkaavien strategisten riskien osalta. Hallituksella on tarkastusvaliokunta, joka avustaa koko hallitusta valvontatehtävissä, jotka kohdistuvat yhtiön taloudelliseen raportointiin, riskeihin, sisäiseen valvontajärjestelmään sekä sisäisen tarkastajan ja tilintarkastajien työhön.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvoston puolesta eläkeratkaisu- ja sijoitustoimintaa seuraavat hallintoneuvoston keskuudestaan valitsevat tarkastajat.

Ilmarisen sisäinen tarkastus on sisäisen tarkastuksen yleisperiaatteiden mukaisesti riippumatonta ja objektiivista arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa organisaatiolle ja parantaa sen toimintaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen ohella myös valvontatilintarkastus arvioi sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyttä. Tilintarkastajat arvioivat samalla sisäisen tarkastuksen toimivuutta ja sen tulosten käyttökelpoisuutta oman työnsä kannalta.

Ilmarisen liiketoimintalinjojen edustajista koostuvalla riskienhallintatoimikunnalla on yhtiön riskienhallintajärjestelmän koordinointi-, kehittämis- ja seurantavastuu. Sen toiminta on myös osa normaaliin johtamiseen sisältyvää yhtiön sisäistä valvontaa. Toimikunta tukee liiketoimintalinjoja hyvää riskienhallintatapaa noudattavien toimintatapojen tehostamisessa.

Hallitus vahvistaa operatiivisessa sijoitustoiminnassa noudatettavat valtuudet vuosittain sijoitussuunnitelman yhteydessä. Sijoitusvaltuuksien puitteissa toimivan johdon on mahdollista poiketa perusallokaation määrittelemistä omaisuuslajien painoista.

Perusallokaation riskin määrää seurataan tasehallintaryhmässä, jossa on edustajat sijoitustoiminnosta sekä talous- ja aktuaaritoiminnosta. Ryhmä huomioi seurannassa vakuutustoiminnan vaatimukset ja tekee tarvittaessa ehdotuksen perusallokaation riskitason

muuttamisesta.

Operatiivisesti valittua riskitasoa (johdannaiset mukaan lukien) sekä vakavaraisuustilannetta arvioidaan viikoittaisissa sijoitustoiminnan riskienhallintaryhmän kokouksissa, joissa myös talous- ja aktuaaritoiminnolla on edustus.

Sijoitustoiminnasta esitetään hallitukselle kuukausittain raportti, jonka avulla hallitus valvoo sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen riskinoton rajojen noudattamista ja sijoitustoiminnan tavoitteiden toteutumista. Yhtiön taloushallinto seuraa vakavaraisuutta kuukausittain, ja tarvittaessa tieto päiväkohtaisesta vakavaraisuus- asemasta on saatavilla lähes välittömästi. Informaation oikeellisuus pyritään varmistamaan riittävän reaaliaikaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla sekä sillä, että sijoituspäätöksenteko- ja raportointitoiminnot on organisatorisesti eriytetty. Arvopaperisalkku täsmäytetään säännöllisesti kirjanpidon ja ulkopuolisten säilyttäjien kanssa. Arvopapereiden hinnoittelu ja arvostukseen liittyvät päätökset tehdään salkunhoidosta riippumattomasti. Väärinkäytösriskit pyritään estämään välttämällä vaarallisia työyhdistelmiä, sisäisillä toimintaohjeilla, kirjallisilla valtuuksilla ja kaupankäynnin jatkuvalla seurannalla. Maksuliikenne on eriytetty sijoituspäätöksen tekijöistä.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITON KÄYTÖSTÄ

Yhtiöjärjestyksen mukaan takuupääoman korko on perustekorko liisättyinä yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuodelta 2007 näin laskettu tuottoprosentti on 6,75 ja takuupääoman korko 1 552 139,00 euroa.

Ilmarisen konsernin jakokelpoinen vapaa oma pääoma tilinpäätöksessä 31.12.2007 on 35,5 miljoonaa euroa. Emoyhtiön jakokelpoinen vapaa oma pääoma on 69 144 766,64 euroa, josta tilikauden voitto on 5 928 750,32 euroa.

Hallitus ehdottaa, että takuupääoman korkona vuodelta 2007 jaetaan 1 552 139,00 euroa, 50 000,00 euroa varataan hallituksen käytettäväksi lahjoituksina yleishyödyllisiin tarkoituksiin ja muu osuus voitosta eli 4 326 611,32 euroa siirretään varmuusrahastoon.

Helsingissä 20. päivänä helmikuuta 2008

Hannu Syrjänen

Lauri Ihalainen

Leif Fagernäs

Jukka Alho

George Berner

Jukka Hienonen

Arto Hiltunen

Reijo Karhinen

Leila Kostiainen

Leena Niemistö

Markku Vesterinen

Matti Viljanen

Harri Sailas
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen varsinaiselle yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja emoyhtiön hallinnosta.

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on vastannut valvontatilintarkastuksesta ja antanut siitä erillisen kertomuksen.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on

selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta työeläkevakuutusyhtiölain, vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 5. päivänä maaliskuuta 2008

PricewaterhouseCoopers Oy

KHT-yhteisö

Juha Wahlroos, KHT

Sirkku Valkjärvi, KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tutustunut Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen ja konsernin tilinpäätökseen, toimintakertomukseen sekä tilintarkastuskertomukseen. Hallintoneuvostolla ei ole huomauttamista tilinpäätöksen, toimintakertomuksen eikä tilintarkastuskertomuksen johdosta. Tilintarkastajien mukaan tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Lisäksi hallintoneuvoston keskuudestaan valitsevat jäsenet ovat perehtyneet yhtiön eläkeratkaisuun ja sijoitustoimintaan. Huomautettavaa ei tältäkin osin ole ollut.

Vuoden 2008 varsinaisessa yhtiökokouksessa ovat erovuorossa seuraavat hallintoneuvoston jäsenet:

Toimitusjohtaja Jorma Eloranta

Senior Adviser Kai Korhonen

Hallituksen puheenjohtaja

Talousjohtaja Pirjo Terilehto

Diplomiekonomi Henrik Gayer

Hallituksen puheenjohtaja

Juhani Maijala

Toimitusjohtaja Erkki Varis

Toimitusjohtaja Kim Gran

Veikko Kuusakoski

Vuorineuvos Timo Peltola

Puheenjohtaja Esa Vilkuna

Hallituksen puheenjohtaja

Toimialajohtaja Matti Lievonen

Puheenjohtaja Timo Rätty

Liisa Joronen

Helsingissä maaliskuun 6. päivänä 2008

Hallintoneuvoston puolesta

Antti Herlin, hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

LUKIJAN

opas

Eläkevakuutusyhtiön tilinpäätöksessä ja sen perusteella lasketuissa tunnusluvuissa on runsaasti muun talouselämän käsitteistöä poikkeavia termejä ja laskelmia. Seuraavassa selvitetään aakkosjärjestyksessä eräiden tärkeimpien käsitteiden sisältöä.

ARVOSTUSERO

Omaisuuksien käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

ASIAKASHYVITYS

TyEL-vakuutusosajärjestäjille jaettava hyvitys, joka huomioidaan vakuutusmaksujen alennuksena. Asiakashyvitys jaetaan ositetusta lisävakuutusvastuusta.

HOITOKUSTANNUSOSA

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu yhtiön liikekulojen kattamiseen.

HOITOKUSTANNUSTULOS

Hoitokustannustulos osoittaa, kuinka paljon hoitokustannusosat ja muut vastaavat tuotot ylittävät niillä katettavat liikekulut. Sijoitustoiminnan hoitokulut katetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Korvauskuluihin sisältyvät työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut on vähennetty vakuutusliikkeen tuloksesta. Hoitokustannustulos on osa Ilmarisen kokonaistulosta.

KATETTAVA VASTUUVELKA

Katettava vastuuelka on tilinpäätöksen vastuuelka, johon on lisätty velat vastuunjakoon ja vakuutusosajärjestäjille ja josta on vähennetty yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuu.

LAKISÄÄTEISET MAKSUT

Lakisääteiset maksut sisältävät määrän, jolla eläkelaitos osallistuu järjestelmän keskuselimenä toimivan Eläketurvakeskuksen toiminnan kustantamiseen ja oikeushallintomaksun, jolla rahoitetaan Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan kustannukset sekä vakuutusvalvontamaksun. Lakisääteiset maksut sisältyvät vuodesta 2007 alkaen tuloslaskelman liikekuluihin ja ne katetaan vakuutusmaksuun tätä tarkoitusta varten sisällytetyllä osalla.

LIKEVAIHTO

Liikevaihto on vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta + sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa + muut tuotot.

OSAKETUOTTOSIDONNAINEN LISÄVAKUUTUSVASTUU

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu on 1.1.2007 alkaen uusi vastuuelan osa, jonka määrä riippuu eläkelaitosten osakesijoitusten keskimääräisestä tuotosta. Sen avulla tasoitetaan osaketuoton heilahtelusta aiheutuvia muutoksia yhtiön vakavaraisuuteen.

OSITETTU LISÄVAKUUTUSVASTUU

Ositettu lisävakuutusvastuu on sijoitustoiminnan tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta kerätty vastuuelan osa seuraavana vuonna annettavia asiakashyvityksiä varten.

OSITTAMATON LISÄVAKUUTUSVASTUU

Osittamaton lisävakuutusvastuu on toimintapääomaan luettava vastuuelan osa, jolla pyritään tasoittamaan sijoitusten arvoissa tapahtuvien heilahtelujen vaikutuksia.

SIOITUSTOIMINNAN TULOS

Käypien arvojen mukainen sijoitustoiminnan tulos saadaan, kun yhtiön sijoitustoiminnan nettotuotoista ja arvostuserojen muutoksesta vähennetään vastuuelan tuottovaatimus. Sijoitustoiminnan tulos on osa Ilmarisen kokonaistulosta.

TASOITUSVASTUU

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, jolloin myönnetään keskimääräistä enemmän uusia eläkkeitä.

TOIMINNAN TEHOAKUUS

Eläkevakuutusyhtiön toiminnan tehokkuutta mitataan prosenttiluvulla, joka kertoo paljonko liikekulut ovat niiden kattamiseen tarkoitetuista vakuutusmaksuihin sisältyvistä hoitokustannusosista ja muista vastaavista tuotoista. Toiminta on sitä tehokkaampaa, mitä pienempi prosenttiluku on eli mitä vähemmän em. tuotoista käytetään.

TOIMINTAPÄÄOMA

Toimintapääomalla tarkoitetaan yhtiön käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotusta. Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien tasaamiseen.

VAKAVARAISUUSVAATIMUKSET

Sijoitustoiminnan riskillisuus vaikuttaa vaadittavan vakavaraisuuden eli toimintapääoman määrään. Vaatimusten määrittely perustuu toimintapääomaan liittyviin rajoihin, joita ovat vakavaraisuusraja sekä siitä johdetut toimintapääoman enimmäismäärä ja vähimmäismäärä.

Vakavaraisuusraja on yhtiön sijoituskannan rakenteen ja vastuuvelan määrän perusteella laskettu suure, jota suurempia heilahteita ei sijoitusten arvoissa pitäisi voida yhden vuoden jaksolla sattuua. Toimintapääoman enimmäismäärä on vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä ja toimintapääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusrajasta. Yhtiön toimintapääoma pyritään pitämään vakavaraisuusrajan ja toimintapääoman enimmäismäärän välissä.

VAKUUTUSLIIKKEEN TULOS

Vakuutusliikkeen tulos on vakuutusmaksussa perittyjen riskin kattamiseen tarkoitettujen maksujen ja korvausten erotus. Vakuutusliikkeen positiivinen tulos kasvattaa tasoitusvastuuta ja negatiivinen vähentää sitä. Analyysissä vakuutusliikkeen tulokseen on lisätty tasoitusvastuulle hyvitetävä kolmen prosentin korko.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutustekninen vastuuelka on tilinpäätökseen kirjattu arvio yhtiölle tulevaisuudessa aiheutuvista eläkemenosta siltä osin kuin ne on rahastoitu. Vastuuelka jakautuu vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Vakuutusmaksuvastuu koskee tulevista eläketapahtumista yhtiölle aiheutuvaa vastuuta siltä osin kuin eläketä on karttunut tilikauden loppuun mennessä. Korvausvastuu on jo sattuneista eläketapauksista tulevaisuudessa maksettavaksi tulevien menojen arvio.

Vakuutusmaksuvastuu sisältää ositetun ja osittamattoman lisä-vakuutusvastuun sekä osaketuottosidonnaisen lisä-vakuutusvastuun ja korvausvastuu tasoitusvastuun.

VASTUUVELAN TUOTTOVAATIMUS

Vastuuvelan tuottovaatimus on taseen vastattavissa olevalle vastuuelalle hyvitetävä määrä, jonka määrittää pääosin vastuuvelan laskennassa käytettävä diskonttokorko (3 prosenttia) ja eläkelaitosten keskimääräisestä vakavaraisuudesta johdettu eläkevastuiden täydennyskerroin (vuonna 2007 keskimäärin 2,71 prosenttia). Osal-

le vastuuelkaa tuottovaatimus määräytyy eläkelaitosten keskimääräisen osakesijoitusten tuoton mukaan.

VASTUUVELKAA KATTAVA OMAISUUS

Vakuutusyhtiön on katettava vastuuelkansa sijoituksillaan, joiden osalta on säädetty tiettyjä hajautusvaateita. Vastuuvelan kate lasketaan käyvin arvoin.

SUOMEN LAKISÄÄTEINEN TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄ

ETUUKSET

Suomen eläkejärjestelmän tärkein osa on lakisääteinen ansiosidonnainen työeläke. Nämä eläkkeet ovat etuusperusteisia, tasona täyden työuran jälkeen noin 60 prosenttia koko työuran ansioista.

KATTAVUUS

Lakisääteisen työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki työsuhteessa olevat työntekijät ja itsenäiset yrittäjät. Työeläkelakeja on useita. Näistä keskeisin on työntekijän eläkelaki, TyEL. Se kattaa yli 50 prosenttia työllisestä työvoimasta.

HALLINTO JA VALVONTA

Työeläkejärjestelmän toimeenpääntö on hajautettu. TyEL-eläketurvaa hoitaa seitsemän työeläkevakuutusyhtiötä, joista yksi on Ilmarinen, sekä kahdeksan eläkekassaa ja 27 eläkesäätiötä. Etuudet ovat eläkelaitoksesta riippumattomia. Eläkelakeja toimeen panevia eläkelaitoksia valvoo Vakuutusvalvontavirasto.

RAHASTOINTI

TyEL-eläkkeet ovat osittaisen ennalta rahastoinnin piirissä. Rahastointi määritellään laissa eläkelajeittain, ja se on eläkelaitoksesta riippumaton. Työntekijälle, joka on alle 55-vuotias, rahastoidaan vuosittain vanhuuseläkettä 0,5 prosenttia palkasta. Työkyvyttömyyseläke rahastoidaan eläkkeen alkaessa lukuun ottamatta tapauksia, joissa työansioita on ollut vähän eläkkeelle jäämistä edeltävinä vuosina. Myös työttömyyseläke rahastoidaan eläkkeen alkaessa, ei kuitenkaan silloin, kun eläke perustuu pelkästään päättäneisiin työsuhteisiin. Vanhuuseläkkeiden rahastointia osia korotetaan yli 54-vuotiailla vuosittain sijoitusten tuotoista. Korotukseen käytetään yhteisiin laskuperusteisiin sisältyvän eläkevastuiden täydennyskertoimen mukainen tuotto vastuuvälille sekä aikanaan myös määrä, jolla vuoden 2007 alusta kertyvä osaketuottoihin sidottu puskuri ylittää ylärajan. Eläkevastuiden täydennyskertoimen määrää TyEL-eläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuus puolivuositain. Kaikkiaan rahastointiasteeksi muodostuu noin neljäsosa.

Muu osa eläkkeestä, indeksikorotukset mukaan lukien, rahoitetaan jakojärjestelmällä ja poolataan kaikkien TyEL-eläkelaitosten kesken.

Myös muiden eläkelakien mukaisissa järjestelmissä, julkinen sektori mukaan lukien, on ennakkorahastointia. Vuoden 2007 päättyessä työeläkerahastoissa oli kaikkiaan 122 miljardia euroa, mikä oli noin 68 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta.

VASTUUVELKA

Vastuuvelka lasketaan kaikille TyEL-eläkelaitoksille yhteisin periaattein, jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa. Yksilötasolla vastuu on rahastoitujen eläke-erien diskontattu nykyarvo. Diskontto-

korkona käytetään 3 prosenttia, minkä lisäksi nykyarvoa laskettaessa otetaan huomioon kuolevuus, työkyvyttömyyksiä tulon todennäköisyys sekä työkyvyttömyisten todennäköisyys parantua työkykyisiksi. Näiden yksilötason rahastojen lisäksi vastuuvälkan sisältyy varaus jo sattuneita, mutta vielä tuntemattomia eläketapauksia varten, vastaisten työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu, tasoisvastuu sekä yhteisesti kustannettavien eläkkeiden puskurina toimiva tasausvastuu.

VAKUUTUSMAKSUT

Vuonna 2008 TyEL-vakuutusmaksu on keskimäärin 21,8 prosenttia palkasta. Työntekijöiden työeläkemaksu on 4,1 prosenttia (53 vuotta täyttäneiden osalta 5,2 prosenttia) ja työnantajien osuus keskimäärin 17,5 prosenttia. Tariffimaksun piirissä oleville työnantajille annetaan lisäksi enimmillään 1,0 prosenttiyksikön suuruinen alennus työkyvyttömyyseläkkeiden tasoisvastuun pienentämiseksi. Maksun arvioidaan nousevan noin 4 prosenttiyksiköllä seuraavien 25 vuoden kuluessa. Nousu jaetaan puoliksi työnantajien ja työntekijöiden kesken.

Yritys, jolla on oma TyEL-eläkesäätiö, kantaa kokonaan sekä vakuutus- että sijoitusriskin. Yritys, joka on ottanut TyEL-vakuutuksen jostakin työeläkevakuutusyhtiöstä, on samalla siirtänyt riskin vakuutuksen antajalle TyEL-maksua vastaan. Suurten työnantajien työkyvyttömyyseläkkeitä varten kerättävän maksun määrää työkyvyttömyysmenosta riippuva maksuluokka. Työttömyyseläkkeitä varten suurilla työnantajilla on omavastuutariffi. Vakuutusella järjestetty TyEL-eläketurva käsitellään IFRS-standardien mielessä maksuperusteisena eläkejärjestelyinä.

Tulevien vuosien eläkekustannuksia arvioitaessa voidaan käyttää maksutason pitkän aikavälin ennustetta (kuviot s. 8). Vuodesta 2010 alkaen keskimääräisen elinajan muutos vaikuttaa uusien eläkkeiden suuruuteen, mikä eliminoi pitkälti elinajan kasvun vaikutuksen maksutasoon.

SIOJITUSTOIMINTA

Työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt harjoittavat sijoitustoimintaansa itsenäisesti mutta yhteisten vakavaraisuusvaatimusten puitteissa. Vakavaraisuusvaatimukset riippuvat sijoitusten riskipitoisuudesta ja ottavat huomioon eläkelaitosten erot sijoitusomaisuuden rakenteesta. Onnistunut sijoitustoiminta kasvattaa vakavaraisuutta ja asiakashyvityksiä. Vuosina 2007–2011 siirryttiin järjestelmään, jossa osa osakkeiden hintariskistä kannetaan koko työeläkejärjestelmän tasolla.

YHTEISVASTUU

Jos eläkelaitos ajautuu konkurssiin, lakisääteinen yhteisvastuujärjestelmä turvaa vakuutettujen etuudet, ja vaje rahoitetaan kaikkia työnantajia ja työntekijöitä koskevilla tulevilla maksukorotuksilla.

YHTIÖKOKOUS

Ilmarisen varsinainen yhtiökokous pidetään 8.4. klo 10.00
Ilmarisessa, Porkkalankatu 1, Helsinki.

OSAVUOSIKATSAUS

Ilmarinen julkistaa osavuosisikatsauksen elokuussa 2008.

LISÄTIETOJA VERKOSTA

Ilmarinen julkaisee painetun vuosikertomuksen myös englanniksi. Suomen- ja englanninkielinen vuosikertomus sekä ruotsinkielinen lyhennelmä löytyvät myös osoitteesta www.ilmarinen.fi. Internet-sivuillamme ovat myös osavuosisikatsaukset sekä kaikki yhtiön julkaisemat tiedotteet.

Graafinen suunnittelu ja toteutus: **Kreab Oy**
Ilmarisen henkilökuvat: **Tomi Parkkonen**
Kuvatoimisto **Getty Images**: Alistair Berg,
Michael Blann, Harald Eisenberger, Johan Odmann,
Nicki Pardo, Per Magnus Persson, Ulf Sjostedt,
Superstudio, Johan Tholson ja Kellie Walsh
Kuvatoimisto **Lehtikuva**
Paperit: Multiart Silk 300 g/m², Multiart Silk 130 g/m²
ja G-Print 90 g/m²
Paino: **Edita Prima Oy, 2008**

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARINEN
Porkkalankatu 1, Helsinki, 00018 Ilmarinen
Puhelin 010 284 11, faksi 010 284 3445
www.ilmarinen.fi